Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Mariana MARIN, Daniela STATE, Tatiana NICULCEA

Limba și literatura română

Manual pentru clasa a II-a

CARTIER
educațional

Elaborat conform Curriculumului național: învățământ primar în vigoare și aprobat prin Ordinul Ministrului nr. 1381 din 30 octombrie 2019.
Editat din sursele financiare ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

Comisia de evaluare:
Virginia Druguș, *grad didactic superior, Gimnaziul „Mihai Eminescu", Telenești*
Silvia Golubițchi, *doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol*
Viorica Mățilă-Parfeni, *grad didactic superior, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu", Bălți*
Elena Popa, *grad didactic superior, Liceul Teoretic „Ion Creangă", Chișinău*
Svetlana Vîrlan, *grad didactic superior, Liceul Teoretic „Mircea Eliade", Chișinău*

CARTIER
Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 20 34 91, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate online pe shop.cartier.md și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova. Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER
Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md
Librăria online, shop.cartier.md, tel. 068 555 579. E-mail: vanzari@cartier.md

Colecția *Cartier educațional* este coordonată de Viorica Goraș-Postică
Editor: Gheorghe Erizanu
Lectori: Valentin Guțu, Dorin Onofrei, Mariana Pagu
Ilustrații: Igor Vieru, Lică Sainciuc, Irina Dobrescu, Oana Ispir, Raluca Burcă, Anca Smărăndache, Rodica Plămădeală, Marius-Vlad Marin
Credit fotografic: Roman Rybaleov
Coperta: Vitalie Coroban
Design/tehnoredactare: Vitalie Coroban
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Combinatul Poligrafic

Mariana Marin, Daniela State, Tatiana Niculcea
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, MANUAL PENTRU CLASA A II-A
© 2019, Editura Cartier, pentru prezenta ediție.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Marin, Mariana.
Limba și literatura română: Clasa a 2-a / Mariana Marin, Daniela State, Tatiana Niculcea; il.: Igor Vieru [et al.]; cop.: Vitalie Coroban. – [Chișinău]: Cartier, 2019 (Combinatul Poligrafic). – 160 p.: il. color. – (Colecția „Cartier educațional" / coord. de Viorica Goraș-Postică, ISBN 978-9975-79-896-9). Aut. sunt indicați pe vs. f. de tit. – Apare din sursele financiare ale Min. Educației, Culturii și Cercet. al Rep. Moldova. – 36 000 ex.
ISBN 978-9975-86-382-7
811.135.1+821.135.1.09(075.2)
M 39

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Școala/Liceul _____

Manualul nr. _____

Anul	Numele și prenumele elevului care a primit manualul	Anul școlar	Starea manualului	
			la primire	la returnare
1				
2				
3				
4				
5				

- Învățătorul trebuie să controleze dacă numele elevului este scris corect.
- Elevii cărora le este destinat manualul nu trebuie să facă niciun fel de notații pe pagini.
- Rugăm ca manualele să fie păstrate cât mai îngrijit.
- Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nouă, bună, îngrijită, nesatisfăcătoare.

Dragă prietene!

Te felicităm sincer cu ocazia unui nou început de școală.
O mare bucurie este să ai și un nou prieten –
***Manualul de limba și literatura română*, clasa a II-a.**
Îți dorim să te regăsești în aceste pagini, iar personajele literare și mascotele cărții să-ți devină amici de la care să înveți bunele maniere, exprimarea corectă în limba noastră, desigur, să continui a fi un copil cult, care știe să citească și să aprecieze frumoasele cărți ale neamului nostru.

Îți urăm succes!

Autorii

Comunică în perechi

Informează-te

Comunică în echipă

Explorează

Citește

Ce părere ai?

Scrie

Tainele cărții

Limba noastră

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i frunză verde,
Zbuciumul din codrii veșnici,
Nistrul lin, ce-n valuri pierde
Ai luceferilor sfeșnici.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor țăranii.

Răsări-va o comoară
În adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Alexei Mateevici

CUPRINS

Modulul I

Unitatea 1 **Învață să înveți** 9
Unitatea 2 *Școala lui Guguță* de Spiridon Vangheli 10
Unitatea 3 Cuvântul 11
Unitatea 4 Biblioteca 12
Unitatea 5 *Frumoasă-i limba noastră* de Grigore Vieru 13
Unitatea 6 *Matilda,* adaptare după Roald Dahl 14
Unitatea 7 *Și de la pom*, după Aurel Scobioală 15
Unitatea 8 Majuscula în scrierea numelor 16
Unitatea 9 *Prima dictare* de Titus Știrbu 17
Unitatea 10 Cartea 18
Unitatea 11 *Câteva lucruri știute despre* carte *și* cărți de Vasile Romanciuc 18
Unitatea 12 Scriem frumos 19
Unitatea 13 Mă prezint și prezint pe cineva 20
Unitatea 14 Comunicăm altfel 21
Unitatea 15 Jocul cu literele alfabetului 22
Unitatea 16 Ora de bilanț 23
Unitatea 17 Știu! Pot! Aplic! 24

Modulul II

Unitatea 1 **O altă toamnă ca-n Moldova nu-i** 25
Unitatea 2 *Puișorii de Soare* de Spiridon Vangheli 26
Unitatea 3 Dialogul simplu 27
Unitatea 4 *A venit toamna* de Arcadie Suceveanu, *Toamna în Moldova* de Petru Cărare 28
Unitatea 5 Cuvântul. Sensurile lui (I) 29
Unitatea 6 Cuvântul. Sensurile lui (II) 30
Unitatea 7 Agenda de lectură 31
Unitatea 8 Familii de cuvinte 32
Unitatea 9 Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe 33
Unitatea 10 *Moldova* de Nicolae Dabija 34
Unitatea 11 Evaluare orală 35
Unitatea 12 Despărțirea în silabe la capăt de rând 36
Unitatea 13 Biblioteca școlii. Presa pentru copii 37
Unitatea 14 Scriem frumos și corect 38
Unitatea 15 Compunere după ilustrație. *Frumoasă-i toamna în Moldova* 39
Unitatea 16 Ora de bilanț 40

Modulul III

Unitatea 1 **Învăț să fiu** 41
Unitatea 2-3 *Spicul și prietenii lui* de Iulian Filip 42

Unitatea 4 *Greierașul și furnica* de Petru Cărare, *Doi raci* de Alecu Donici 44
Unitatea 5-6 Cuvinte care exprimă acțiuni 45
Unitatea 7 *Gospodina Dina* de Iulian Filip 46
Unitatea 8-9 Cuvinte care denumesc obiecte, ființe și fenomene ale naturii 47
Unitatea 10 Aventura iepurașului Ufi 48
Unitatea 11 Evaluare orală 49
Unitatea 12 Prezentare de carte 50
Unitatea 13-14 Cuvinte care denumesc însușiri 51
Unitatea 15 *Vulpea și strugurii* de Bucur Milescu 52
Unitatea 16 Dialogul 53
Unitatea 17 Altfel de texte: texte literare și texte informative 54
Unitatea 18 Cuvinte ce conțin grupurile de litere **oa, ie** 55
Unitatea 19 Ora de bilanț 56

Modulul IV

Unitatea 1 **Dragi mi-s neamul, graiul, plaiul** 57
Unitatea 2 *Amiroase a busuioc* de Dumitru Matcovschi, *Busuioc la naștere* de Vasile Romanciuc 58
Unitatea 3 Formule utilizate în dialog 59
Unitatea 4 Eticheta comunicării 60
Unitatea 5 *Copacul se ține cu rădăcinile* de Aurel Scobioală 61
Unitatea 6 Dialogul. Scrierea dialogului 62
Unitatea 7 Compunere după benzi desenate 63
Unitatea 8 Impresii despre carte 64
Unitatea 9 Virgula la enumerare, virgula în adresare 65
Unitatea 10-11 Agenda de lectură 66
Unitatea 12 *Miorița*, baladă populară 67
Unitatea 13 Folclorul copiilor 68
Unitatea 14 Compunere după ilustrație: *De sărbători* 69
Unitatea 15 Cuvintele ce conțin litera X 70
Unitatea 16 Ora de bilanț 71
Unitatea 17 Știu! Pot! Aplic! 74

Modulul V

Unitatea 1 **Misterele anotimpurilor** 75
Unitatea 2-3 *Fețele soarelui* de Aurora Humulescu 76
Unitatea 4 Descriere (I) 78
Unitatea 5 *Pinul singuratic* după Alexandru Mitru 79
Unitatea 6 Descriere (II) 80
Unitatea 7 Propozițiile după scopul comunicării 81
Unitatea 8 *Crăiasa Zăpezii* după H. Ch. Andersen 82
Unitatea 9 Preferințe de lectură 83
Unitatea 10 *Baba Dochia*, legendă populară 84

Unitatea 11 *Iarna* de Aureliu Busuioc, *Iarna* de Irina Nechit 85
Unitatea 12 *Povestea omului de zăpadă* după H. Ch. Andersen 86
Unitatea 13 Descrieri și caracterizări 87
Unitatea 14 Cuvintele ce conțin consoana ***m*** înainte de ***b***, ***p*** 88
Unitatea 15 Ora de bilanț 89
Unitatea 16 Știu! Pot! Aplic! 90

Modulul VI

Unitatea 1 **Am dreptul la o poveste** 91
Unitatea 2 *Motanul încălțat* după Charles Perrault 92
Unitatea 3-4 *Motanul încălțat* după Charles Perrault 93
Unitatea 5 Formule de salut, de adresare și de mulțumire 94
Unitatea 6 *Peștișorul de aur* după Hélène A. Guerber 95
Unitatea 7 Povestire după benzi desenate 96
Unitatea 8 Cărți pentru copii 97
Unitatea 9 *Ciobanul și morarul*, poveste populară 98
Unitatea 10 Agenda de lectură 99
Unitatea 11 Evaluarea orală 100
Unitatea 12 *Povestea celor trei purcelușI* după J. O. H. Phillipps 101
Unitatea 13-14 *Ursul Moș Martin* după Maria Dorina Pașca 102
Unitatea 15 Știu să scriu corect: **s-a, sa, sau, s-au** 104
Unitatea 16 Carte cu imagini 105
Unitatea 17 Scriitorul Ion Creangă 106
Unitatea 18 Ora de bilanț 107
Unitatea 19 Știu! Pot! Aplic! 108

Modulul VII

Unitatea 1 **Ce e mai scump pe lume** 109
Unitatea 2 *Puiul isteț* de Spiridon Vangheli 110
Unitatea 3 Cuvinte cu sens propriu, cuvinte cu sens figurat 111
Unitatea 4 *În satul bunicilor* de Nicolae Dabija 112
Unitatea 5-6 *Cea mai scumpă de pe lume* de Nichita Stănescu 113
Unitatea 7 Altfel de text: bilețelul 114
Unitatea 8 *Acasă* de Emilia Căldăraru 115
Unitatea 9 Ascultăm și înțelegem mesajul 116
Unitatea 10 *Pupăza din tei,* adaptare după *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă 117
Unitatea 11 Vorbim și scriem corect 118
Unitatea 12 Grupurile de litere **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi** 119
Unitatea 13 Preferințele cărții 120
Unitatea 14 Ora de bilanț 121
Unitatea 15 Știu! Pot! Aplic! 122

Modulul VIII

Unitatea 1 **După asemănarea lor** 123
Unitatea 2 *Despre învățătorul Ion Creangă* după Jean Bart 124
Unitatea 3 Altfel de text: articolul de ziar 125
Unitatea 4 Cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus 126
Unitatea 5 Altfel de text: felicitarea 127
Unitatea 6 *La școală cu frunze de nuc* de Titus Știrbu 128
Unitatea 7 Cuvintele din propoziție 129
Unitatea 8 Altfel de cărți 130
Unitatea 9 Propoziția 131
Unitatea 10 Evaluare orală 132
Unitatea 11 *Pedeapsa* după Erlend Loe 133
Unitatea 12 *Puișorii* de Grigore Vieru 134
Unitatea 13 Propozițiile. Felul lor 135
Unitatea 14 Compunere după ilustrații *Motanul pedepsit* 136
Unitatea 15 Ora de bilanț 137
Unitatea 16 Știu! Pot! Aplic! 138

Modulul IX

Unitatea 1 **Sfântă e copilăria** 139
Unitatea 2 *Păpădia* după Ion Agârbiceanu 140
Unitatea 3-4 Comunicăm altfel: gestul și mimica 141
Unitatea 5 Cuvinte cu sens propriu și cuvinte cu sens figurat 142
Unitatea 6 Cărți pentru copii 143
Unitatea 7 Altfel de text: afișul 144
Unitatea 8 *Rudă, paparudă! Caloene, Ene!* 145
Unitatea 9 *La căsuța cu zorele* de Ion Hadârcă 146
Unitatea 10 *Câtă vară e-ntr-o pară?* de Arcadie Suceveanu 147
Unitatea 11 Scrierea textului *Vara* 148
Unitatea 12 Comunicăm altfel: mesaje electronice 149
Unitatea 13 Repetăm să nu uităm! 150
Unitatea 14 Ora de bilanț 151
Unitatea 15 Știu! Pot! Aplic! 153

Cursa isteților 154
Te provoc să citești 156
Te provoc să citești 157
Te provoc să citești 158
Te provoc să citești 159
Ghicitori 160

Modulul I

Învață să înveți

Unitatea 1

Bună ziua, . . .!
Bună să-ți fie inima!
Frumoasă-i limba noastră...
Suntem elevi...
De la pom învață a fi om...
Ai carte, ai parte...

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Cum te simți după vacanța mare?
- Care este dorința ta la început de an?
- Ce le urezi colegilor la întoarcerea din vacanță?

Școala lui Guguță după Spiridon Vangheli
Tainele cărții: *Un băiat citit* de Mircea Sântimbreanu

Frumoasă-i limba noastră de Grigore Vieru
Matilda după Roald Dahl

Și de la pom… de Aurel Scobioală
Majuscula în scrierea numelor

Prima dictare de Titus Știrbu
Cartea. Componentele cărții

Aranjarea textului în pagina caietului
Comunicarea nonverbală

• **Citește textul.**

Școala lui Guguță

Guguță l-a căutat pe taică-său, care nu-și vedea capul de treburi.

— Tată, fă-mi o școală în ogradă.

— O școală, a? Ei, dacă e s-o fac, păi să aibă măcar două etaje…

— Întâi fă-mi o bancă, nu se lasă Guguță.

— O bancă, da, se luminează tata.

După o săptămână, iată o aduce meșterul și o pune în livadă. Cum auzea clopoțelul școlii, Guguță își lua pălăria de pe cap, se așeza în bancă și își făcea temele.

Copiii vecinilor se zgâiau prin gard. Ce n-ar fi dat să stea și ei în banca asta?! Guguță le spuse că, dacă au straie noi și cărți, pot veni câte unul la școala lui.

Vestea despre banca lui Guguță s-a dus din uliță în uliță. Într-o zi, când Guguță era în pauză, iată că și directorul școlii deschide portița să vadă și el cum e în banca lui Guguță.

— Aa, poftiți! îi face loc băiatul. Dar mai întâi mâncați un măr din livada noastră.

După Spiridon Vangheli

Cuvinte-cheie
- școală
- bancă
- Guguță

Lectură și explorare

1.

a) **Numește personajele/eroii textului.**
b) **Spune ce fac personajele. Tata… Meșterul… Era în pauză…**
c) **Ce rugăminte a avut Guguță?**
d) **Cine erau vizitatorii școlii?**
e) **Unde are loc acțiunea din text?**
f) **În ce anotimp au loc evenimentele din text? Convinge-mă.**

2.

a) **Găsește în text cuvintele ce vorbesc despre școală. Citește propozițiile cu aceste cuvinte.**
b) **Citește textul în ștafetă (după ce ai citit un enunț, spune numele unui coleg de clasă).**
c) **Formulează o întrebare care să-și găsească răspunsul în text, pornind de la cuvintele** *cine, ce.*
d) **Citește fragmentul de text care te-a impresionat cel mai mult. Ce anume ți-a plăcut?**
e) **Citește textul în șoaptă.**

3.

a) **Cum crezi, de ce avea nevoie Guguță de școală? Dar de bancă?**
b) **Cum înțelegi expresia** *nu-și vedea capul de treburi?*

Dulce grai

- **a (se) zgâi** – a privi lung, a se uita cu ochii mari
- **strai** – haină, îmbrăcăminte, veșmânt
- **veste** – știre, noutate
- **uliță** – drum într-un sat

Unitatea 3 Cuvântul

1. Jocul sunetelor.

Îţi aduci aminte cum notezi vocalele (●)?
Dar consoanele (●)?

B	a	n	c	ă
●	●	●	●	●

a) Joacă-te şi construieşte căsuţe asemănătoare pentru următoarele cuvinte: *iată, Guguţă, măr, băiatul.*

b) Găseşte în text cuvinte cu următoarea structură:

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Vocalele sunt sunetele care pot fi pronunţate uşor, fără sunete de sprijin. Pot forma singure silabe. Acestea sunt: **a, e, i, o, u, ă, î(â)**. Consoanele sunt sunetele care se rostesc cu ajutorul altor sunete: **b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, ţ, v (w), z.**

2. Alfabetul textului:

a) Găseşte în text câte două cuvinte care să înceapă cu literele **b** şi **c**. Citeşte propoziţiile cu aceste cuvinte.

b) Desparte aceste cuvinte în silabe.

c) Caută în text şi scrie cuvinte cu una, cu două şi cu trei silabe.

3. Magia cuvintelor.

- *cuvinte dulci, care încurajează:* excelent, eşti cel mai bun/cea mai bună, formidabil, bravo.
- *cuvinte amare, care jignesc:* nu cred în tine, m-ai dezamăgit, tu de obicei greşeşti.
- *cuvinte dragi:* scumpul meu, draga mea.
- *cuvinte fermecătoare:* mulţumesc, cu plăcere, scuză-mă.
- *cuvinte rare:* te preţuiesc, te iubesc, te respect.

- Ce cuvinte crezi că a folosit Guguţă sau ar fi trebuit să folosească în anumite situaţii? Exemplifică.
- Ce alte cuvinte ţi-au atras atenţia? Unde le poţi folosi?

Atelier de vorbire

a) **Ai vrea să înveţi în şcoala lui Guguţă? De ce?**

b) **De ce copiii doresc să meargă la şcoală?**

c) **Cum crezi, copiii vin la şcoală să înveţe ceea ce vor adulţii sau să înveţe ceea ce îi interesează?**

d) **Să construim împreună un dialog între Guguţă şi directorul şcolii. Observă politeţea în comunicare.**

Guguţă: — Bună ziua, …!
Directorul: — Bună să-ţi fie inima, …!
Guguţă: — Domnule director, aş dori să vă întreb dacă…
Directorul: — Desigur, Guguţă, poţi…

Biblioteca

1. **Găsește în biblioteca ta sau în cea școlară și alte texte despre școală, elevi, carte.**

Un băiat citit

Titi Brumărescu e un băiat grozav de citit.

Citește pe rupte. Și nu ca alții, o carte pe lună sau, în cel mai bun caz, una pe săptămână. Titi citește o carte (una!) pe oră. Oricât ar fi de groasă! E de ajuns, de altfel, să-l auzi vorbind despre cărțile pe care le-a citit, ca să-ți dai seama că ai de a face cu un adevărat maratonist al lecturii.

— Tu ai citit cartea aia? Grozavă carte! își împărtășește el neobosit și oricui entuziasmul în recreații. Gro-za-vă!

— Care?

— Una cu scoarța galbenă, de vreo două dește... Cum îi spune? Ah, îmi scapă titlul, dar e grozavă!... De două ori am citit-o... în ora de geometrie... azi-dimineață.

— Cu un câine pe scoarță?

— Nu... Galbenă, dar fără câine... A, știu la ce te gândești. Aia cu câinele e alta... îmi amintesc! Bună carte și asta! Mai ales acolo unde se-ntâlnesc ăia doi cu alți doi... Uite, îmi scapă titlul, se căinează el, dar pot să ți-o povestesc. Stai să vezi, râzi să te prăpădești.

Pufnește în râs câteva clipe, apoi, înveselit, începe să povestească hohotind:

— E cu unu' care pleacă nu știu unde... ha, ha... cu nu știu cine... ha, ha... și ăsta care pleacă se desparte nu știu de ce de ăla cu care a plecat, ha... ha... să vezi încurcătură ha... ha... ha... Cum îi zice? Îmi vine pe limbă... am citit-o azi, în ora a treia...

Emoții:
- îngrijorare
- furie
- duioșie
- bucurie

— A treia, mă? Păi acum vine ora a treia...

Titi rămâne pe gânduri o clipă:

— Ai dreptate!... Le-am confundat... Știi, are tot vreo trei degete grosime. Da, îmi amintesc... Aia… era tristă. Ah, îmi scapă titlul... dar să ți-o povestesc... Ah, ce carte tristă!... Acum nu mai am ce citi...

— Du-te la bibliotecă.

— Aș, de la bibliotecă le-am citit pe toate, se înviorează el. O să-ți povestesc eu una, formidabilă! Am uitat cum îi zice. Așa, de vreo patru degete de groasă. Aventură! Mister! Să vezi, începe el cu o voce sugrumată, e cu una care pleacă nu mai țin minte unde, cu nu știu cine! Nu mai știu de ce!!! Și pe drum se desparte, nu știu cum, de ăla cu care a plecat!!! Și atunci să vezi încurcătură...

După Mircea Sântimbreanu

2. **Completează agenda de lectură:**

- Titlul textului …
- Autorul …
- Despre autor știu că …
- În text se vorbește despre …
- Acțiunea în text are loc … (când? și unde?)
- În text se întâmplă următoarele/are loc …
- Textul se încheie astfel …
- Pe parcursul lecturii am trăit emoții de …

• **Citește expresiv poezia.**

Frumoasă-i limba noastră

Pe ramul verde tace
O pasăre măiastră,
Cu drag și cu mirare
Ascultă limba noastră.

De-ar spune și cuvinte
Când cântă la fereastră,
Ea le-ar lua – știu bine –
Din limba sfântă-a noastră.

Grigore Vieru

Lectură și observare

1. **Citește poezia în moduri diferite: liniștit, vesel, trist. Cum crezi, în ce mod trebuie citită această poezie? Argumentează.**

2. **În imaginea de mai sus vei găsi cuvintele-cheie. De ce crezi că au fost alese anume aceste cuvinte? Propune și tu un cuvânt-cheie.**

3. **Încearcă să explici titlul poeziei. Îți pare un titlu obișnuit sau unul deosebit? Argumentează.**

PROIECT DE GRUP. Concurs de recitare.

a) Organizează cu colegii tăi un concurs de recitare a poeziei *Frumoasă-i limba noastră.*

b) Alegeți un juriu care să aprecieze concurenții.

c) Alegeți un grup de pictori (2-3 elevi) care vor realiza diplome pentru participanți.

d) Nu uitați de *Gala laureaților.*

4. **Cum înțelegi această sugestie?**

• *Limba română este comoara fără cheie.*

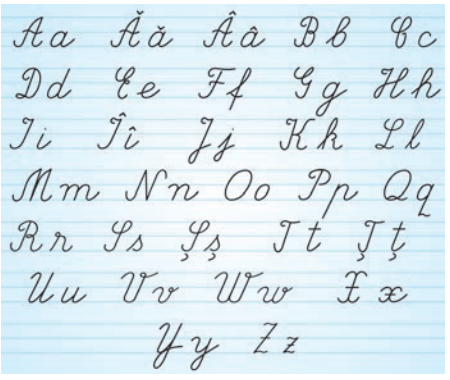
Ioan Slavici

5. **Completează spațiile libere.**

Toate literele aranjate într-o anumită ordine alcătuiesc _____ limbii române.

Alfabetul limbii române este alcătuit din _____ de litere: a, ă, b, c, _____, _____, f, g, h, _____, _____, j, _____, l, m, _____, _____, _____, q, r, _____, ș, t, _____, _____, _____, w, _____, y, _____.

6. **Scrie în ordine alfabetică 10 nume ale elevilor din clasa ta.**

Matilda

Matilda era un copil sensibil și inteligent. Pe la trei ani, ea învățase să citească cu ajutorul revistelor și ziarelor de prin casă. La patru ani, citea foarte bine, așa că se apucase să caute cărți.

— Tati, poți să-mi cumperi o carte? zise Matilda.

— O carte? La ce îți trebuie ție o carte?

— Vreau să citesc.

— Adică televizorul nu-ți mai place? Ești cam răsfățată, domnișoară!

Când Matilda învăța la școală, mergea des la biblioteca din orășel. Ajunsă acolo, petrecea două ore în fotoliul din colț.

Cărțile o purtau în lumea lor și o ajutau să cunoască oameni extraordinari, care duceau vieți uimitoare.

Adaptare după Roald Dahl

Cuvinte-cheie
- Matilda
- lectură
- bibliotecă
- cărți

Lectură și explorare

1.

a) **Numește personajele textului.**
b) **Câți ani avea Matilda când învățase să citească?**
c) **Cum ţi s-a părut fata?**
d) **Ce rol aveau cărțile în viața fetei?**
e) **Explică, după cele citite în text, cum a învățat să citească Matilda.**

2.

a) **Cum crezi, e posibil să înveți singur a citi?**
b) **Cum crezi, de ce tatăl fetei nu voia să-i cumpere cărți?**
c) **Povestește cum ai învățat să citești tu.**
d) **Citește propoziţiile în care sunt cuvintele** *carte*, *cărți*.
e) **Ce descoperă Matilda în cărți?**

3.

a) **Citiți textul în lanț (unul după altul).**
b) **Citește fragmentul de text care te-a impresionat cel mai mult. Spune de ce l-ai ales.**
c) **Citește textul în gând.**
d) **Citește textul cu voce tare.**

4. **Citește informația din casetă. Arată pe baza textului *Matilda* componentele lui: titlu, autor, fragment, alineat.**

Mai multe propoziții legate prin înțeles alcătuiesc un ***text***. Orice ***text*** are un ***titlu.*** Textele sunt scrise de ***autori***. Textul este împărțit în ***fragmente.*** Un text poate avea mai multe fragmente. Fiecare fragment începe cu ***alineat*** (rândul retras).

Dulce grai

- **inteligent** – ager la minte, deștept
- **răsfățată** – alintată, capricioasă
- **a devora** (cu sens figurat) – a citi cu mare interes

• **Citește textul.**

Și de la pom

Nucul cel bătrân prinde a fremăta ușurel. Bunelul își duce mâna pâlnie la ureche și ascultă.

— Nucul vorbește, bunicule? întreabă Stănică.

— Vorbește, dă din cap bunelul. Cum să nu vorbească, dacă-i viu.

— Și ce spune el?

— Îi dă de grijă nucușorului să nu uite de puiul de om, adică de tine. I-a spus să învețe hărnicia de la puiul de om.

— Eu am să am grijă de dânsul, am să torn apă…

— Stai un pic. Și-i mai spune copăcelului să te mai învețe și pe tine… Bunelul face o pauză, ascultă.

— Dar ce poate să mă învețe pe mine un pom? face ochi mari băiatul.

— Multe, Stănică, multe, zice bunelul și pornește încetișor spre casă, sprijinit cu o mână pe toiag și cu alta pe umărul nepotului. Dar mai întâi poate să te învețe bunătatea și dărnicia. Ia să iei tu bine seama, ai să vezi măcar un pom care să facă fructe pentru sine?

Stan hotărî să se întoarcă fuga în grădină. Nucul îl vede de departe și începe a fremăta. Băiatul își duce mâna pâlnie la ureche și ascultă cu luare-aminte:

DE LA POM ÎNVAȚĂ A FI OM.

După Aurel Scobioală

Cuvinte-cheie

- bunic
- nepot
- copăcel
- învățătură

Dulce grai

- **a fremăta** – a foșni
- **pâlnie** – obiect în formă de con ce servește la turnarea lichidelor în vase înguste

Lectură și reflecție

1.

a) **Identifică titlul și autorul textului.**
b) **Numește personajele/eroii textului.**
c) **Unde are loc acțiunea din text?**
d) **Spune cine și ce face.**
e) **Formulează, pentru colegul tău, o întrebare care are răspunsul în text.**

2.

a) **Citește doar replicile bunicului, apoi pe cele ale nepotului.**
b) **Citiți textul în ștafetă (după ce ai citit un enunț, spune numele unui coleg de clasă).**
c) **Citește doar propozițiile din care aflăm ce poate învăța băiatul de la copac.**
d) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

Litera **â** se scrie în interiorul cuvintelor. *Exemplu:* ***scândură.***
Litera **î** se scrie la începutul sau la sfârșitul cuvântului. *Exemplu:* ***hotărî, înclină.***

3.

a) **Crezi că oamenii pot învăța de la plante sau animale? Ce anume?**
b) **Explică proverbul de la sfârșitul textului.**
c) **De ce copacul freamătă atunci când apare bunicul sau nepotul în grădină?**
d) **Explică expresiile:** *face ochii mari, duce mâna pâlnie la ureche, prinde a fremăta* **și** *ascultă cu luare-aminte.*
e) **De la cine poate învăța copilul bunătatea și dărnicia?**

Vorbim și scriem corect

- mâ̂nă
- pâ̂lnie
- învață̂
- întâ̂i
- hotărî̂

PORTOFOLIU

Ilustrează cuvintele explicate în rubrica *Dulce grai*.

Unitatea 8 Majuscula în scrierea numelor

1. **Citește poezia. Explică de ce cuvintele evidențiate sunt scrise cu majusculă.**

La o școală din pădure

Clopoţeii pe cărare
sună ora de intrare…
Cu glăsciorul ca vioara,
domnișoara ***Căprioara***
strigă catalogul blând,
iar școlarii, rând pe rând,
se ridică în picioare
gata pentru ascultare:
— ***Coadă Roșie Vulpița!***
— ***Ciocănescu Ghionița!***
— ***Barza Picioroange Lungi!***
— ***Melcul Nu Poți Să M-Ajungi!***
— ***Ursulețul Mormăici!***
— ***Țepoșilă Ghe. Arici!***
— ***Ronțăiescu Veverel!***
— ***Mistrețeanu Groh Purcel!***
— Sunteţi toţi prezenţi în clasă.
Vă doresc o zi frumoasă,
să fiţi buni și-ascultători
și la carte silitori!

Pasionaria Stoicescu

Vorbim și scriem corect

- sunt
- suntem
- sunteți

2. **Identifică în fiecare dreptunghi cuvântul ce nu se potrivește. Argumentează.**

Tudor, Dorina, Emilia, Ucraina	*Orhei, Soroca, Cenușăreasa, Călărași*	*Republica Moldova, România, Italia, Pavel*
Cahul, Ghidighici, Prut, Nistru	*Azorel, Pascaru, Rotaru, Vangheli*	*Degețica, Marea Neagră Albă-ca-Zăpada, Făt-Frumos*

Numele și prenumele persoanelor se scriu, de fiecare dată, cu majusculă. Cu literă mare se scriu denumirile de localități, de țări, de ape, numele personajelor, ale animalelor etc.

3. **Completează enunțurile de mai jos cu nume și denumiri lipsă:**

a) Țara în care locuiesc se numește … . Capitala țării mele este orașul … .
b) Localitatea în care locuiesc bunicii mei se numește … .
c) Republica … este străbătută de două râuri mari: … și … .
d) Prima carte pe care am citit-o a fost … .

4. **Schimbă cuvintele subliniate din propoziții cu nume sau denumiri corespunzătoare.**

Voinicul ridică buzduganul și-l aruncă la trei zile distanță.
Fata puse pe masă tacâmuri pentru cei 7 pitici.
Scriitorul este autorul poeziei „Limba noastră”.
Râul este o apă curgătoare.

5. **Selectează din cărțile pe care le-ai citit sau le citești 10 nume/prenume. Scrie-le pe caiet. Include două dintre ele în enunțuri.**

6. **Povestește despre tine și despre familia ta, utilizând cât mai multe nume.**

PORTOFOLIU **Scrie pe o foaie numele și prenumele colegilor tăi cât mai original (litere cu ochi).**

Prima dictare

Elevii din clasa întâi scriu după dictare. Doamna învățătoare vrea să se convingă dacă în zilele vacanței de iarnă elevii n-au uitat literele.

Trece cu pași neauziți printre bănci. În dreptul fiecăruia se oprește:

— Ionel, lasă cotul să stea sprijinit pe bancă!

— Lenuțo, nu ține prea strâns pixul!

Privirea îi alunecă de la un caiet la altul.

— Rodico, dar tu de ce nu scrii?

Fetița se ridică în picioare.

— Mi-au înghețat mâinile, șoptește ea.

Doamna învățătoare ia mânuțele fetiței între palme, le mângâie cu suflarea ei caldă, apoi prinde a-i freca ușurel degețelele.

— Ia să mai încercăm!

Rodica, îmbujorată, rotunjește cu migală fiecare literă.

— Acum ascultați mai departe, zice învățătoarea și mai dictează o propoziție.

Continuă să scrie doar Rodica. Ceilalți caută cu privirile ochii învățătoarei.

— De ce v-ați oprit, copii? De ce nu scrieți?

Din toate părțile clasei au prins să răsune în cor voci de băieței și fetițe:

— Mi-au înghețat mâinile!

— Și ale mele!…

— Și ale mele!…

Titus Știrbu

Emoții:

- bucurie
- admirație
- recunoștință
- încântare
- încredere
- simpatie
- satisfacție

Emoții:

- frică
- îngrijorare
- supărare
- tristețe
- furie

Lectură și explorare

1.

a) **Numește personajele textului.**

b) **Unde și când are loc acțiunea din text?**

c) **Ce emoție ți-a creat lectura acestui text?**

d) **Formulează, pentru colegul tău, o întrebare care are răspunsul în text.**

e) **Ce emoții trăiește fiecare dintre personajele textului?**

2.

a) **Citește textul în șoaptă.**

b) **Citește separat replicile personajelor.**

c) **Citește propozițiile din care aflăm ce recomandări le făcea învățătoarea copiilor.**

d) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

3.

a) **Explică titlul textului.**

b) **De ce o fetiță nu putea scrie dictarea?**

c) **Explică de ce ceilalți elevi au încetat să scrie.**

d) **Explică expresiile:** *răsunau voci în cor, rotunjește cu migală, privirea îi alunecă, pași neauziți* **și** *caută cu privirea.*

e) **Alcătuiește propoziții în care să folosești expresiile explicate.**

f) **Crezi că Rodica a început să scrie doar pentru că și-a încălzit mâinile?**

Dulce grai

- **îmbujorată** – rumenă, roșie ca bujorul, cu obraji roșii, aprinși
- **cu migală** – cu multă răbdare și meticulozitate, cu atenție și grijă

PORTOFOLIU **Ilustrează cuvintele explicate.**

Unitatea 10 Cartea

1. JOCUL ***Cercul de idei.***

a) Formați un cerc. **b)** Transmiteți din mână în mână cu multă grijă o CARTE. **c)** Spuneți tot ce aveți de spus despre această carte. **d)** La final, rugați-o pe doamna învățătoare să vă spună și dumneaei lucruri interesante despre carte.

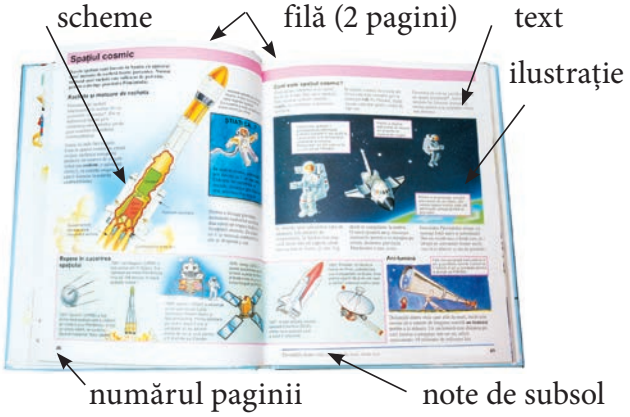
2. Observă imaginile.

a) Formulează 6 întrebări despre componentele cărții. **b)** Răspunde la aceste întrebări.

A

B

3. JOCUL ***Prezentare de carte.***

a) Alege o carte pe care ai citit-o sau pe care ai vrea s-o citești.

b) Prezintă cartea colegului/colegei de bancă după modelul A.

c) Prezintă cartea în grupul tău după modelul B.

Unitatea 11

1. Citește poezia.

Câteva lucruri știute despre *carte* și *cărți*

Dragii mei copii deștepți,
Înțelegeți bine, foarte:
Una este să ai cărți,
Alta este să ai carte.

Însă, pe de altă parte,
Dragii mei copii deștepți,
Cine vrea să aibă carte
Trece mai întâi prin cărți.

Vasile Romanciuc

2. Citește expresiile. Explică-le. Include-le în enunțuri.

A avea cărți | A avea carte | A trece prin cărți | A face carte

a) **Către cine se adresează poetul?**

b) **La ce te îndeamnă această poezie?**

c) **Ce gânduri frumoase alegi din această poezie?**

d) **Citește-i expresiv poezia colegului/colegei de bancă.**

Tema celor HARNICI.
Memorează poezia.

Tema celor ISTEȚI. Ilustrează o secvență din poezie și scrie versurile corespunzătoare.

Unitatea 12 Scriem frumos

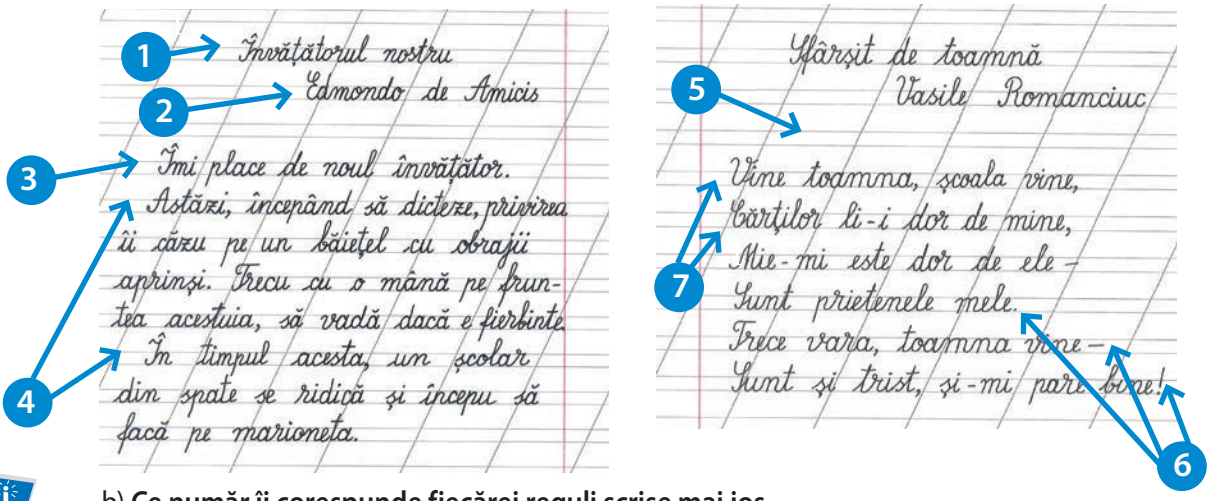
1. **Completează următoarele enunțuri referitoare la imaginea de mai jos.**

✓ Textul conține… alineate.

✓ Textul este alcătuit din… propoziții legate prin… .

✓ Titlul textului este… . Autorul textului este… .

2 a) **Observă cum sunt scrise textele de mai jos.**

b) **Ce număr îi corespunde fiecărei reguli scrise mai jos.**

☐ Titlul se scrie la mijlocul primului rând. După titlu nu se pune punct.

☐ Numele autorului se scrie pe rândul de sub titlu, în dreapta.

☐ Înainte de prima propoziție se lasă alineat.

☐ Alineatul se lasă ori de câte ori începe o idee nouă sau înaintea liniei de dialog.

☐ Se lasă un rând liber înainte de a scrie textul.

☐ Se respectă toate semnele de punctuație.

☐ Fiecare vers se scrie din rând nou.

În cărți, ziare, reviste se scrie cu ***litere de tipar*** (a, M, j, T). Temele, testele, exercițiile din caiete se scriu cu ***litere de mână***.

3. **Copiază unul dintre textele de la exercițiul nr. 2, respectând regulile de aranjare în pagină.**

4. **Transcrie fragmentul de mai jos pe caiet.**

Scrierea de mână după scrisul de tipar se numește ***transcriere***. Scrierea de mână realizată tot după scriere de mână se numește ***copiere***.

Plecarea cocorilor

Bunicul stă de vorbă cu nepotul său.

— Ieri am văzut primul stol de cocori. Păreau o săgeată uriașă care brăz-da cerul.

— De unde știi că erau cocori? întreabă Alex.

— Cocorii zboară în formă de litera V. Sunt foarte bine organizați. Au un conducător, care stă în vârful săgeții. Când obosește, îl schimbă un alt cocor.

5. EVALUARE RECIPROCĂ. Propune unui coleg să verifice dacă ai aranjat corect textul în pagina caietului. Fă același lucru și tu. Menționează ceea ce a făcut corect. Încurajează-l acolo unde mai trebuie să exerseze.

Unitatea 13 Mă prezint și prezint pe cineva

1. **Citește ce spune fiecare copil. Ce deosebire observi?**

- *Mă numesc Mihaela. Am opt ani. Mama, tata și fratele meu sunt familia mea.*
- *Mama mea este frumoasă și înaltă. Numele ei este Ana.*
- *Tatăl meu se numește Mihai și este electrician.*
- *Am un frate mai mic, îl cheamă Ionuț.*

- *Mă numesc George, dar părinții îmi spun Gelu.*
- *Faceți cunoștință, ea este Arina. Am o colegă deosebită, pentru că este atentă.*
- *O prezint pe colega mea Victoria. Este harnică și drăguță cu toți colegii.*
- *Pe colegul meu îl cheamă Alexandru. El este un campion la matematică.*

2. **Transcrie enunțurile în care sunt prezentați colegii.**

Atelier de vorbire

3. **Prezintă-te oral după modelul Mihaelei.**

4. **Prezintă după modelul lui George cât mai mulți colegi de clasă.**

5. **Observă imaginea.**

a) Cum crezi că se prezintă personajele? Ce legătură ar exista între ele?

b) Scrie două enunțuri în care vei prezenta două personaje diferite.

c) Imaginează-ți că ești unul dintre personaje. Scrie două enunțuri diferite în care te vei prezenta.

Când mă prezint sau prezint o persoană, precizez numele și prenumele. În anumite situații, este necesar să menționez vârsta și ocupația.

6. **Alcătuiți dialoguri în care să redați următoarele situații:**

- faceți cunoștință cu un nou coleg;
- îl prezentați colegului de bancă pe cel mai bun prieten al vostru;
- o prezentați pe doamna învățătoare unui coleg din altă clasă.

7. **Prezentarea unei persoane.**

Gândește-te la o persoană dragă. Desenează pe o foaie albă o floare cu șase petale. Completează petalele cu informațiile cerute.

— Cum se numește?
— Cum arată?
— Ce calități sufletești are?
— Ce îi place să facă?
— Ce iubești cel mai mult la ea?
— Cum se poartă cu tine?

Unitatea 14 Comunicăm altfel

Faceți cunoștință! Mihai este elev în clasa a II-a, ca și voi. De multe ori preferă să înlocuiască cuvintele cu anumite gesturi, sunete sau mimici. Identificați în imaginile de mai jos cuvintele care au fost înlocuite.

Pentru a transmite diverse informații sau sentimente, putem folosi cuvintele, precum și anumite semne, gesturi, imagini, simboluri, sunete sau culori.

1. Identificați și imitați semnele făcute de personajele literare prezentate mai jos.

a) Tata rabdă cât rabdă și unde zice:
— Dă, bre, s-o conduc și eu oleacă!
Guguță îi **face semn**, chipurile, mai pe urmă, acum valurile sunt mari.

Guguță – căpitan de corabie de Spiridon Vangheli

b) Craiul zâmbi și-i **făcu semne** vizitiului să-ndemne caii. Olarul rămase pe gânduri. O zi întreagă n-a lucrat nimic.

Povestea olarului de Călin Gruia

c) — Eu, răspunse băiatul, nu mă opresc din cântat până nu plecați!
— Pe cuvântul meu de onoare că nu facem una ca asta, plecăm pe ici încolo! răspunse celălalt și **făcu semn** lupilor să-l urmeze.

Fluierul fermecat de Victor Eftimiu

d) **Martinică:** Am spus să zbori, dar nu prea sus, că flori în cer nu-s.
Albina: Tot nu te aud! Dar zbor! M-am dus! Dar tu unde te duci?
Martinică: Mai am niște adrese dulci! Nu te opri! ***(îi face semne** hotărâte să zboare.)*

Adresele dulci de Iulian Filip

2. a) **Împărțiți-vă în grupe. Discutați în baza imaginilor.** b) **Găsiți pentru fiecare imagine semne, sunete, gesturi sau mimici.** c) **Prezentați în fața colegilor și rugați ca să descifreze mesajul transmis.**

Unitatea 15 Jocul cu literele alfabetului

1. **Scrie alfabetul limbii române, întâi cu litere mici, apoi cu litere mari de tipar.**

- pe liniatură dictando;
- pe liniatură de matematică;
- pe hârtie neliniată.

2. **Scrie în ordine alfabetică următoarele cuvinte:**

Avion, țară, școală, jucărie, mobile, elev, este, kilogram, oraș, barcă, rachetă, sare, pere, flori, inel, castravete.

3. **Transcrie numele de persoane în ordine alfabetică.**

Sandu, Felicia, Gina, Crina, Teodor, Irina, Mișu, Ema, Vlad, Andrei, Rica, Horea, Barbu, Dumitru, Olga, Ninel.

4. **Notează câte două cuvinte care încep cu fiecare dintre literele următoare: *c, f, h, i, o, ţ.***

5. **Scrie trei cuvinte ce conțin litera „î" și trei cuvinte ce conțin litera „â".**

6. **Creează enunțuri ce conțin cuvintele *sunt, suntem, sunteți.***

7. a) **Restabilește vocalele lipsă. Scrie cuvintele obținute.**

_n_	Șt_f_n	_l_n_	M_rc_l
șc__l_	_b_c_d_r	_ncr_d_r_	tr_st_ț_

b) **Alcătuiește 2 enunțuri utilizând 4 dintre cuvintele restabilite.**

8. **Înlocuiește câte o literă în fiecare dintre cuvintele următoare pentru a obține altele noi:**

rac, foc, nor, lată, cine, parcă, din, vas, casă, pară.

9. **Selectează din cărțile pe care le-ai citit sau le citești cuvinte formate din: 2 litere, 4 litere, 6 litere, 8 litere.**

10. **Scrie numele membrilor familiei tale, subliniază consoanele.**

Autoevaluare

COMUNICARE	CITIRE	VOCABULAR	SCRIERE	CREAȚIE	COLABORARE	TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 16 Ora de bilanț

• **Citește cu atenție textul.**

Sunt două săptămâni de când Trofimaș nu-și mai rupe cămășile subțioară. Două săptămâni de când își roade picioarele cu niște pietricele. Și dacă nu vine repede iarna, o să le facă destul de curate.

Două săptămâni de când tot curăță buzunarele, zvârlind ce are de prisos într-însele. Și nu le mai poate deșerta odată.

Se gătește de școală.

Țâncușorul lor umblă prin ogradă. Fâțâie din coadă. Și se miră că nu mai are nimic legat de dânsa. Badea Zânel, când înhamă caii, nu mai caută biciușca prin buruieni. O ia de unde a pus-o. Lelea Catinca de mult nu mai rupe albituri ca să-i lege lui Trofimaș când un deget, când un cot.

Trofimaș se duce la școală…

Trofimaș se pregătește de școală, (fragment) de Ion Druță

1. …să determin dacă enunțul este adevărat sau fals. ..... **3 p.**

Trofimaș se gătește de școală. AF
Băiatul face curat în geanta sa. AF
Țâncușorul se plimbă prin ogradă. AF

2. …să transcriu din text câte 2 cuvinte care ..... **4 p.**

- conțin 2 vocale;
- conțin 3 consoane;
- încep și se termină cu vocală;
- sunt nume.

3. …să restabilesc cuvintele, ordonând silabele: ..... **4 p.**

dă, coa – … ma, că, șă – … lă, școa – … na, bu, re, zu – …

4. … să număr, apoi să scriu câte vocale și câte consoane au cuvintele: ..... **4 p.**

cămășile – __ *vocale,* __ *consoane;* repede – __ *vocale,* __ *consoane;*
buzunarele – __ *vocale,* __ *consoane;* ogradă – __ *vocale,* __ *consoane.*

5. …să înlocuiesc câte o literă în fiecare dintre cuvintele următoare pentru a obține altele noi: ..... **3 p.**

când, mai, cot, școală, două, coadă.

6. …să transcriu cuvintele propoziției subliniate în text în ordine alfabetică. ..... **3 p.**

7. …să completez propozițiile conform textului. ..... **6 p.**

Badea Zânel … Trofimaș … Lelea Catinca …

8. …să scriu corect propoziția de mai jos. ..... **2 p.**

peste cîteva zile trofimaș va merge la școală

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **29** *p.*

Unitatea 17 Știu! Pot! Aplic!

1. **Citește ghicitorile rimate. Găsește soluțiile care încep cu litera P.**

Pe umeri la fete: P_____	Doar în apă el trăiește: P_____	Un om mare, însă mic: P_____
Ca un basm este: P_____	Casă pentru împărat: P_____	Avion fără motor: P_____
Duș afară, nu în baie: P_____	Om în geantă c-un răvaș: P_____	Bun de culcat: P_____
Umbrelă din cer căzută: P_____	Pasăre – scandal: P_____	Rime puse pe hârtie: P_____
Ne ținem banii în el: P_____	Bunica în gem le pune: P_____	Membre inferioare: P_____

2. **Creați și voi cât mai multe ghicitori. Scrieți ghicitorile pe fețele unor cuburi. Propuneți-le elevilor din clasa întâi să se joace cu ele.**

JOCUL LITEREI „M”: Găsește cele 10 cuvinte potrivite!

a) Cea mai scumpă ființă: M_____;
b) Rădăcină preferată de iepuri: M_____;
c) Carte sau M_____;
d) Culoare: M_____;
e) După ea alergăm pe teren: M_____;
f) Luna lui mărțișor: M_____;
g) „Huse” pentru mâini: M_____;
h) Floare strigată de rațe: M_____;
i) Sora mamei: M_____;
j) A fost cândva tinerel și el: M_____.

JOCUL CUVINTELOR: schimbă de fiecare dată doar o singură literă în cuvânt. Astfel vei obține de fiecare dată un cuvânt nou.

Exemple: SA<u>R</u>→ <u>S</u>AT → M<u>A</u>T→ MUT
<u>D</u>OI→ N<u>O</u>I→ NA<u>I</u> →NAS

PERE→ …→…→…	MERS→ …→…→…
MURG→ …→…→…	TARE→ …→…→…

3. **Creați și voi JOCURI similare. Propuneți altor colegi să găsească soluțiile.**

Modulul II

O altă toamnă ca-n Moldova nu-i

Unitatea 1

HĂRNICIE

TOAMNA BOGĂȚIE

MOLDOVA

Puișorii de soare de Spiridon Vangheli
A venit toamna

Cuvântul. Sensurile lui
Frunza de gutui de Dumitru Matcovschi

Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe
Moldova de Nicolae Dabija

Despărțirea în silabe la capăt de rând
Biblioteca școlii. Presa pentru copii

Scrisul – o necesitate în viața omului
Compunere după ilustrații

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Ce locuri cunoscute de tine seamănă cu locul din fotografie?
- Cum crezi, unde se află acest loc? Argumentează.

Puișorii de Soare

Dealul mai doarme, dar tufele s-au trezit și aleargă cu rădăcinile în toate părțile. Caută de-ale gurii pentru Struguri. Strugurii s-au sculat și ei. Și-au spălat fața în rouă și-și văd de treabă: pe ici, pe colo mai au să-și crească câte o bobiță, rămasă de celelalte.

Primul care a intrat în vie e Soarele. S-a dat el de-a tăvălugul pe sub tufe, a cules roua de pe bobițe și s-a ridicat în cer. S-a ridicat, dar nu-și ia ochii de la vie. Pe la amiază, bobițele au simțit ceva dulce în gură.

— Vai, ce-o fi oare! se minunau ele.

— Asta-i Toamna, le-au răspuns Vițele.

A venit apoi Radu cu tăticul lui. Radu alerga de la o tufă la alta.

— Tăticule, uite câți puișori de Soare! În fiecare bobiță a intrat câte unul.

Tufele nu încăpeau în frunze de bucurie că Toamna le-a adus atâția puișori de Soare.

Spiridon Vangheli

Cuvinte-cheie

- toamnă
- viță-de-vie
- Soare

Vorbim și scriem corect

- doarme
- roua
- oare
- toamna
- soare

Emoții:

- încântare
- bucurie
- curiozitate
- supărare

1. a) **Numește titlul, autorul și personajele textului.**
b) **În ce anotimp au loc evenimentele din text? Convinge-mă.**
c) **Unde are loc acțiunea?**
d) **Cine a intrat în vie primul? Cum crezi, de ce anume el?**
e) **Spune** *cine* **și** *ce face. Tata… Radu… … nu încăpea…*

2. a) **Găsește în text cuvintele ce vorbesc despre toamnă. Citește propozițiile cu aceste cuvinte.**
b) **Formulează o întrebare care să-și aibă răspunsul în text, pornind de la cuvintele** *unde, cine.*
c) **Citește colegului/colegei de bancă un fragment care ți-a plăcut cel mai mult.**
d) **Cum te simți după ce ai citit acest text? Ai putea să explici ce emoții te încearcă?**

3. a) **Ai fost vreodată dimineața în vie? Dacă ai fost, povestește colegilor.**
b) **Cum ți se pare dimineața în vie descrisă?**
c) **Ce ți se pare real în acest text? Ce crezi că este inventat?**
d) **Ai putea să explici enunțurile următoare:** *Pe la amiază, bobițele au simțit ceva dulce în gură. Tufele nu încăpeau în frunze de bucurie că Toamna le-a adus atâția puișori de Soare.*

Dulce grai

- **de-ale gurii** – demâncare
- **își văd de treabă** – muncesc pe ici, pe colo
- **tufă** – arbust
- **de-a tăvălugul** – de-a rostogolul
- **nu-și ia ochii** – privește insistent
- **nu încăpeau în frunze de bucurie** – erau bucuroase

PORTOFOLIU

Ilustrează două cuvinte explicate.

Unitatea 3 Dialogul simplu

Lectură și reflecție

Oamenii comunică oral și în scris. Atunci când discutăm cu alte persoane, vorbim pe rând, îl ascultăm pe cel care vorbește, păstrăm ideea, pronunțăm cuvintele clar și corect. Acestea sunt ***regulile unui dialog civilizat.***

1. a) **Să construim împreună un dialog între Radu și tatăl său.**

Radu: – Tăticule, …?
Tata: – Fiule, …
Radu: – Am observat că…
Tata: – Bineînțeles, Radule, …

b) **Prezentați dialogul creat.**

2. Observă imaginea.

✓ Formulează cinci întrebări *De ce?* pe baza imaginii și scrie-le pe un poster.

✓ Răspunde la aceste întrebări.

✓ Cum crezi, copiii pot ajuta maturii la culesul strugurilor?

3. MICROFONUL MAGIC.

a) **Realizează un dialog cu colegul de bancă, pornind de la textul citit. Utilizează formulele de început:**

- Cum crezi…?
- Ce crezi despre…?
- De ce ți se pare…?
- Ce părere ai despre…?

b) **Inversați rolurile.**

Atelier de vorbire

Echipa 1: *Curioșii*	Echipa a 2-a: *Povestitorii*	Echipa a 3-a: *Isteții*
• Puneți 5 întrebări pe baza textului și răspundeți la ele.	• Povestiți textul cu amănunte.	• Reprezentați prin desen trei cuvinte din text, astfel încât colegii să ghicească ceea ce ați ilustrat.

4. JOC DE ROL. ***Pe podgorie***

Imaginează-ți că ești invitat la culesul strugurilor. Construiește un dialog. Nu uita de modul de adresare! Discută corect și clar. Fii politicos!

• **Citește poeziile de mai jos.**

A venit toamna

S-au dus mierlele și cucii,
Crapă, iată, coaja nucii.
Greieru-a răcit un pic,
Dar mai cântă-n seri: cri-cric…
Verdele din plopi și carpeni
Vrea să-i zicem, de-acum, *galben*.
Luna dulce-amăruie
S-a topit într-o gutuie.
În grădini, de la o vreme,
S-aprind lămpi în crizanteme.
Trist, culeg cojile nucii –
Na-ți, măi greiere, papucii…

Arcadie Suceveanu

Toamna în Moldova

Din pomul verde și frumos
O frunză cade, încă una,
Și se așternă covor pufos,
Așa e toamna-ntotdeauna.

Și păsări zi de zi se duc,
Și vezi doar una, câte una,
Precum o nucă-n vârf de nuc,
Așa e toamna-ntotdeauna!

Pe câmp, pe case și pe flori
Frumoase brume-și pun cununa...
Se-ascunde soarele în nori –
Așa e toamna-ntotdeauna!

Petru Cărare

1.
a) **Câte versuri are fiecare poezie?**
b) **Câte strofe are fiecare poezie?**
c) **Care semne ale venirii anotimpului toamna sunt menționate?**
d) **Ce culori persistă în poezie?**

2.
a) **Citește versurile care conțin denumiri de culori, apoi pe cele care conțin denumiri de animale sau plante.**
b) **Citește versurile care redau anumite emoții. Care sunt acestea?**
c) **Citește versurile care vorbesc despre locurile unde s-a ascuns toamna.**
d) **Citește versurile care te-au impresionat cel mai mult.**

Dulce grai

- **carpen** – arbore înalt, cu frunze ovale dințate, cu lemn tare și alb
- **cunună** – coroană
- **mierlă** – pasăre cântătoare de pădure, migratoare, de culoare neagră sau brună, cu cioc galben

Atelier de vorbire

Echipa 1: *Micii scriitori*	Echipa a 2-a: *Isteții*	Echipa a 3-a: *Curioșii*
• Folosiți anumite expresii, cuvinte din poezii pentru a crea o descriere a localității voastre în timpul toamnei.	• Explicați expresiile: „singur cuc”, „dulce-amăruie”, „fără glumă”, „luna s-a topit într-o gutuie”, „na-ți papucii”.	• Creați un dialog între Zâna Toamnă și voi, copiii. Aflați cât mai multe lucruri curioase de la Zână.

PORTOFOLIU **Ilustrează unul dintre cuvintele explicate.**

Unitatea 5 Cuvântul. Sensurile lui (I)

1. **Citește poezia.**

„După chip cunoști o floare,
Ciocârlia după cânt,
Aurul după culoare,
Iar pe om după *cuvânt*.”

Vasile Militaru

2. a) **Spune cum înțelegi fiecare vers.**
b) **Ce concluzii tragi din această poezie?**
c) **Ce este cuvântul, după părerea ta?**
d) **Cât este de important să vorbești corect?**

- **Citește și observă.**

> Cuvântul este alcătuit din sunete, grupuri de sunete.
> Este important ca aceste sunete să aibă un înțeles.

3. **Selectează din șirul de mai jos grupuri de sunete cu un înțeles (cuvinte):** *oa, oac, ea, ra, ram, gri, Grigore, di, dimineața*.

Perechile de cuvinte ***„baștină – patrie”*** și ***„a învăța – a studia”*** sunt cuvinte cu sens asemănător. Ele ne ajută la îmbogățirea și înfrumusețarea exprimării, la evitarea repetării supărătoare.

4. **Identifică în poeziile de la pagina 28 cuvinte cu sens asemănător pentru următoarele:** *cipici, coroană, copac*.

Atelier de vorbire

5. **Discută cu colegul/colega de bancă de ce le-ai ales anume pe acestea.**

6. **Găsește cuvinte cu sens opus următoarelor:** *a se întuneca, a pleca, a închide*.

7. **Alege din fiecare șir cuvântul care nu se potrivește. Scrie șirurile obținute.**

- harnic, silitor, deștept, sârguincios;
- voinic, puternic, tare, scund, zdravăn;
- îngrijorat, neliniștit, fericit, bolnav, frământat;
- scoate, înlătură, elimină, adaugă, îndepărtează;
- amărât, bucuros, voios, vesel;
- uliță, cărare, potecă, drum, deal;
- victorie, biruință, izbândă, eșec;
- a apăra, a ocroti, a omite, a îngriji, a proteja.

8. **Alege doar puișorii de soare pe care sunt scrise cuvinte cu sens opus.**

Unitatea 6 Cuvântul. Sensurile lui (II)

1. **Transcrie următoarele proverbe:**

„Omul harnic, muncitor de pâine nu duce dor.”
„Vorba multă – sărăcia omului.”

2. **Rescrie enunţurile de mai sus înlocuind cuvintele subliniate cu altele ce vor avea sens asemănător.**

3. **Potriveşte oral în spaţiile libere cuvinte cu sens opus cuvintelor colorate.**

— Vai, Gerilă, mor de frig.
Nici în râu nu mă scald.
— Ba eu, frate, mor de _____
— Vai, Setilă, nu mai beau.
Apa-i multă, balta-i plină.
— Ba eu zic că e _____
Flămânzilă, nu mai pot!
Mare e cel polonic!
— Ba eu zic că e prea _____
— Măi Ochilă, unde eşti?
Eşti departe, peste ape?
Ba. Îţi sunt destul de _____

JOC. **Scrie cuvinte cu sens asemănător celor de mai jos. Încercuieşte prima literă a fiecărui cuvânt scris şi vei obţine un cuvânt care arată ce sunteţi voi.**

vicleană *ştiu* *armată* *fricos* *ocrotit* *pauză*

ş _____ **c** _____ **o** _____ **l** _____ **a** _____ **r** _____

4. **Uneşte cuvintele cu sensuri opuse:**

bolnav	greu	tânăr	prieten
tulbure	gros	scump	bătrân
uşor	limpede	duşman	coboară
subţire	sănătos	urcă	ieftin

5. **Citeşte propoziţiile. Transcrie-le în caiet folosind în locul cuvintelor subliniate altele, cu sens opus.**

Ionela stă **departe** de şcoală. Ea se scoală **devreme** şi merge repede spre şcoală. Fetiţa ajunge zilnic printre **primii** elevi din clasă. Doamna învăţătoare o **laudă** mereu.

6. **Găseşte cuvinte cu sens opus pentru:** *târziu, bine, harnic, mult, adevăr, uriaş, cald, ieftin, laş.*

Unitatea 7

Agenda de lectură

1. **Caută și citește texte despre toamnă. Îți propunem și noi un text.**

Frunza de gutui

Plouă.

De ieri, de alaltăieri, de mai alaltăieri plouă. De duminică, de sâmbătă, de vineri, de joi, de miercuri, de marți, de luni plouă. Mama zice:

— Ploaie ciobănească.

Iar Dumitrița nu zice nimic.

Dumitrița se uită prin geam afară și ascultă cum cad, unul câte unul, picuri de ploaie de sus în jos, de jos în sus, de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga și începe să cânte despre picurile de ploaie și despre frunza de gutui care nu s-a scuturat încă.

— Vai-vai-vai, frunză de gutui… Ai rămas de una singură pe ram, și afară plouă ploaie ciobănească și bate vântul ușurel, și leagănă ramul.

Dobrea, câinele, doarme în colibă, și nimeni nu trece pe drum: nici badea Ionel cu mașina nu trece pe drum, nici tușa Efimia cu căldarea nu trece pe drum, nici moș Simion cu cârja nu trece pe drum.

— Mamă, zice Dumitrița, pot să mă duc afară?

— Nu, zice mama, afară plouă și-i frig, niciun copil nu iese afară când plouă.

— Dar eu o să mă îmbrac, zice Dumitrița, și n-o să-mi fie frig.

— Totuna nu, zice mama, ploaia ciobănească răzbate și prin piatră și-o să te ude până la piele.

— N-o să mă ude, zice Dumitrița, o să mă ascund sub frunza de gutui și n-o să mă ude.

— Care frunză de gutui? întreabă mama. Au căzut de-acum toate frunzele de gutui…

— N-au căzut toate, zice Dumitrița, a mai rămas una care nu se teme de ploaie.

Dumitru Matcovschi

Cuvinte-cheie
- gutui
- ploaie
- frunze
- toamnă

Emoții:
- îngrijorare
- tristețe
- duioșie
- admirație

2. **Completează agenda de lectură:**

- Titlul textului…
- Autorul…
- Ce știu despre autor…
- Personaje…
- Timpul acțiunii (anotimp, lună)…
- Unde are loc acțiunea…
- Ce se întâmplă în text.
- Cum se încheie textul.
- Textul impresionează prin…
- Cel mai captivant a fost momentul…
- Am trăit emoții de …
- M-am amuzat când…
- Am admirat…
- Textul mă învață…
- Dacă mi-ar sta în putere, aș face ca…

Unitatea 8 Familii de cuvinte

1. **Citește poezia. Grupează cuvintele evidențiate. Prin ce se aseamănă ele?**

Norii, cât sunt ei de **nori**,
Se mai joacă uneori.
Vine unul supărat –
Ceru-ndată a **înnorat**.
— Uite-un zmeu! Sau uriaș?
— Nu sunt zmeu, sunt **nouraș**.
Se mai **ceartă** uneori
Norii mici și mărișori.
Dar noroc de bunul Soare,
Care-i cheamă la-mpăcare.
Îi **desparte**, îi așază,
Le **împarte** câte-o rază.
Parte face tuturor
Certăreților!

2. **Citește enunțurile de mai jos.**

Într-o bună dimineață, domnul Frunză a decis să se plimbe prin frunzari. În frunzarul din frunzăria lui Frunză, frunzarii frunzăresc frunze, frunzulițe și frunzișoare înfrunzite din frunzișul frunzos.

vie
cer
mână
port

3. **Formulează trei întrebări pe baza enunțurilor date.**

4. **Citește cuvintele care se aseamănă între ele.**

5. **Selectează și scrie cuvintele din aceeași familie, după cum urmează:**

Acțiuni	Obiecte	Însușiri

Cuvintele pot forma și ele ***familii***. *Nor, nouraș, înnorat* fac parte din aceeași ***familie de cuvinte.***

6. **Alcătuiește enunțuri în care să folosești cuvintele de pe norași.**

frunză frunzar a înfrunzi desfrunzit frunzos

7. **Asociază fiecărei imagini denumirea potrivită dintre următoarele cuvinte:** *liliac, corn, bloc, capră.*

Unitatea 9 Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe

1. **Să ne amintim! Ajut-o pe Mădălina să găsească răspunsul corect la întrebările lui Mihai.**

- Din ce este alcătuită o propoziție?
- Dar un cuvânt?
- Dar o silabă?
- Ce este cuvântul?

- ***Propoziția*** este alcătuită din cuvinte.
- ***Cuvântul*** este un grup de sunete sau de litere care are un înțeles.
- ***Cuvântul*** este alcătuit din ***silabe***.
- ***Silaba*** este alcătuită din sunete/litere.

2. **Citește informația. Scrie în caiet ceea ce este nou sau util pentru tine.**

Silaba este o parte dintr-un cuvânt sau un cuvânt care se rostește printr-o singură deschidere a gurii. La capătul rândului, cuvintele se despart în silabe.

3. a) **Scrie poezia *Vorbe din bătrâni* de Gheorghe Blănaru după dictare.**

Vorbele-nțelepte
Din bătrâni ne zic:
„În țară străină,
Și vara ți-i frig!”

b) **Precizează numărul de cuvinte din fiecare propoziție.**

c) **Desparte în silabe 5 cuvinte din această poezie.**

d) **Completează coloanele tabelului cu câte 1-2 cuvinte din poezie.**

o silabă	*două silabe*	*trei silabe*	*patru silabe*

4. **Alege cuvântul despărțit corect în silabe.**

Par-te/pa-rte; var-ză/va-rză; afl-a/a-fla; par-a/pa-ra;
va-ra/var-a; fi-in-ță/ființ-ă; ieșir-e/ie-și-re; ie-dul/iedu-l;
fi-i-lor/fiil-or; și-in-ță/științ-ă; resp-ect/res-pect; sta-u/stau.

5. **Combină silabele în cuvinte.**

- cul-par –
- ge-tin-a –
- du-pă-re –
- tor-trac –

6. **Completează cu silabele lipsă:**

- pă-…
- ploa-…
- …-le
- pă-…-…-le

7. **Transformă cuvintele și desparte-le în silabe după model:**

Model: *librărie – librării – librăriile – li-bră-ri-i-le*

farfurie; poezie; propoziție; fiică.

8. **Formează din silabele propuse, timp de 3 minute, cât mai multe cuvinte.**

ra, far, par, le, va, mă, tu, ri, te, par, uă, e, lar, fon, ră, te, no, ma, să, re, fru, var, moș, ză, i.

• **Citește expresiv poezia.**

Moldova

Viitoru-ncepe azi
pe-ale tale văi nistrene,
făurit de Feți-Frumoși
și Ilene Cosânzene.

Nu-ți găsesc asemănare,
plai de dealuri și câmpii,
plai de doine și de hore,
de Ioni și de Marii.

Câți feciori de-ai tăi, prin veacuri,
apărându-te de rău,
au murit cu spada-n mână,
îngânând numele tău…

Te visează, te aud –
întru a mi te cunoaște –
toți acei care au fost,
toți acei ce se vor naște.

Pentru mine, oriunde-aș fi,
soarele de-aici răsare…
Țara mea, a mea de-a pururi,
ca o binecuvântare.

Țara mea – ca o lumină
revărsată peste soarte,
Țara mea e fără vârstă,
Țara mea e fără moarte…

Nicolae Dabija

Emoții:
- bucurie
- încântare
- admirație
- mândrie

Lectură și reflecție

1. **Cum se numește țara prezentată în poezie? Citește versurile care se referă la această țară.**
2. **Cu ce își compară autorul țara?**
3. **Ce emoții ai pentru țara ta? Ce emoții ai când citești poezia?**
4. **Citește poezia redând pe rând intonația potrivită pentru emoțiile de bucurie, încântare, admirație, mândrie.**

PROIECT DE GRUP *Harta poeziei.*
Desenați pe un poster mare harta de alături și completați-o, apoi prezentați fiecare echipă Harta obținută.

Textul *„Moldova”* este o ***poezie***. Autorul unei poezii se numește ***poet***. O poezie este scrisă cu rânduri scurte, numite ***versuri***. Fiecare vers se scrie cu ***alineat***. Mai multe versuri alcătuiesc o ***strofă***.

Harta poeziei

Titlul poeziei este …

Autorul poeziei este …

Poezia are … strofe.

Fiecare strofă are … versuri.

Fiecare vers începe cu …

Scrie prima strofă a poeziei.

PORTOFOLIU
Informați-vă despre tricolorul, stema și imnul Republicii Moldova.

Unitatea 11 Evaluare orală

1. **Citește în gând textul de mai jos. Pregătește-te pentru citirea cu voce tare.**

Livia și Andreea sunt surori gemene și prietene bune. În timpul liber le place să se joace și fac drumeții împreună.

Ieri au fost la pădure. La umbra copacilor au găsit multe ciuperci. Au umblat prin pădure până și-au umplut ochi coșulețele împletite. Lângă un izvor limpede au zărit un iepuraș nostim. Au alergat după el, dar nu l-au prins.

Ce îmbujorate erau!

2. **Fii atent/atentă la recomandările Anei.**

- ✓ *Pronunță corect fiecare cuvânt.*
- ✓ *Citește cursiv, fluent, fără pauze nejustificate.*
- ✓ *Respectă semnele de punctuație.*
- ✓ *Citește expresiv, cu intonația potrivită.*

Card 1

1. Citește textul cu voce tare.
2. Identifică cuvintele care arată timpul și locul desfășurării acțiunilor.
3. Stabilește personajele textului.
4. Ce fac personajele?

3. **Urmează sfaturile lui Claudiu.**

- ✓ *Citește atent fiecare sarcină.*
- ✓ *Notează pe o foaie răspunsurile.*
- ✓ *Prezintă-le colegilor.*

Card 2

1. Citește textul cu voce tare.
2. Citește din text o propoziție exclamativă.
3. Citește din text o propoziție enunțiativă.
4. Formulează două întrebări în baza textului.

4. **Emilia te ajută.**

- ✓ *Realizează cerințele propuse.*
- ✓ *Vorbește cursiv, fluent, fără pauze nejustificate.*
- ✓ *Respectă ordinea corectă și logică a cuvintelor.*
- ✓ *Rostește corect fiecare cuvânt.*

Card 3

1. Citește textul cu voce tare.
2. Identifică acele cuvinte care arată timpul și locul desfășurării acțiunilor.
3. Răspunde la o întrebare formulată de învățător.
4. Intitulează textul.

Unitatea 12 Despărțirea în silabe la capăt de rând

1. **Citește poezia.**

Toamna

Joacă razele de soare
Printre frunzele de nuc,
Trece-un vântuleț șăgalnic
Și le smulge și se duc.

Și se duc și zboară-n cercuri
Frunze galbene, hazlii.
Vântuleţul le tot mână,
Spre frunzetul de prin vii.

Frunzulițele aleargă,
Zburdă vesele prin vie,
Și niciuna dintre ele
Nu-nțelege și nu știe.

Vor veni iar neguri triste,
Se vor stinge toate jos.
Zboară-n cercuri, zboară-n cercuri.
Ce frumos e, ce frumos…

Emilia Plugaru

a) **Selectează din poezie toate cuvintele formate dintr-o singură silabă.**
b) **Transcrie pe caiet câte 2 cuvinte formate din 2 și din 3 silabe. Desparte-le în silabe.**

2. **Tudorel a decis să înscrie câteva cuvinte în casete. Cum crezi, de ce le-a scris astfel?**

ra- zele	raze- le	vân- tuleț	vântu- leț	frun- ze

3. **Observă despărțirea cuvintelor la capăt de rând. Copiază textul.**

Astăzi la școală avem repeti-
ție cu doamna învățătoare pen-
tru spectacolul „Toamna în Moldo-
va”.
Dacă vrei, mergem împreună.

La sfârșitul rândului, cuvintele pot fi trecute dintr-un rând în altul, fiind despărțite în ***silabe.***

Nu lăsăm și nici nu trecem în alt rând silaba formată dintr-o literă.

4. **Privește cum a despărțit Tudorel cuvintele pentru trecerea dintr-un rând în altul. Vezi care variante sunt corecte și care nu.**

re- petiție	repe- tiție	repetiți- e	împ- reună	îm- preună	împre- ună	împreu- nă	șco- ală

5. **Scrie pe caiet cuvintele formate din 2 și mai multe silabe din poezia *Toamna* de Emilia Plugaru despărțite la trecerea dintr-un rând în altul.**

6. **Scrie 3-4 propoziții pe baza imaginii alăturate. Fii atent la scrierea cuvintelor la capăt de rând!**

Biblioteca școlii. Presa pentru copii

• **Citește textul.**

Casa cărților

Când eram elevi la școala primară, am aflat pentru prima oară ce înseamnă o bibliotecă. Era o încăpere mare cu multe rafturi care atingeau podul. Bibliotecara ne-a arătat cum stă de vorbă cu ele. Te miri, nu-i așa? De fapt, dumneaei mai întâi le citește, le analizează și apoi le duce undeva. Aflasem că polița pe care scria *Povești, Ziare* sau *Dicționare* era o casă a lor. Toate erau așezate foarte clar și ordonat.

Cărțile au frați și surori. Ai știut? Da, anume așa e. Cartea *Scufița Roșie* este soră cu *Motanul încălțat*, pentru că au același autor, Charles Perrault, adică tatăl lor.

Revistele *Florile dalbe* și *Alunelul* ar fi și ele un fel de surori. Pentru că ambele fac parte din presa pentru copii.

Dicționarul micului școlar și *Dicționarul explicativ,* de asemenea, sunt frați. Fratele mai mic și fratele mai mare. Știi care și cum e? *Dicționarul englez-român* este un fel de văr al lor. Deci tot un fel de rude sau cărți înrudite.

Aha, știi ce am mai văzut acolo? O scară magică! Atunci când eram copii, nu înțelegeam de ce era nevoie de o scară la bibliotecă. Mai târziu am aflat.

Mariana Marin

1.

a) **Ce ți s-a părut deosebit în text?**
b) **Ce este o bibliotecă? Cu ce se aseamănă ea?**
c) **Cum este organizată biblioteca în școala voastră? Ce rafturi conține ea?**
d) **Tu mergi la bibliotecă?**
e) **Cum îți alegi cartea pentru lectură?**

2.

a) **Unde poți găsi cartea de care ai nevoie?**
b) **La bibliotecă găsești cărți pe placul tău?**
c) **Crezi că doar oamenii maturi pot citi ziare și reviste?**
d) **Unde poți face rost de reviste sau ziare pentru copii?**

ACTIVITATE ÎN GRUP! Imaginați-vă că sunteți redactori ai unei reviste sau ai unui ziar pentru copii. Prezentați câteva rubrici din revista voastră/ziarul vostru.

Aflați ce reviste și ziare pentru copii se editează în Republica Moldova.

▸ Aflați cum vă puteți abona la ele.

▸ Analizați ce rubrici conțin paginile acestora. Care dintre ele v-au trezit curiozitatea?

Unitatea 14 Scriem frumos și corect

1. **Răspunde la întrebările de mai jos.**

De ce scriu oamenii? | Unde scriu oamenii? | Când scriu oamenii? | Ce scriu oamenii?

2. JOCUL DEGETELOR. **Citește poeziile și antrenează-ți degetele înainte de a scrie.**

„Mișcăm degeţelele,
Ne lipim pălmuţele,
Pumnișorii răsucim
Și apoi îi învârtim.”

„Plouă ușor, să auzim!
Cu vârf de degete banca lovim.
Plouă mai tare, ploaia tot vine,
Lovim cu degetele-acum mai bine.
Tună departe, tună acum,
Batem cu pumnii: «Bum! Bum! Bum!».
Vreme frumoasă s-a făcut,
Curcubeul a apărut.”

3. **Transcrie una dintre poeziile de la exercițiul 2.**

EVALUARE RECIPROCĂ. **Propune colegului/colegei de bancă să aprecieze cum ai scris, folosind reperele:**

- Ai scris/nu ai scris fiecare literă frumos.
- Te-ai străduit/ţi-a reușit/nu ţi-a reușit să scrii lizibil.
- Ai respectat/nu ai respectat înclinația scrisului.

4. **Citește textul de mai jos. Ce expresii sau enunțuri te-au impresionat?**

Zilele trec tot mai repede.

Pădurile îmbracă straie viu colorate. S-au aurit a toamnă.

Iazurile s-au acoperit cu o pânză subțire de verdeață. Firișoarele ierburilor ascunse taie oglinda domol mișcătoare și păsări cu pene galbene trec spre depărtări.

Se aud sunete înfundate. Ciocănitorile sau veveriţele? Nu. Gospodarii bat nucii cu prăjini lungi și cad în otava proaspătă frunze rupte galbene sau arămii, cu miros puternic. Mai cad nuci lemnoase îmbrăcate cu cămăși zdrențuite.

Mustul dulce curge în ulcele de lut.

Gârla e rece și străvezie. Pe prundiș, pe nisipul mărunt, urmele pașilor s-au umplut cu apă.

E toamnă.

TEMA CELOR ISTEȚI

Transcrie pe caiet 5 enunțuri. Ilustrează unele cuvinte ca să obții un text cu imagini.

5. **Asociază textul cu imaginea de la pagina 39. Găsește enunțurile descrise în imagine.**

Cum putem avea un scris frumos și corect?

1. Stăm în bancă drept, fără să ne încovoiem. Picioarele trebuie să stea pe podea sau sprijinite, nu balansate. Coatele trebuie să le ținem pe masă. Caietul (foaia) se ține cu mâna stângă (pentru dreptaci) și cu mâna dreaptă (pentru stângaci).

2. Scrisul trebuie să fie drept, înclinația se face datorită poziției caietului (foii).

Unitatea 15

Compunere după ilustrație: *Frumoasă-i toamna în Moldova*

Atelier de creație

1. **Informează-te despre frumusețea plaiului natal, răspunzând la întrebarea:** *Prin ce este frumoasă țara noastră?*
2. **Enumeră așezările pitorești ale țării tale.**
3. **Privește imaginea de mai jos. Discută cu colegul și scrie cuvinte prin care să redai tot ce vezi în ea:** *culori, obiecte, acțiuni.* **Alcătuiește oral enunțuri cu fiecare cuvânt găsit.**

Amurg de toamnă de Eleonora Romanescu

Atelier de scriere

4. **Citește expresiile următoare:** *toamnă frumoasă și bogată, frunze ruginii, covor arămiu foșnitor, toamnă mândră, harnică și de bunuri darnică.*
5. **Alege și scrie una dintre introducerile de mai jos:**

A sosit pe meleagul nostru o toamnă frumoasă și bogată.

Iată că a venit și anotimpul Toamna, care este mândră, harnică și de bunuri darnică.

Ura, a venit Zâna Toamnă!

6. **Alege cele mai frumoase 3-4 enunțuri alcătuite după imagine și scrie-le.**
7. **La final, scrie încheierea:** *Frumoasă-i toamna în Moldova!*
8. **Prezintă compunerea în fața colegilor.**
9. **Expune cu amabilitate părerea ta despre compunerile colegilor.**
10. **Aplaudați lucrarea apreciată de majoritatea colegilor.**

Autoevaluare

COMUNICARE	CITIRE	VOCABULAR	SCRIERE	CREAȚIE	COLABORARE	TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 16 Ora de bilanț

• **Citește textul cu atenție.**

Singura frunză de salcâm i-a șoptit fetiței:
— Noi, frunzele de salcâm, ne-am așternut ca să-ți înfrumusețăm casa.
Fetița s-a bucurat:
— Mulțumesc mult, salcâmule!…

Acum pot …

1. **…să completez enunțurile cu cuvintele lipsă, corespunzător textului.** ..... **3 p.**

În copac a rămas o singură …
Fetița i-a mulțumit …
… au înfrumusețat … fetiței.

2. **…să scriu două propoziții despre toamnă.** ..... **4 p.**

3. **…să găsesc în text cuvinte cu înțeles asemănător pentru următoarele cuvinte:**

unica, să ornamentăm, ne-am așezat, a șușotit. ..... **4 p.**

4. **…să scriu cuvinte cu înțeles opus pentru:** ..... **3 p.**

• s-a întristat – • puțin – • a strigat –

5. **…să completez familia de cuvinte pentru cuvântul „frunză” (două cuvinte).** ... **2 p.**

6. **…să despart în silabe cuvintele (colorate în text).** ..... **5 p.**

7. **…să despart, ca pentru trecerea dintr-un rând în altul, cuvintele:** ..... **6 p.**

frunzele, fetița, salcâm, salcâmule.

8. **…să descopăr proverbele și să le scriu corect:** ..... **4 p.**

Toamnasenumărăbobocii. Cinetoamnamuncește iarnahuzurește.

9. **…să continui enunțul:** *Îmi place toamna pentru că…* ..... **2 p.**

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **33** *p.*

Modulul III

Învăț să fiu

Unitatea 1

Să ne scuzați, vă rog!

Te rog

Bună dimineața!

Cu plăcere!

Spicul și prietenii lui de Iulian Filip
Doi raci de Alecu Donici

Cuvinte care exprimă acțiuni
Gospodina Dina de Iulian Filip

Cuvinte care denumesc obiecte
Povestim după banda desenată

Tainele cărții: Prezentare de carte
Cuvinte care denumesc însușiri

Vulpea și strugurii de Bucur Milescu
Cuvintele ce conțin grupurile de litere OA, IE

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Ce este comun în aceste imagini?
- Ce mesaje transmit cei din imagini?
- Cum sunt cei din imagini?

Spicul și prietenii lui

Spicul:
Sunt un spic țepos și mic
Și-am crescut din bob voinic.
Să vă spun cum s-a făcut?
Să vă spun cum am crescut?
Am prieteni mulți de tot,
Nici nu pot ca să-i socot!

Plugarul:
Sunt plugar, feciorul gliei,
Cine oare nu mă știe?
Ies cu zorii la arat,
Ies din zori la semănat.

Spicul:
Sunt un spic țepos și mic,
Am crescut din bob voinic
Ca să fiu pâine pe masă,
Pace să v-aduc în casă.
La prieteni mulțumesc,
Cu ei mare vreau să cresc.

Iulian Filip

Soarele:
Eu sunt soarele ce știe
Să-ncălzească, să mângâie.
Eu sunt focul cel mai mare
Așteptat de fiecare.

Ploaia:
Eu sunt ploaia răcoroasă
Care cade mângâioasă
Peste brazda cea mănoasă,
Eu chem grâul ca să iasă.

- **Ce ai aflat nou?**

Amintește-ți! ***Poezia*** este un text în versuri. ***Versul*** este fiecare dintre rândurile unei poezii. Fiecare vers se scrie cu alineat și începe cu literă mare. De regulă, versurile rimează, adică seamănă la sfârșitul lor.

Lectură și explorare

1. a) **Citește cu colegii de clasă textul pe roluri.**
b) **Cum descrie poetul fiecare personaj? Citește.**
c) **Găsește versurile în care fiecare personaj spune ceva important despre el.**
d) **Cu cine este comparat plugarul? Identifică versurile.**
e) **Cu cine este comparat soarele? Cu ce ai putea să-l compari tu?**
f) **Învață un rol din poezie.**
g) **Cum crezi, de ce plugarul, ploaia și soarele sunt considerați prietenii spicului?**

2. a) **Ce crezi că este inventat în acest text?**
b) **Ai putea să spui în ce constă farmecul acestei poezii?**
c) **Citește fiecare strofă a poeziei. Spune un enunț care se potrivește strofei citite.**

3. a) **Ce dispoziție îți creează lectura poeziei?**
b) **Ce te-a impresionat în poezie?**
c) **Găsește și alte cuvinte-rimă din poezie, începând cu cele colorate.**
d) **Observă: cum este așezată în pagină poezia; cu ce fel de literă începe fiecare vers; cum sunt grupate versurile.**

Dulce grai

- **voinic** – puternic, curajos, viteaz, îndrăzneț
- **glie** – câmp, ogor, patrie, pământ, țară, țărină
- **mângâios** – afectuos, alinător, drăgăstos, duios, iubitor, încântător, mângâietor, plăcut, tandru
- **mănoasă** – care dă rod bogat; fertilă, roditoare

PORTOFOLIU **Ilustrează două cuvinte explicate.**

Lectură și reflecție

1. **Explicați ce legătură există între conținutul poeziei și proverbul** *Cine are prieteni nu este sărac.*

2. **Citește proverbele de mai jos. Care ți se pare mai potrivit pentru învățătura textului.**

- Prietenul la nevoie se cunoaște.
- Cu hărnicia se alungă sărăcia.
- Cine lucrează și tace mai multă treabă face.

3. **Explică învățătura textului, continuând enunțurile:**

Textul mă învață…

- să pot…
- să fiu…
- să știu că…

Un text, de obicei, are o învățătură care poate fi formulată direct sau printr-un *proverb*.

Atelier de vorbire

4. **Observați imaginea, discutați și realizați sarcinile din stații.**

Stația 1: *Observatorii*	Stația a 2-a: *Curioșii*	Stația a 3-a: *Isteții*	Stația a 4-a: *Creatorii*
• Scrieți o listă cu obiectele pe care le vedeți în imagine. • Dați nume personajelor din imagine.	• Puneți întrebări pe baza imaginii.	• Imaginați-vă ce ar fi putut să se întâmple în situația din imagine.	• Gândiți-vă la o învățătură pe care ați putea s-o desprindeți din imagine (puteți să o formulați printr-un proverb).

5. **Prezentați cele create în grupuri. Completați cu alte idei gândurile colegilor.**

Unitatea 4 Învățătura textului

Greierașul și furnica

La furnica cea vestită
Harnică, dar și zgârcită,
Vine-un greieraș milog:
— Ai bucate? Dă-mi, te rog...
— Cum să nu? Că am de toate!
Și-i dă cartea de bucate...

Petru Cărare

Doi raci

— Ei, vezi, mă rog, ce nătărău!
Tot înapoi se dă.
Așa un rac pe fiul său
Odată ocără.
— O, bunul meu părinte!
Răspunse racul fiu.
Cum mergi tu înainte?
Mă iartă că nu știu.
Și dar, te rog, mă-nvață;
Dă-mi pildă drept povață,
Și-apoi, eu după tine
Voi merge foarte bine.

Alecu Donici

Lectură și explorare

1.
a) **Identifică titlul, autorul și personajele fiecărei poezii.**
b) **Unde și când are loc acțiunea în fiecare text?**
c) **Cine dintre personajele celor două poezii s-a dovedit a fi mai înțelept?**

2.
a) **Citește textele împreună cu un coleg de clasă.**
b) **Citește doar versurile care conțin învățătura textului.**
c) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

3.
a) **Crezi că oamenii pot învăța de la plante sau de la animale? Ce anume?**
b) **Cum crezi, de ce autorul recurge la animale și nu critică oamenii direct?**

Dulce grai

- **nătărău** – care înțelege greu, mărginit la minte
- **pildă** – model de urmat, exemplu
- **povață** – îndrumare, sfat, recomandare

Există texte în care animalele (personajele poeziei) scot în evidență viciile oamenilor. Aceste texte conțin uneori o învățătură sau ea se subînțelege.

4. **Textul mă învață...**

• să pot... • să fiu... • să știu că...

Atelier de vorbire

SĂ DISCUTĂM!

Stația 1: *Curioșii*	Stația a 2-a: *Isteții*	Stația a 3-a: *Micii pictori*	Stația a 4-a: *Micii povestitori*
• Ce animale pot fi personaje de texte literare? • Cum crezi, ce vicii ale oamenilor vor scoate acestea în evidență?	• Povestiți aceleași întâmplări, dar schimbați rolurile personajelor.	• Alegeți un proverb care vi se pare mai potrivit textului. Ilustrați-l. • *Așa tată, așa fiu.* • *Ce ție nu-ți place altuia nu-i face.*	• Povestiți întâmplările din poezii, creând texte scurte.

Unitatea 5-6 Cuvinte care exprimă acțiuni

1. **Citește textul. Știi ce reprezintă cuvintele evidențiate?**

Las' să fie

Horia e bolnav și stă la pat. Dar când **vine** medicul, el **sare** iute în picioare și **zice**:

— Gata, nu mă mai doare nimic și vă rog să nu-mi puneți injecție.

Tăticu' e pe loc cu observația:

— Corect **se spune** „a face injecție", Horia, și nu „a pune". Ai înțeles?

— **Am înțeles**, am înțeles, zice Horia. Las' să fie corect „a face", numai să nu-mi pună.

Aurel Scobioală

Cuvintele evidențiate exprimă acțiunile personajelor. Acestea sunt folosite deseori în comunicare. Fiecare propoziție conține cel puțin o acțiune.

2. **Identifică în text cuvinte ce exprimă acțiuni. Scrie-le pe caiet.**

3. **Cine realizează, în text, următoarele acțiuni:**

vine – _____; a înțeles – _____;
zice – _____; sare – _____.

4. **Găsește cât mai multe acțiuni realizate de personajele din imagini.**

Ne privește, a adus, s-a apropiat, îl încurajează, se uită, latră, îl mângâie, lasă, are, se bucură, îl cheamă, îl adulmecă.

5. **Restabilește fragmentul utilizând cuvintele lipsă. Poți folosi cuvintele din casetă.**

Ieri, bunicul … acasă un cățeluș. Acest ghemotoc … blăniță cenușie, creață, sârmoasă. … cu ochi blânzi. … când … cineva. Deodată, de el … Gicuță, cel mai năzdrăvan dintre căței. … și … la joacă. Cenușiul … trist. Își … capul pe lăbuțe. Un botic umed … cu gingășie, … .

Atelier de vorbire

Proba 1: Selectați din cartea de lectură sau din textele din manual citite la lecțiile precedente acțiuni realizate:

de o ființă, un obiect — de mai multe ființe, obiecte

Exemplu: răspunse (racul fiu) *veniți (prietenii Dinei)*

Proba a 2-a: Creați alte enunțuri, în care cuvintele „port", „sare" și „car" să exprime acțiuni.

Proba a 3-a: Găsiți 2 perechi de cuvinte ce exprimă acțiuni cu sens opus.

DICTARE SELECTIVĂ. **Citește colegului/colegei tale 3-4 enunțuri dintr-un text. Roagă-i să scrie doar cuvintele-acțiuni. Schimbați-vă rolurile.**

Gospodina Dina

Veniți fuguliță-ncoace,
Dina colțunași ne face.
Dar veniți mai repejor,
că-i nevoie de-ajutor!
Tu aleargă la văcuță,
cere brânză olecuță!
Tu – fuguța la moțate,
cere ouă mai măscate!
Tu te du până la fântână,
scoate apușoară lină!
Tu aleargă la păduri,
adu niște uscături!
Eu – la moară-ntr-o fuguță,
s-aduc albă făinuță!
Trageți focul mai încoace,
Dina colțunași ne face –
Strică oul cu făină,
le amestecă cu-o mână.
În făină toarnă apă
și amestecă-aluatul.
Hai, cititorule, la treabă,
turta subțiaz-o-ndată!
Tăiem turta-n pătrățele,
punem brânza boțurele
și-ncleiem la colțurele.
Gata-s colțunașii, gata!
Hai la fiert! Dar fierbe apa?…
Apa fierbe, ne dă zor!
Colțunașii repejor
sar în apă, în fiertură.
Vai de sărmănica gură,
Că-i nerăbdătoare tare…
Buni sunt oare?
Au fiert oare?
Vai! Dar am uitat de sare…

Iulian Filip

Lectură și explorare

1.

a) **Numește titlul, autorul și personajele poeziei.**
b) **Unde are loc acțiunea?**
c) **Ce emoții ți-a creat lectura acestei poezii?**
d) **Găsește asemănări între imaginile alăturate și versurile poeziei.**

2.

a) **Citește textul împreună cu un coleg de clasă.**
b) **Citește versurile care se potrivesc imaginilor alăturate poeziei.**
c) **Citește versurile care specifică ingredientele necesare pentru prepararea colțunașilor.**
d) **Citește versurile care arată greșeala Dinei.**

Cuvinte-cheie

- Dina
- colțunași
- ajutor
- sare

3.

a) **Ce crezi că poate fi real și ce este inventat în această poezie?**
b) **Cu ce ai fi putut fi tu de ajutor Dinei?**
c) **Ce impresie ți-a creat Dina? Dar prietenii ei?**
d) **Inventează un alt final al acestei poezii.**
e) **Consideri că fetele (copiii) mici, așa ca Dina sau ca tine, pot prepara mâncare? Argumentează.**
f) **Cum ai putea evita anumite greșeli atunci când vei decide să prepari ceva?**

Dulce grai

- **moțate** – animale care poartă moț (șuviță mai deasă și mai lungă), *aici:* găini
- **uscături** – crengi subțiri și uscate
- **turtă** – pâine rotundă și plată din mălai sau aluat, *aici:* aluat frământat

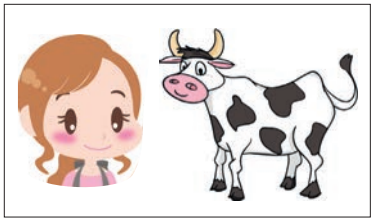
4. **Înscenați această poezie (aveți nevoie de un povestitor, Dina și prietenii săi). Atunci când un coleg va citi expresiv poezia, imitați acțiunile Dinei și pe ale prietenilor ei. Nu uitați de gesturi și mimici.**

PORTOFOLIU **Ilustrează un cuvânt evidențiat.**

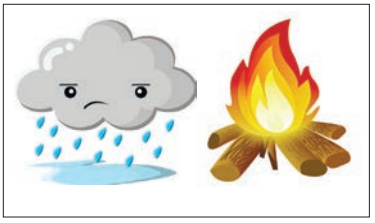
Unitatea 8-9 Cuvinte care denumesc obiecte, ființe și fenomene ale naturii

1. **Privește imaginile ce corespund poeziei *Gospodina Dina*. Ce au în comun cuvintele reprezentate în fiecare dreptunghi? Prin ce se deosebesc cuvintele reprezentate în diferite dreptunghiuri?**

a) Care dintre cuvintele reprezentate denumesc ființe? Dar obiecte? Dar fenomene ale naturii?

b) Citește versul care corespunde fiecărei imagini.

2. **Caută în poezie și alte cuvinte ce reprezintă ființe sau obiecte.**

3. **Transcrie din poezie cuvintele evidențiate în 2 coloane:**

una/unul	mai multe/mulți

Cuvintele ce denumesc obiecte (lucruri, ființe, fenomene ale naturii) pot fi numărate.

4. **Scrieți timp de trei minute cât mai multe cuvinte (cel puțin câte cinci) ce denumesc:**

✓ **ființe** ✓ **lucruri (obiecte)** ✓ **fenomene ale naturii**

5. a) **Citiți poezia.**

Are Tudorel de toate:
Bicicletă cu trei roate
Și creioane colorate,
Și mulțimi de jucării,
Dar nu dă la alți copii
Nici a se uita la ele.
Și azi varsă lacrimi grele,
Căci, având de toate cele,
Doar prieteni n-are el.

Dragi copii, un mic apel:
Să nu fiți ca Tudorel!

Tudorel de Petru Cărare

b) **Realizați probele propuse, lucrând în grup. Prezentați cele realizate de voi colegilor. Fiți atenți când vor prezenta celelalte grupuri, pentru a-i corecta și a-i încuraja.**

Atelier de vorbire

Proba 1: Selectați din poezie cuvintele ce denumesc obiecte.

Proba a 2-a: Schimbați forma cuvintelor selectate (dacă e unul/una, scrieți mai multe/mai mulți și invers).

Exemple: *băiat – băieți, fete – fată.*

Proba a 3-a: Scrieți o propoziție în care să fie 2 (sau 3) dintre cuvintele selectate.

Proba a 4-a: Explicați ultimele două versuri ale poeziei.

Unitatea 10 Aventura iepurașului Ufi

• **Știi ce înseamnă o bandă cu desene? Observă mai jos. Din câte imagini este alcătuită banda desenată? Citește replicile. Povestește pe scurt.**

— Ce zi minunată pentru a ieși la o plimbare în poieniță. 1

— Chiar vă mulțumesc, aș fi ajuns acasă abia mâine fără ajutorul dumneavoastră. 3

— Bună ziua, domnule Melc! Căsuța aceasta pare foarte grea. Haideți să vă ajut! 2

— Trebuie să mă întorc acum, deoarece se întunecă și m-am îndepărtat de casă. 4

— Mamă, tată! M-am rătăcit și un monstru mă urmărește! 5

— Ufi, suntem aici! Nu trebuie să-ți fie frică de propria umbră. Acum ești în siguranță. 6

Banda desenată folosește desene și cuvinte pentru a povesti ceva. Fiecare desen ilustrează un moment al întâmplării. Cuvintele personajelor se scriu în bule.

1. ATELIER DE SCRIERE. **Scrie, pe baza imaginilor de mai sus, toate cuvintele ce denumesc obiecte și însușiri. Scrie toate cuvintele ce exprimă acțiuni.**

2. **Formulează câte o propoziție pentru fiecare imagine de mai sus. Scrie aceste propoziții. Pune un titlu potrivit acestei întâmplări.**

3. **Citește enunțurile realizate de colegul de bancă. Sunt identice cu ale tale? De ce?**

4. **Transcrie replicile din banda cu desene animate.**

PORTOFOLIU **Încearcă și tu să desenezi această bandă cu desene, sau poți crea alta.**

Unitatea 11 Evaluare orală

1. **Citește în gând textul de mai jos.**

2. **Completează oral spațiile libere.**

3. **Pregătește-te pentru citirea cu voce tare.**

Tramvaiul porni. În timp ce ușa se închidea, sări înăuntru un băiat. Își făcu loc dând din coate și se repezi spre singurul scaun liber.

În jurul băiatului stăteau în picioare mai mulţi călători. Deodată, un om în vârstă zise cu un gest de nedumerire:

— Nu înţeleg ____

Intră în vorbă și o femeie care avea o sacoșă încărcată cu pungi, sticle și pachete:

— Mi se pare curios și mie ____

— Poate e suferind, sărăcuţul! zise bărbatul.

— Nu cred. Altfel, cum ar putea să stea pe scaun, în timp ce noi ____

Și îl bătu ușor pe umăr.

— Spune, puișor, te doare ceva?

— ____

Octav Pancu-Iași

Ca să ai succes la evaluarea orală:

a) **Citește cursiv și fluent textul.**	b) **Articulează toate cuvintele.**	c) **Respectă intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.**

Extrage un card, pregătește-te și prezintă:

CARD 1	CARD 2	CARD 3
1. Citește cu voce tare doar dialogul din text. **2.** Completează casetele libere cu ideile tale. **3.** Explică cine pronunță fiecare replică. **4.** Enumeră personajele.	**1.** Citește textul cu voce tare. **2.** Completează casetele libere cu ideile tale. **3.** Răspunde la următoarele întrebări: • Unde are loc acțiunea? • Când crezi că are loc acțiunea? • Cum se comportă personajele? **4.** Continuă textul cu cel puțin un enunț.	**1.** Citește textul cu voce tare. **2.** Completează casetele libere cu ideile tale. **3.** Formulează două întrebări privitoare la text și răspunde la ele. **4.** Intitulează textul și argumentează. Poți alege din șirul propus ***Un băiat neatent. Nepăsare. Atenţie la neatenţie! Cum ne comportăm? Ce băiat!***

4. **După ce ai prezentat evaluarea orală, poți să lucrezi cu colegii de echipă suplimentar la textul dat.**

a) Explică nedumerirea călătorilor din tramvai.

b) Povestește despre ajutorul acordat unor bătrâni de către copiii din clasa a II-a.

c) Povestește o situație (o întâmplare) cu implicarea copiilor și a oamenilor în etate la care ai fost martor.

Unitatea 12

Prezentare de carte

1. **Găsește în biblioteca ta sau în cea de la școală cărți pentru copii despre *politețe* sau *bunele maniere*.**

2. **Citește o povestire sau o poezie despre politeţe și bunele maniere.**

3. **Prezintă cartea din care ai citit colegilor tăi.**

4. **Citește poezia *Obiceiuri bune*.**

Soarele, cât e de soare,
Obiceiuri bune are:
Când în zori și-arată fața,
Zice: „Bună dimineața!”
Pomii încă-s somnoroși,
Dar răspund politicoși,
Plini de roua sclipitoare:
„Bună dimineața, soare!”
Când trec norii din greșeală
Peste-a soarelui beteală,
Spun: „Să ne scuzați, vă rog!”
Și-o iau repede din loc.

Iar atunci când ploaia caldă
Brazda semănată scaldă,
Grâul, după câte știm,
Zice ploii: „Mulţumim!”
Obosit de colindat,
Soarele nu s-a culcat;
Înainte să apună,
Dânsul zice: „Noapte bună!”
Iar când noaptea s-a lăsat
Peste câmp, în lung și-n lat,
Iarba murmură ușor:
„Noapte bună tuturor!”

Czeslaw Janczarski, traducere de Elena Dragoș

5. **Completează agenda de lectură:**

- Titlul poeziei…
- În poezie se vorbește despre…
- Când are loc acțiunea?… (anotimp, lună)
- Unde are loc acțiunea?…
- Ce se întâmplă?…
- Cum se încheie poezia?…

6. **Spune-ţi părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul impresionează prin…
✓ Cel mai captivant a fost momentul…
✓ Dacă mi-ar sta în putere, aș face ca…
✓ Am admirat…
✓ M-am amuzat când…

7. **Textul mă învață:** *să știu…, să pot…, să fiu…*

PREZENTARE DE CARTE

O carte căutată este *Cartea bunelor maniere*.

A avea bune maniere înseamnă să știi cum să te adresezi, cum să te prezinți și cum să saluți, cum să întreții o conversație, cum să te îmbraci pentru orice ocazie… Mai înseamnă să fii în stare să acorzi același respect persoanelor cu handicap ca și celorlalți oameni. Cert este însă că, indiferent de situație, baza bunelor maniere o constituie bunăvoința și respectul față de ceilalți.

Unitatea 13-14 Cuvinte care denumesc însușiri

1. **Citește poezia. Ce reprezintă cuvintele colorate?**

Rog să-mi spui, domniță Nalbă,
De ce porți rochiță albă?
Vreau să știu, voinice Mac,
De ce roșul ți-i pe plac?
Pepeni copți, bătrâne Carpen,
Spuneți: cum e să fii galben?
Doamnă Iarbă, te vei pierde
Dacă nu te-mbraci în verde?
Glie sfântă, viața-ntreagă
Te-a-ncălzit culoarea **neagră**?
Dumneata, mărite Astru,
Ce-ai băut de ești albastru?
…Spune-mi, Curcubeu vărgat,
Ce culoare mi-a scăpat?

Întrebări colorate de Arcadie Suceveanu

2. **Cine sau ce, conform poeziei, este/sunt:**

bătrân – … *albastru – …* *voinic – …*
verde – … *galben – …* *sfântă – …*
vărgat – … *neagră – …* *copți – …*

3. **Găsește cât mai multe însușiri pentru ființele, lucrurile și fenomenele reprezentate.**

Există multe cuvinte care arată cum sunt ființele și obiectele sau ce fel de fenomene ale naturii sunt. Aceste cuvinte reprezintă ***însușiri***. Ele îmbogățesc comunicarea noastră.

4. **Numește cât mai multe obiecte care sunt/pot fi:**

roșu/roșie – … alb/albă – … înalt/înaltă – …
lung/lungă – … copt/coaptă – … rotund/rotundă – …

5. **Eu zic una, tu zici multe.** Model: *fricos – fricoși*

harnic – … încântătoare – … viteaz – … șotios – …
ghiduș – … politicos – … darnică – … iute – …

Atelier de vorbire

Propuneți cât mai multe expresii conform exemplelor de mai jos. Fiți atenți când vor prezenta expresii ceilalți colegi, pentru a-i corecta și a-i încuraja.

Exemple: *iepuraș fricos – iepurași fricoși*
pere mustoase – pară mustoasă

Vulpea și strugurii

Cuvinte-cheie
- vulpe
- vară
- podgorie
- struguri
- scuză

Într-o zi călduroasă de vară, vulpea se plimba pe dealuri, printre podgorii. Îi era tare sete, așa că se bucură să vadă un ciorchine de strugure copt atârnând de o viță, sus, pe araci. Făcu un salt, dar ciorchinele era prea sus. Își luă avânt și sări și mai mult, dar zadarnic. A treia oară își strânse toate forțele – dar dădu greș și atunci.

— E limpede că strugurii aceia sunt prea acri, își zise vulpea. Și, oricum, mie tot nu-mi plac strugurii în general!

Găsise ușor o scuză să nu mai persevereze.

Bucur Milescu

Lectură și explorare

1. **Răspunde la întrebări:**
- Care sunt personajele textului?
- De ce a spus vulpea că strugurii sunt acri?
- Când și unde are loc acțiunea?
- Ce se întâmplă în text?

2. **Citește enunțurile care conțin cuvintele-cheie.**

3. **De ce crezi că sunt cuvinte-cheie?**

4. **Scrie câte 2 însușiri potrivite pentru cuvintele propuse:**

struguri … și … vulpe … și …
coțofană … și … vară … și …

5. a) **Găsește cuvinte cu sens opus:**

mari – … copți – … pleacă – …
sus – … dulci – … flămândă – …

b) **Alege 2 dintre cuvintele scrise de tine. Alcătuiește cu ele enunțuri.**

Vorbim și scriem corect
- strugurii aceia
- vulpea aceea

6. **Găsește cuvinte cu sens asemănător celor propuse:**

zărește, vicleană, zice, flămândă.

7. **Găsește în text cuvinte ce se potrivesc însușirilor următoare:**
- călduroasă
- acri
- copt

8. **Completează propozițiile cu următoarele cuvinte:** *mari, flămândă, zărește, copți, ciorchinii.*

O vulpe … niște struguri. Strugurii erau … și …
… erau prea sus. Vulpea plecă …

9. **Transcrie din text câte 3 cuvinte care denumesc:**
- ființe – …
- obiecte – …
- acțiuni – …
- însușiri – …

10. **Descrie vulpea din text în 3 enunțuri.**

11. **Alege și explică în caiet doar una dintre cele două situații.**
- Mi-ar plăcea să fiu în locul vulpii, pentru că…
- Nu mi-ar plăcea să fiu în locul vulpii, deoarece…

12. **Dictează colegului/colegei cuvintele de la rubrica** *Vorbim și scriem corect*.

Unitatea 16 Dialogul

1. **Observă imaginea. Citește discuția dintre cei 3 puișori. Despre ce crezi că vorbesc cei 3 puișori?**

2. **Citește textul de mai jos. Care sunt componentele unui dialog?**

— Ce faci, Gălbenuș? Vino să te joci cu noi!
— Nu pot! O caut pe mama. Nu ați văzut-o?
— Noi nu am văzut-o, dar te vom ajuta s-o găsești.

Dialogul reprezintă convorbirea dintre două sau mai multe persoane. ***Linia de dialog*** (—) este semnul de punctuație care marchează începutul unui dialog. Ea se scrie cu alineat.

3. **Alege, împreună cu un coleg de clasă, una dintre situațiile propuse. Improvizați un dialog.**

4. **Restabilește versurile poeziilor de mai jos. Numerotează ordinea lor. Cine discută? Despre ce?**

Ariciul

☐ — Eu duc apă la bunici!
☐ Se coboară la izvor:
☐ — Măi arici, ce faci aici?
☐ Un arici cu un ulcior.

Dialog la alimentară

☐ — Știți, de scrob îmi este foame.
☐ — Dați-mi patru… kilograme.
☐ — Câte vrei, un ou sau două?
☐ — Am venit să cumpăr ouă.

Titus Știrbu

Unitatea 17

PROIECT DE GRUP. **Posterul** *Citește și tu!*

a) **Pregătiți o expoziție de postere.**
b) **Puteți coopera câte doi la un poster.**
c) **Titlul posterului va fi** *Citește și tu!*
d) **Alege o carte citită în perioada studiului acestui modul.**
e) **Scrie pe poster** *Citește și tu!*
f) **Apoi prezintă lucrarea citită de tine în felul următor:**
1) coperta ilustrată de tine;
2) un mesaj către vizitatorii expoziției în care să le spui de ce ar trebui să citească și ei cartea recomandată de tine.

Unitatea 18 Altfel de texte. Texte literare și texte informative

1. **Citește textele propuse mai jos. Găsește ce este comun în toate aceste texte.**

Textul informativ are rolul de a transmite cititorilor informații, oferind explicații în legătură cu diverse obiecte. Informațiile trebuie să fie clare, pentru a fi înțelese exact de cititor.

TEXT LITERAR

Este o zi cu soare. Andrei și Marin se joacă pe terenul de la marginea satului.

Deodată, Marin strigă:

— Iepurele! și arată către marginea pădurii.

Amândoi băieții o rup la fugă să prindă iepurele.

Aleargă ei, aleargă, aleargă pe potecile pădurii până ce își dau seama că s-au rătăcit…

TEXT INFORMATIV

Iepurele trăiește pe aproape toate continentele, excepție făcând Antarctida. Acest animal își construiește casa în pământ, săpând adăposturi numite vizuini. Uneori iepurele preferă să folosească vizuinile altor animale pentru a evita să-și construiască una a lui. Are urechi mari și moi, dar la unele specii acestea pot fi și mici, și scurte. Corpul este durduliu, iar picioarele din spate sunt mai lungi și mai puternice decât cele din față. Pentru a se apăra de prădători, se folosește de capacitatea sa de a alerga foarte repede.

Iepurii pot fi gri, maro, roșcați, dar și albi sau negri.

2. **Unde poți găsi astfel de texte? Alege în mod corespunzător pentru fiecare text:**

în reviste, în cărți pentru copii, în enciclopedii, în internet, în ziare, în dicționar sau altundeva.

3. **Citește informațiile din casetă. Cum crezi, care dintre ele explică ce este un text literar și ce este un text informativ?**

a) există informații reale și informații imaginate de autor.

b) pentru a impresiona și a emoționa cititorul sunt folosite expresii artistice.

c) transmite cititorilor informații reale, explicații clare despre anumite obiecte.

d) nu se folosesc expresii artistice.

TEMA CELOR ISTEȚI: *Ziarul distractiv.*

Transcrie, pe o foiță mică, fragmentul sau informația din textele de mai sus care ți se pare utilă sau captivantă. Ilustrează textul tău. Adunați toate foițele și lipiți-le pe o foaie mare (un poster). Scrieți titlul posterului. Puteți folosi titlul *Ziarul distractiv despre iepuraș*. Acroșați *Ziarul* la Panoul pentru părinți sau la Panoul școlar pe culoar.

Unitatea 19 Cuvinte ce conțin grupurile de litere *ie, oa*

1. **Desparte în silabe cuvintele, subliniind grupurile de două vocale aflate în aceeași silabă.**

Exemplu: poartă – poar-tă

moară, floare, soare, băiat, piatră, îndoială, rouă, steaua, Ioana, perdeaua, baie, ieșire, proiect, creastă, piuă, amândouă.

2. **Completează cuvintele următoare cu grupul de vocale potrivit:**

Andre…, Mirc…, …lă, t…mă, n…stră, ro…, p…tre, căd…, tă…, …ie, ca…t, perd…, plo…, t…mnă.

3. **Alege, ghidat de învățător, forma corectă a cuvintelor, apoi alcătuiește enunțuri scurte cu zece dintre acestea.**

ierbar/erbar	eram/ieram	cobuară/coboară
este/ieste	epure/iepure	poiet/poet
ierbivor/erbivor	ieșire/eșire	creoane/creioane
culoare/culuare	iel/el	floare/fluare
iederă/ederă	iera/era	goală/guală

4. **Dictează colegului 5 cuvinte, la alegere, de la exercițiul precedent. Verificați. Schimbați-vă rolurile.**

5. **Transcrie ghicitorile.**

N-am culoare, nici miros,
Dar la toți sunt de folos.
(Aerul)

Ștergărel vărgat
De cer agățat,
De ploaie stropit,
De soare-nflorit.
(Curcubeul)

6. **Apreciază cum ai scris, folosind reperele:**

Am/nu am scris frumos fiecare literă. M-am străduit/mi-a reușit/nu mi-a reușit să scriu lizibil. Am/nu am respectat înclinația scrisului.

Autoevaluare

COMUNICARE | CITIRE | VOCABULAR | SCRIERE | CREAȚIE | COLABORARE | TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 20 Ora de bilanț

• **Citește textul și realizează itemii ce urmează.**

Un greieraș slăbuț și cenușiu și-a făcut culcuș de iarnă sub o rădăcină bătrână de stejar. Ce frig e afară! Dar aici, în ascunzișul lui, e bine. Vara se jucase din zori și până-n seară cu prietenele lui, gâzele pădurii.

Acum e toamnă și în curând va veni iarna. Îi este somn, tare somn. S-a făcut mititel în cotlonul lui și a închis ochii.

Deodată, o voce slabă și subțire îl strigă de undeva, din întuneric:

— Mă doare! Dă-te la o parte! Ce, nu mă vezi?

Mirat, greierașul deschise ochii mari. Zadarnic. Nu vedea nimic.

— Cine ești? Vreo gâză ascunsă, ca mine?

— Nu, i-a răspuns firicelul de glas. Mama mi-a șoptit că voi fi și eu odată o floare ca ea, frumoasă și albastră, ca un clopoțel de culoarea cerului.

— Să-ți spun eu ce-i cu tine: acum nu ești decât o sămânță mică-mică…

Ce mi-a povestit un greier mic de Magdalena Popa

Acum pot …

1. **…să continui enunțurile pe baza textului citit.** ..... **4 p.**

a) Acțiunea are loc …
b) Personajele care discută sunt …
c) Greierașul s-a ascuns …
d) Sămânța urma să devină …

2. **…să scriu, pe baza textului, 2 întrebări care încep cu:** *Ce…, Când…* **sau** *Cine…* ..... **4 p.**

3. a) **…să găsesc în text cuvinte cu același sens pentru:** *firavă, glas, lumină, urâtă.* ..... **4 p.**

b) **…să includ 2 cuvinte scrise la punctul (a) în enunțuri proprii.** ..... **4 p.**

4. **…să identific cine (sau ce) conform poeziei este:** ..... **4 p.**

• slăbuț – … • cenușiu – … • bătrână – … • albastră – …

5. **…să scriu din text câte 2 cuvinte care denumesc: acțiuni, obiecte, ființe.** ..... **3 p.**

6. **…să transcriu din text cuvintele evidențiate în 2 coloane:** ..... **4 p.**

una/unul mai multe/mai mulți

7. **…să scriu câte o însușire pentru fiecare din cuvintele:** *clopoțel, ochi, gâze, iarbă.* ..... **4 p.**

8. **…să scriu 2 enunțuri despre greieraș sau despre prietenele lui, gâzele pădurii.** ..... **3 p.**

9. **…să completez enunțul și să-mi expun părerea.** ..... **2 p.**

Eu, în locul greierașului,... Sunt sigur că sămânța…

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **36** *p.*

Dragi mi-s neamul, graiul, plaiul

Unitatea 1

MIORIȚA

BUSUIOC

NEAMURI

RĂDĂCINI

ȘTEFAN CEL MARE

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Discută cu colegii de clasă despre țara în care locuiești.
- Știi ce înseamnă o tradiție?
- Ce tradiții cunoști din familia ta?
- Pe cine observi în imagine?
- Cu ce crezi că ar trebui să ne mândrim?

Amiroase a busuioc de Dumitru Matcovschi
Formule utilizate în dialog

Eticheta comunicării
Copacul se ține cu rădăcinile de Aurel Scobioală

Dialogul. Scrierea dialogului
Compunere după benzi desenate

Tainele cărții: *Impresii despre carte*
Virgula la enumerare, virgula în adresare

Impresii despre carte și despre personajul preferat
Tainele cărții: *Folclorul copiilor*

Lectură și reflecție

Amiroase a busuioc

A înflorit busuiocul și-amiroase toată *Duda* a busuioc.
— Mamă, ce se face cu busuiocul? întreabă Dumitrița.
— Se pune la oglindă, zice mama.
— Se pune la *grindă*, zice tata.
— Se pune la fântână, zice bunelul.
— Se pune la sicriu, zice bunica.
— Vai, se miră Dumitrița, dar eu credeam că se pune la *cununa* miresei!

Dumitru Matcovschi

Busuioc la naștere

Busuioc pe cer,
Busuioc de-acasă,
Frate cu *mușcata*
Prins între *ferești*.
Floare de la țară,
Floare *cuvioasă*,
Cum să-ți spun eu ție
Cât de drag îmi ești?
Busuioc la naștere,
Busuioc la moarte,
Floare de tristețe,
Floare de noroc.

Doamne, cum încape
Viața noastră toată
Între două fire
Mici de busuioc!
Floarea-ndrăgostiților,
Floare-nlăcrimată,
Sfântă și curată
Leagă dor cu dor,
Sufletul ni-l crește,
Ni-l întinerește
Busuiocul nostru
Cel nemuritor.

Vasile Romanciuc

Fiecare text literar are o anumită ***temă***. Pentru a găsi tema unui text, răspunde la întrebarea: „Despre ce mi-a vorbit textul?”

Tema este o situație, o problemă, un aspect din viața omului.

Teme posibile:
- viață
- familie
- noroc
- credință

1. a) **Numește titlul și autorul fiecărui text.**
b) **Formulează câte o întrebare care să-și aibă răspunsul în text, pornind de la cuvintele** *unde, cine, când.*
c) **Ce ai aflat nou din aceste lucrări?**

2. a) **Găsește în poezie cuvintele ce vorbesc despre busuioc. Citește aceste enunțuri.**
b) **Ce este comun în aceste două texte literare?**
c) **Care este tema acestor două texte?**
d) **Cum te simți după ce ai citit aceste texte?**

Dulce grai

- **Duda** – denumire de sat
- **grindă** – bârnă
- **cunună** – coroniță
- **mușcată** – plantă de cameră
- **ferești** (*aici*, popular) – ferestre
- **cuvioasă** – sfântă

3. **Găsește texte citite de tine cu următoarele teme:**
• Familia • Toamna • Țara

PORTOFOLIU
Ilustrează două cuvinte explicate.

Unitatea 3 Formule utilizate în dialog

1. **Alege numele copilului care salută corect.**

Sorina Andrei Dana

Formule de inițiere a unui dialog:	*Formule de menținere a unui dialog:*	*Formule de încheiere a unui dialog:*
— Salut! — Sărut mâna! — Bună ziua! — Ce mai faci? — Pot să te/vă întreb? — Cum îți merge?	— Înțeleg! — De acord! — Pot să precizez? — Îmi place! — Apreciez!	— Sunt încântat/încântată. — Îți mulțumesc pentru dialog. — Mi-a făcut plăcere. — Sunt onorat/onorată.

Dialogul este convorbirea dintre două sau mai multe persoane. A fi respectuos în comunicare este o obligație a fiecărui om. Pentru a iniția, a menține și a încheia un dialog, poți folosi anumite ***formule***.

2. **Completează norașii cu formulele corespunzătoare.**

a) — ☁, Dănuț. Ce s-a întâmplat de te-ai sculat cu noaptea-n cap?! se miră mama.

b) — Îți recomand să citești cartea *Motanul încălțat* de Charles Perrault.
— ☁ grija dumneavoastră. ☁ dacă aveți această carte ilustrată?

c) — ☁ de cunoștință. Aș vrea să continuăm comunicarea. Ce zici?

d) — Sunt și eu ☁. Abia aștept ☁. ☁ pentru emoțiile trăite împreună în tabără.

3. **Audiază un dialog.**

- Observă cine și cât vorbește.
- Observă cum inițiază, menține și încheie dialogul participanții.

4. **Ordonează alineatele în funcție de desfășurarea întâmplărilor.**

☐ Deodată, tatăl își deschise ochii și cu o privire rătăcită se uită la copii și le zise:

☐ Abia sfârși cuvintele și bietul tată adormi pe vecie.

☐ — Dragii mei copii, eu o să mor, căci așa vrea bunul Dumnezeu. Vouă vă las via de alături… Dar să știți că în vie este îngropată o comoară.

☐ Un tată se îmbolnăvi greu. În jurul patului său stăteau cei trei fii, supărați și mâhniți.

Unitatea 4 Eticheta comunicării

1. **Privește imaginile. Cum crezi, cei care comunică sunt respectuoși?**

În timpul unui dialog, este recomandat ca ***vorbitorul*** să comunice clar și corect, iar ***ascultătorul*** să urmărească atent **mesajul** transmis. Persoanele care comunică sunt, pe rând, ascultători, apoi vorbitori.

2. **Construiește câte un enunț cu fiecare dintre cuvintele sau expresiile următoare:** *te rog, scuzați-mă, mulțumesc.*

3. **Alcătuiește un dialog în care să folosești expresiile din exercițiul precedent. Persoanele care comunică sunt următoarele:**

- bunica și bunicul
- bunica și nepotul
- bunicul și nepoții

4. **Alege una dintre cele trei situații din imagini. Alcătuiește un dialog din 4 replici.**

5. JOC DE ROL. **Formați perechi. Creați dialoguri în care să folosiți formulele propuse mai sus. Prezentați-le colegilor. Nu uita să încurajezi și să apreciezi colegii!**

PORTOFOLIU **Ilustrează una dintre expresiile de la exercițiul 2.**

6. **Utilizați desenele obținute pentru a organiza** Galeria clasei **cu tema** *Fii politicos!* **Transferați galeria în** Expoziția școlii **cu aceeași tematică.**

• **Citește textul.**

Copacul se ține cu rădăcinile

Cuvinte-cheie
- neamuri
- rădăcini
- bunic
- nepot

Se stârnește vânt. Lui Stănică i se pare că nucșorul se îndoaie prea tare.

— Bunele, mă tem să nu se rupă, zice el îngrijorat.

— Pune-i o proptea, zice bunelul. Cât îi mititel, are nevoie de sprijin.

Stănică alege un băț potrivit, îl înfige adânc lângă copăcel și îi leagă ușurel unul de altul.

— Acum stai fără grijă, spune bunelul. Degrabă o să i se prindă rădăcinile și niciun vânt n-o să-l mai dea jos.

Băiatul se uită la puiet, la nucul cel bătrân și se gândește ceva în mintea sa.

— Bunele, face el, dar eu de ce nu am rădăcini? Dacă se stârnește un vânt mare-mare?…

Bunelul zâmbește:

— Dacă se stârnește un vânt mare-mare, tu ai să te ții de tăticu-tău și de mămica ta. De mine și de bunica. Și de toți ceilalți ai noștri.

COPACUL SE ȚINE CU RĂDĂCINILE, IAR OMUL – CU NEAMURILE.

Aurel Scobioală

Vorbim și scriem corect
- nucșor
- sprijin
- îl înfige
- puiet
- ceilalți

Lectură și explorare

1.
a) **Identifică titlul și autorul textului.**
b) **Cine sunt cei care comunică? Despre ce?**
c) **Unde și când are loc acțiunea din text?**
d) **Cu cine este asemănat copacul?**

2.
a) **Citește textul independent, apoi împreună cu un coleg de clasă.**
b) **Citește doar propozițiile din care aflăm asemănările dintre băiat și copac.**
c) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

3.
a) **Crezi că plantele tot au „țara lor”?**
b) **Crezi că viețuitoarele trebuie să aibă grijă una de alta?**
c) **Cine reprezintă „rădăcinile” copilului? Dar ale tale? Toți oamenii au rădăcini?**
d) **Care este învățătura textului? Ce a înțeles băiatul din discuția cu bunicul?**

4. **Explică sensul expresiilor de mai jos:**

are nevoie de sprijin

se prind

Dulce grai
- **proptea** – stâlp, par, sprijin, protecție
- **puiet** – plantă tânără

TEMA CELOR ISTEȚI. **Explicați sensul expresiilor:** *„se stârnește vânt”, „o să se prindă rădăcinile”, „n-o să-l dea jos”, „ascultă cu luare-aminte”* **și** *„omul se ține cu neamurile”.*

PORTOFOLIU **Ilustrează un cuvânt explicat.**

Unitatea 6 Dialogul. Scrierea dialogului

1. **Completează spațiile libere cu cuvintele potrivite:**

Oamenii … între ei prin cuvinte. Prin comunicare se transmit …, … și … . Dialogul este … dintre două sau mai … persoane. Ascultătorul este persoana care … . Ca să fii înțeles, trebuie să vorbești … și … .

2. **Formulează întrebări pentru următoarele răspunsuri. Citește dialogul obținut.**

— …
— Vom împodobi bradul de Crăciun.
— …
— Merg să-i colind pe buneii mei.

3. **Formulează răspunsuri pentru următoarele întrebări. Citește dialogul obținut.**

— Ce colind ai învățat?
— …
— Pe cine vei colinda în seara de Crăciun?
— …

În scris, ***dialogul*** este marcat prin ***linia de dialog*** —.

4. **Transcrie corect textul de mai jos.**

Vai, bunico, dar de ce ai picioarele așa de lungi? Ca să alerg mai bine, copila mea! Vai, bunico, dar de ce ai urechile așa de lungi? Ca să te aud mai bine, copila mea!

5. **Transcrie pe caiet unul dintre dialogurile de mai jos, respectând regulile.**

Viteazul

— Nătăfleață, ești fricos?
— Ba-s viteaz ca Făt-Frumos!
— Atunci hai cu noi afară!
— Niciun „hai”, afară-i seară!
— Păi ziceai că nu te temi!
— N-am știut c-ai să mă chemi...

Aureliu Busuioc

Titlul se scrie la mijlocul rândului.

Se respectă alineatele.

Se respectă toate semnele de punctuație din propoziție.

Replicile (spusele) fiecărui vorbitor se scriu din rând nou, cu linie de dialog.

Guguță

S-a adunat toată ulița să-l petreacă pe Guguță la școală.

Lui Guguță i-au dat o bancă nouă și l-au pus alături de o fată…

— Cum te cheamă? a întrebat-o Guguță la lecție.

Fata a așteptat până a sunat clopoțelul și i-a răspuns:

— Mă cheamă Guguța.

În fiecare zi, învățătoarea făcea câte o literă pe tablă și copiii o mutau cu penițele în caiet.

Cuvintele autorului și replica vorbitorului se despart prin două puncte (:).

Replica vorbitorului se desparte de cuvintele autorului prin **, ! ori ?.**

Unitatea 7 Compunere după benzi desenate

Atelier de creație

1. **Creează, împreună cu alți colegi de clasă, o povestire (o istorioară) pe baza imaginilor. Folosește replicile personajelor.**

— Bună idee să venim la pepinieră!

— Este un brăduț minunat!

— Fii cuminte, nu speria colindătorii!

Noi o ajutăm pe mama! Facem prăjituri pentru urători și Moș.

În curând vor sosi colindătorii.

Steaua sus răsare… Să vă fie de bine!

— Am multe daruri pentru această familie unită!

Atelier de scriere

2. **Alcătuiește o compunere pe baza imaginilor de mai sus. Ca să-ți fie mai ușor, răspunde în scris la următoarele întrebări:**

a) Ce anotimp este?
b) Pentru ce sărbătoare se pregătesc membrii familiei?
c) Ce emoții și ce atmosferă predomină în casa lor?
d) Cine și cum se implică în amenajări?
e) Cine a venit cu urări și surprize?

Poți folosi expresii:
verde ca smaraldul, pregătiri în toi, glasuri vesele de copii, tradiție de familie, atmosferă de sărbătoare, copii nerăbdători, părinți grijulii, glasuri cristaline, magia sărbătorii.

Impresii despre carte

• **Te invităm, dragă prietene, să citeşti texte despre Moldova.**

Odată, domnitorul Moldovei Petru Rareş mergea pe malul împădurit al Moldovei. Şi mergând el aşa, numai iată ce vede sus, pe cer, cum un şoim s-a luat după două lebede. Atunci Petru Rareş a scos din tolbă o săgeată, a ochit în şoim şi a întins coarda arcului. Dar tocmai atunci calul voievodului s-a speriat de ceva, a nechezat puternic şi s-a ridicat în două picioare. A tremurat mâna voievodului, şi săgeata slobozită a zburat nu spre şoim, ci spre una dintre lebede. Fără suflare, biata pasăre a căzut în apa râului. Domnitorul a mai tras o dată şi a căzut şoimul. Multă vreme s-a rotit lebăda singură în înalturi, tot chemându-şi tovarăşa de viaţă, dar, văzând că nu mai apare, s-a înălţat sus de tot, a strâns aripile şi s-a aruncat pe o stâncă ascuţită ce se afla lângă satul Căsuţa.

Apropiindu-se voievodul de stâncă, a văzut mult sânge şi nu-şi afla locul de mahnă. Nu departe de stâncă, un meşter cioplea în piatră.

— E tare piatra?

— Alta mai tare nu găseşti, Măria Ta. De vrei cetate să-ţi durezi, să ştii că va ţine o veşnicie.

— Aşa să fie! Să se ridice o cetate din piatra acestei stânci.

De atunci, stânca se numeşte a Lebedei, iar din piatra adusă de lângă satul Căsuţa, azi Cosăuţi, a fost construită vestita cetate Soroca.

Cetatea Soroca (legendă populară)

Vorbim şi scriem corect

- s-a luat
- s-a speriat
- s-a ridicat
- s-a rotit
- s-a înălţat
- s-a aruncat

Cuvinte-cheie

- Petru Rareş
- Cetatea Soroca
- Cosăuţi
- lebede
- stâncă

Emoţii:

- disperare
- nelinişte
- admiraţie
- mâhnire
- speranţă
- încântare

1. **Completează agenda de lectură pe baza textului citit suplimentar.**

- Titlul textului…
- Autorul…
- În text se povesteşte despre…
- Când şi unde are loc acţiunea…

2. **Spune-ţi părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul impresionează prin…
✓ M-am amuzat când…
✓ Textul mă învaţă…
✓ Cel mai captivant a fost momentul…
✓ Am admirat… (o calitate a lebedei)
✓ Dacă mi-ar sta în putere, aş face ca…

3. **Textul mă învaţă:** *să ştiu…, să pot…, să fiu…*

4. **Găseşte în biblioteca ta sau în cea de la şcoală texte folclorice (legende, colinde, balade, povestiri).**

5. **Prezintă colegilor tăi cartea din care ai citit.**

6. **Caută alte texte în care să fie prezente cuvintele-cheie.**

Unitatea 9

Virgula la enumerare, virgula în adresare

1. **Citește propozițiile. Observă, ghidat de învățător, când se folosește virgula.**

a) — Spune-mi o poveste, bunele!
b) — Ancuța, vino de mă ajută! Vino și tu, Georgel!
c) Săndel, Gigel, Corina și Andrei vor să meargă la patinoar.
d) Prunele, gutuile, caisele și perele sunt fructele preferate ale Deliei.

separă adresarea
cuvintele ce se enumeră

2. **Scrie câte un enunț potrivit imaginilor în care să folosești virgula. Explică necesitatea utilizării virgulei la scrierea enunțurilor.**

3. **Identifică varianta corectă și explică.**

a) — Delia hai să prindem primii fulgi!
— Delia, hai să prindem primii fulgi!
Delia, prinde primii fulgi.

b) Suntem un neam de oameni harnici, viteji, cinstiți și iubitori.
Suntem un neam de oameni, harnici viteji cinstiți, și iubitori.

Virgula (,) este semnul de punctuație care:
- separă cuvântul ce exprimă o adresare de restul propoziției;
- se pune între cuvintele unei enumerări.

4. **Stabilește semnele de punctuație lipsă. Motivează alegerea.**

Tătucă ☐ mi-ai făgăduit că-mi vei face și mie niște opincuțe dacă oi fi vrednic ☐
Bine ☐ băiete ☐ Urcă-te în pod și vântură bine grâul de acolo ☐
Se urcă-n pod băiatul ☐ Stă acolo un ceas, se întoarce și zice ☐
Am vânturat grâul ☐ tătucă ☐ dă-mi opincile ☐
Alelei ☐ băiete ☐ ți-am spus să vânturi grâul bine ☐

Ionică mincinosul de Alexandru Mitru

TEMA CELOR HARNICI ȘI ISTEȚI. Stabiliți unde trebuie puse virgulele în propozițiile de mai jos.

- Vai bunicuțo ce roi de fluturi albi se vede prin geamul casei noastre!
- Știai că urșii iubesc la fel ca oamenii: aerul curat mâncarea bună și liniștea?
- Pentru a ajunge acasă furnica coborî de pe copac trecu peste o frunză înconjură doi bulgări și se feri de un bondar.

ACTIVITATE ÎN GRUP. Creați un text scurt despre jocurile de iarnă ale copiilor, în care să folosiți cât mai multe virgule.

Modulul IV Unitatea 10

Agenda de lectură

1. **Ce tradiții cunoști care au loc în timpul sărbătorilor de iarnă?**
2. **Caută reviste, cărți în care să citești texte despre sărbătorile de iarnă.**
3. **Citește textul propus de noi.**

Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vreo câţiva băieţi din sat să ne ducem cu plugul; căci eram şi eu mărişor acum, din păcate. Şi în ajunul Sfântului Vasile, toată ziua am stat de capul tatei să-mi facă şi mie un buhai ori, de nu, batâr un harapnic.

— Doamne, ce harapnic ţi-oi da eu, zise tata de la o vreme.

Văzând eu că mi-am aprins paie-n cap cu asta, am şterpelit-o de-acasă numai cu beşica cea de porc, nu cumva să-mi ieie tata ciubotele şi să rămân de ruşine înaintea tovarăşilor.

Ş-o luăm noi de la popa Oşlobanu, tocmai din capul satului din sus, cu gând să umblăm tot satul… Când colo, popa tăia lemne la trunchi afară şi, cum a văzut că ne aşezăm la fereastră şi ne pregătim de urat, a început a ne trage câteva naşteri îndesate şi a zice:

— De-abia s-au culcat găinile, şi voi aţi şi început? Ia staţi oleacă, blăstemaţilor, că vă dau eu!

Noi, atunci, am pârlit-o la fugă. Iar el zvârr! cu o scurtătură în urma noastră, căci era om hursuz şi pâclişit popa Oşlobanu. Şi, din spaima ceea, am fugit noi mai jumătate de sat înapoi:

— Măi, al dracului venetic şi ceapcân de popă! zicem noi, după ce ne adunăm toţi la un loc, înghеţaţi de frig şi spărieţi! Ferească Dumnezeu să fie preoţii noştri aşa, că nu te-ai mai înfrupta cu nimica de la biserică în vecii vecilor!

Şi până-l mai menim noi pe popă, până-l mai boscorodim, până una-alta, amurgeşte bine…

Amintiri din copilărie (fragment) de Ion Creangă

Modulul IV Unitatea 11

PROIECT DE GRUP: **Cartea de vizită a textului literar**

Cartea de vizită a textului literar

Titlul textului

Locul (unde? în ce țară? în ce oraș? este în interior? în exterior?)

Timpul (când? în ce anotimp? în ce lună? în ce dată? în ce parte a zilei?)

Ce se întâmplă în text?

Personajele sunt:

Ce fac personajele?

Cum sunt personajele?

Am învățat:
• să știu... • să pot... • să fiu...

Am aflat:

Părerea mea
Sunt/Nu sunt de acord...
Accept/Nu accept...
Cred că...

• **Cum crezi, ar putea un om să fie prieten cu un necuvântător? Ai citit texte despre cum necuvântătoarele salvează oameni?**

1. **Citește textul.**

Mioriţa

(*fragment*)

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.
Unu-i moldovean,
Unu-i ungurean
Și unu-i vrâncean.
Iar cel ungurean
Și cu cel vrâncean,
Mări, se vorbiră
Și se sfătuiră
Pe l-apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel moldovean,
Că-i mai ortoman
Ș-are oi mai multe,
Mândre și cornute,
Și cai învățați,
Și câini mai bărbați…
Dar cea mioriță,
Cu lână plăviță,
De trei zile-ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.
— Mioriță laie,
Laie, bucălaie,
De trei zile-ncoace
Gura nu-ți mai tace!
Ori iarba nu-ți place,
Ori ești bolnăvioară,
Drăguță mioară?
— Drăguțule bace,
Dă-ți oile-ncoace,
La negru zăvoi,
Că-i iarba de noi
Și umbra de voi!…

Folclor

2. **Alege din lista cuvintelor de mai jos emoțiile pe care le-ai avut citind textul *Mioriţa*.**

bucurie, admirație, recunoștință, încântare, încredere, simpatie, satisfacție, frică, îngrijorare, supărare, tristețe, furie, anxietate

3. **Completează enunțurile pentru a reda impresiile despre carte și despre personajul preferat.**

Stare emotivă:
- M-am bucurat în momentul în care…
- M-a pus pe gânduri faptul…

Eu și personajul:
- Mi-a părut ciudat faptul că…
- Am admirat momentul în care personajul…

- Cartea citită mă învață să fiu bun, asemenea personajului…, care…
- M-am întrebat de ce…
- După lectura textului mă gândesc că ar trebui să fac următoarele lucruri:

Folclorul copiilor

• **Citește scenetele propuse.**

Căluțul

Primul copil
Frunzuliță de mărar,
Bună seara, gospodari!
V-am adus un armăsar.
Armăsaru-i din Cuhnești,
Cu cordele boierești.

Al II-lea copil
Nevăstuica omului
Șade-n dosul hornului
Și se uită la voinici
Ca motanul la pisici!

Al III-lea copil
Cuconiță, cuconea,
Borș cu crupe n-ai mânca?

Cucoana
Aș mânca și cu tărâță,
Numai să-mi zici cuconiță!

Primul copil
Bună seara, gospodari!
V-am adus un armăsar,
Armăsaru-i de la munte,
Cu steluțe albe-n frunte!

Al II-lea copil
Armăsaru-i tinerel,
Drăgălaș și frumușel.
Ha, ța, ța, căluț bălan,
Că te joacă-un moldovean.

Al III-lea copil
Calul nostru-i din câmpie,
Joacă cum îmi place mie.
Calul nostru-i de la Prut,
Toată iarna a zăcut;
A zăcut de scarlatină,
C-a mâncat numai făină.

Primul copil
Foaie verde, foi de linte,
Dă-te, calule, 'nainte!

Al II-lea copil
Frunză verde baraboi,
Dă-te, calule, 'napoi!

Toți
Foaie verde de negară,
Dați-i voie să mai sară!

Calul șchiopătează
Primul copil
Măi fierare, ian
potcovește-mi calul!

Fierarul
Da' ce mi-ai da?

Primul copil
Da' ce vrei tu, măi?

Fierarul
O falce de tutun
Ca de aici și pân' la drum
Și-o bucată de slănină
Ca de-aici pân' la fântână.

Bate potcoava calului

Primul copil
Să trăiești, meștere!

Toți copiii
Frunzuliță busuioc,
Hai, căluțule, la joc!

Un copil
Joacă, joacă tot pe loc
Să răsară busuioc,
Busuiocul fetelor,
Dragostea nevestelor!

Alt copil
Frunză verde de harbuz,
Sai, căluțule, în sus!

Toți
Frunză verde foi de nucă,
Dați-i voie să se ducă,
Să se ducă ca bostanul
Să nu vie pân' la anul!

Folclor

1. **Reprezentați sceneta. Găsiți costumele necesare (elemente de costume) și recuzita necesară.**
2. **Prezentați sceneta părinților, elevilor din alte clase, administrației școlii.**

Unitatea 14 Compunere după ilustrație: *De sărbători*

1. **Observă cu atenție imaginea. Ce emoții ți-a produs aceasta?**

Pentru a scrie o compunere după imagine/tablou, trebuie să observi mai întâi elementele alcătuitoare: ***timp, loc, personaje.***

2. **Ca să scriem o compunere după ilustrație, trebuie să răspundem la întrebările de mai jos.**

Introducere

1. Ce anotimp este? Cum este natura? Unde are loc acțiunea?

Cuprins

2. Cum sunt casele? Cum este cerul? Ce parte a zilei observăm în imagine? Ce se zărește în depărtare? Ce obiecte, culori mai observi?

3. Cine participă la întâmplarea din imagine? Unde se află copiii? Ce fac copiii? Ce se hotărăsc ei să facă? Cum le reușește? Cum se simt acum copiii?

Încheiere

4. Ce semnifică iarna pentru copii? Dar pentru adulți? Ce atitudine ai față de acest anotimp?

3. **Potrivește un titlu pentru compunerea ta.**

4. **Citește compunerea unui coleg sau unei colege de clasă. Află-i părerea. Ascultă și compunerile create de colegi. Spune-le politicos părerea ta.**

Unitatea 15 Cuvintele ce conțin litera X

1. **Ghici ghicitoarea mea.**

Cine înalță pe furiș
Două linii în cruciș?

2. **Citește, apoi transcrie. Ce observi?**

A ticsit, Xenia, Alecsandri, rucsac, exemplu, micsandre, a îmbâcsi, expirat, Mexic, explozie.

3. **Scrie ce vezi. Desparte în silabe denumirile obiectelor reprezentate în imagini.**

4. **Dictează colegului 4-5 cuvinte care se scriu cu litera *x*.**

5. **Completează cuvintele cu silabele care lipsesc. Ai grijă ca ele să conțină litera *x*:**

_plică, _pediază, e_cițiu, _cavator, ta_tor, Ale_ndra, fi_re, _tern, e_plar, _plozie, e_men, _clamă.

6. **Citește următoarele cuvinte. Alcătuiește cu ajutorul lor propoziții.**

Xenia, exerciții, explicații, explozie, examen.

7. **Alege varianta corectă.**

Xenia îmi cere un …	pics/pix
Tu ai rezolvat acest …	egzergițiu/exercițiu
Este ora 10 …	fix/fics
La lecțiile de educație fizică învățăm să …	egzpirăm/expirăm

Litera ***x*** notează grupurile de consoane ***cs*** și ***gz***.

8. **Scrie cât mai multe cuvinte în care litera *x* se rostește:**

[gz] – examen, …; [cs] – Xenia, …;

ACTIVITATE DE GRUP: **alcătuiți un scurt text cu ajutorul cuvintelor:** *Alexandra, xilofon, exersează, explică, exclamă, excelent.*

ANTRENAMENT DE DICȚIE. **Pronunță clar, corect și din ce în ce mai repede:**

- Xenia xerocopiase examenul lui Xenopol.
- Zebra Zizi zicea zidarului zilnic zicala Lizicăi.
- Pronunță timp de 20 de secunde sunetele xo (cso), xo (gzo)

Autoevaluare

COMUNICARE	CITIRE	VOCABULAR	SCRIERE	CREAȚIE	COLABORARE	TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 16 Ora de bilanț

• **Citește textul și realizează sarcinile de mai jos.**

Ningea… Brăduții tineri își întindeau rămurelele firave să prindă fiecare fulg din zbor. Se vede că se mascau în felul lor, ca să nu-i găsească Toporul când va veni după ei în ajun de An Nou.

— Nu vă temeți, micuții mei, le vorbi bunicul Undrea. Să știți că de mâine iese o lege **nouă** care n-o să lase Toporul să se atingă de voi. De azi înainte, la Anul Nou, copiii vor veni în pădure să vă împodobească cu jucării.

Brăduții erau cât pe ce să sară în sus de bucurie, dar tot moș Undrea i-a oprit:

— Tss-s-s! Deocamdată tăceți molcom să nu vi se scuture omătul, că până mâine mai este încă o noapte.

Brăduții au adormit liniștiți și toată noaptea au visat jucării sclipitoare.

Undrea de Aurel Scobioală

1. **…să scriu unde și când au loc întâmplările din text.** ..... **2 p.**
2. **…să formulez două întrebări pe baza textului.** ..... **4 p.**
3. **…să scriu propozițiile, înlocuind cuvintele evidențiate cu altele cu același sens.** .... **3 p.**

   a) Moș Undrea voia să le spună brazilor **basmul** lui.

   b) Crenguțele brazilor erau acoperite cu **zăpadă**.

   c) Păsărica va sosi în **codru** la primăvară.
4. **…să scriu cine, conform textului, sunt:** *tineri, firave, sclipitoare.* ..... **3 p.**
5. **…să scriu un enunț în care cuvântul** *nouă* **să aibă alt sens decât cel din text.** ..... **2 p.**
6. **…să completez familia de cuvinte pentru cuvântul** *pădure* **(trei cuvinte).** ..... **3 p.**
7. **…să formez perechi de cuvinte ce au sens opus, scriindu-le.** ..... **4 p.**

   spune, bătrâni, tineri, au adormit, liniștiți, s-au trezit, tace, gălăgioși
8. **…să plasez semnele de punctuație lipsă.** ..... **3 p.**

   ☐ Xenia ☐ vrei să împodobim astăzi bradul ☐
9. **…să selectez câte 3 însușiri potrivite fiecărui personaj din textul dat.** ..... **4 p.**

   Moș Undrea – grijuliu, răutăcios, mărinimos, leneș, atent.

   Brăduții – fericiți, triști, jucăuși, cuminți, obraznici.
10. **…să-mi expun impresiile despre personajele textului, continuând enunțurile:** .... **2 p.**

    Îl simpatizez/nu-l simpatizez pe moș Undrea, deoarece …

    Accept/nu accept Toporul …
11. **…să formulez 2 enunțuri cu expresiile** *„atmosferă de sărbătoare”, „brad împodobit”.* ..... **4 p.**
12. **…să scriu un dialog din 4 replici între moș Undrea și un copil.** ..... **5 p.**

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **39** *p.*

Joc de masă

1 Desenează portretul personajului literar îndrăgit. Prezintă-l echipei.

2 Alege un personaj literar și redactează un „buletin de identitate” al lui.

3 Numește textul literar preferat. Care este învățătura textului?

Folosește acest joc la finele fiecărui modul!

Aventuri cu lecturi

4 Numește textul literar preferat. Ce emoții transmite acest text? Argumentează.

5 Realizează un poster cu titlul *Citește și tu!*, în care să prezinți un fragment din cartea preferată. Nu uita să scrii titlul și autorul.

6 Dramatizează un fragment din textele citite.

WALLAND

Unitatea 17 Știu! Pot! Aplic!

1. **Cum crezi că se face o carte? Citește o posibilă poveste a cărții.**

Povestea cărții

Gheorghiță primește o carte de povești. O isprăvește de citit repede. Se plictisește. Rupe o foaie pentru un avion.

Deodată se aude un scâncet.

— Tu erai? întreabă Gheorghiță.

— Eu. Mai bine zis, o rămășiță din cartea ta. Știi povestea cărții de povești?

Și cartea îi povestește ce gânduri minunate se nasc în mintea scriitorului. Desenatorul le zugrăvește în culori. Povestea trece prin pădure. De acolo vin buștenii din care se face hârtia. Tipograful culege literele pentru tipar. Apoi foile se leagă între coperți.

— Nu știam cât se muncește pentru o carte. Oare pot să o lipesc înapoi? se gândește Gheorghiță.

Emilia Căldăraru

2. **Dar tu poți face o carte? Probabil, știi proverbul** *Unirea face puterea.* **Deci grupați-vă pentru a crea prima voastră carte. Urmați corect etapele.**

1. Formați grupuri de lucru.
2. Alegeți un titlu pentru carte.
   - Cartea VERII/Cartea PRIMĂVERII/ Cartea IERNII/Cartea TOAMNEI;
   - Cartea noastră cu proverbe;
   - Cartea noastră cu poezii;
   - Cartea clasei noastre;
   - Copilărie, dulce păpădie!
   - Carte de colorat;
   - Carte de jocuri;
   - Misterul cărților etc.
3. Stabiliți ce vor conține paginile cărții.
4. Împărțiți responsabilitățile.
5. Stabiliți cât timp aveți la dispoziție.
6. Alegeți modalitatea de prezentare a cărții.

Modulul V

Misterele anotimpurilor

Unitatea 1

PRIMĂVARA

IARNA

VARA

TOAMNA

FEȚELE SOARELUI

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Câte luni are fiecare anotimp?
- Dați trei exemple de aspecte caracteristice fiecărui anotimp!
- Cum ne îmbrăcăm iarna? Dar primăvara?
- Ce flori aduce primăvara? Dar iarna?
- Ce sărbători și obiceiuri de iarnă/primăvară cunoașteți?
- Ce primesc copiii de la Moș Crăciun? Dar de la Iepurașul de Paște?
- Care păsări rămân în țară iarna și care se întorc primăvara?
- Ce muncesc oamenii iarna? Dar primăvara?
- Ce se întâmplă cu gâzele iarna? Dar primăvara?

Feţele soarelui de Aurora Humulescu
Descriere

Pinul singuratic după Alexandru Mitru
Propoziţiile după scopul comunicării

Personaje literare
Expoziţie de carte. *Citește și tu!*

Baba Dochia. Legendă populară
Povestea omului de zăpadă de H. Ch. Andersen

Descrieri și caracterizări
Cuvintele ce conțin consoana ***m*** înainte de ***b, p***

• **Cum crezi, e bine să ai mulţi prieteni?**

Feţele soarelui

Soarele-are multe feţe
Şi el poate să răsfeţe
Flori, copaci, ieduţi, mieluţi,
Atunci soarele-i călduţ.
Aţi ghicit, de bună seamă:
Soarele-i de primăvară.

Dar, în luna lui cuptor,
Soarele-i dogoritor.
Încălzeşte-ntreaga ţară,
Nu prea poţi să stai pe-afară.
Aţi ghicit, de bună seamă:
Este soarele de vară.

Zilele se micşorează,
Plantele se întristează,
Pleacă păsările-n rând,
Soarele e-acum mai blând.
Ştim cu toţii ce înseamnă:
Este soarele de toamnă.

Anotimpul alb şi rece
Parcă nu mai vrea să plece.
Pomii-s tare zgribuliţi,
Acum soarele-i cu dinţi.
Aţi ghicit, de bună seamă:
Soarele aduce iarnă.

Aurora Humulescu

Lectură şi explorare

1. a) **Citeşte colegului/colegei de bancă fragmentul care ţi-a plăcut cel mai mult.**
b) **Ce ţi se pare real în acest text? Citeşte versurile.**
c) **Ce crezi că este inventat în acest text?**

Cuvinte-cheie
- soare
- primăvară
- vară
- toamnă
- iarnă

2. a) **Cu cine este comparat soarele? Cu ce ai putea să-l compari tu?**
b) **Formulează o întrebare care să-şi aibă răspunsul în text, pornind de la cuvintele** *unde, cine*.
c) **Cum te simţi după ce ai citit acest text? Ai putea să-ţi explici starea?**

3. **Citeşte enunţurile de mai jos. Stabileşte în care situaţii cuvintele evidenţiate au sens propriu (obişnuit) şi în care, sens figurat (neobişnuit).**

Soarele răsfaţă florile, copacii, ieduţii şi mieluţii.
Bunicii deseori îşi răsfaţă nepoţii.
Mihai se întristează atunci când sora lui mai mica îi ascunde cărţile.
Când vine toamna, plantele se întristează.

Vorbim şi scriem corect
- de bună seamă
- soare cu dinţi

4. **Găseşte în poezie, ghidat de învăţător, expresii ce au sens propriu (obişnuit) şi expresii cu sens figurat (neobişnuit).**

5. **Creează enunţuri în care să folosiţi expresiile de mai jos:**

„soare blând” „bunic blând” „pomi zgribuliţi”
„copii zgribuliţi” „soarele mângâie” „mama ne mângâie”

Dulce grai
- **să răsfeţe** – să alinte, să mângâie
- **dogoritor** – fierbinte, arzător

Lectură și reflecție

1. **Observă imaginile și povestește ce vezi.**
2. **Găsește în poezia *Fețele soarelui* de Aurora Humulescu fragmentele ce corespund acestor imagini.**
3. **Formulează câte trei întrebări pentru fiecare imagine.**
4. **Povestește când și ce se întâmplă.**

Desene de Lică Sainciuc

Lectură și extindere

5. **Realizează, împreună cu învățătorul și cu ceilalți colegi de clasă, sarcinile din ateliere.**

Atelierul muzicienilor

Ascultă câteva fragmente din piesa simfonică *Anotimpurile* de Antonio Vivaldi. Recunoaște anotimpurile redate în fragmentele audiate. Ce emoții produce piesa?

Atelierul scriitorilor

Găsește texte și poezii care corespund imaginilor de mai sus. Ce mesaj transmit ele?

Atelierul pictorilor

Informează-te despre autorul acestor imagini. Ce ai aflat? Prin ce te-au impresionat? Care lucrare ți-a plăcut mai mult?

ATELIER DE RECITARE. **Memorați câte o strofă din poezie, la alegere. Recitați fragmentul în fața clasei. La final, aplaudați-vă colegii.**

Unitatea 4 Descriere (I)

1. a) **Citește fragmentul de mai jos. Ce crezi că se descrie în el?**

Lola cea frumoasă

Lola este o pisică foarte drăguță. Are ochi mari, verzui, gene lungi și arcuite. Coada pămătuf îi servește drept evantai.

Lola a moștenit de la bunica ei blana lucioasă, o oglindă fermecată, un gramofon, o voce deosebită și un cântec de leagăn. Ce frumos îl cântă bunica! În tinerețe ea fusese cântăreață de operă la Teatrul „Motanello". Când coboară noaptea, Lola se lasă mângâiată de glasul ei…

Sub vraja cântecului Lola se cufundă în somn. Iar ziua, când se uită în oglinjoară, vede o pisicuță nespus de frumoasă. Ar vrea să fie admirată de mai multă lume!

Claudia Partole

b) **Privește cuvintele colorate. Încearcă să citești fără ele. Ce observi?**

Când ***descriem*** un loc, realizăm un tablou în cuvinte, spunând cele mai importante lucruri despre acel loc. Putem face referire la culori, forme, sunete, mirosuri.

2. **Descrie obiectele din imagine, potrivind caracteristicile propuse: mărime, culoare, gust, formă, aspect exterior.**

3. **Descrie animalele, răspunzând la următoarele întrebări:**

1) Cine este reprezentat în imagine?
2) Unde îl putem întâlni?
3) Cât de mare este?
4) Ce culoare are?
5) Cum îi sunt ochii? Gura? Corpul?
6) Cum se deplasează?
7) Ce impresie îți produce?

Când scriem un text, este bine să folosim expresii frumoase, denumiri de însușiri. Ele dau farmec și valoare descrierii.

4. **Descrie imaginea ghidându-te după semnele naturii, completând expresiile:**

- steluțe…
- flori de…
- iarna pictează…
- văzduhul pare…
- natura pare îmbrăcată în…
- cerul ca o…
- soarele pare…

• **Citește textul.**

Pinul singuratic

Un pin creștea odată la marginea pădurii, alături de frații săi. Pădurea era deasă și plină de mireasmă. Primăvara, adia un vânt hoinar și pădurea cânta…

În miezul verii era răcoare și miros de rășină. Călătorii osteniți se opreau și căutau în ea odihnă.

Toamna, pădurea sta neclintită, înfiptă cu rădăcinile-n pământ, deasă ca o oștire.

Iarna, când bătea viscolul, pinii erau ca un zid, și el se pierdea printre ramuri.

Pinul privea spre munți, admira craiul zilei, soarele, care poleia împrejurimile. El a cerut voie bunicului pădurii să urce sus pe creste. Bătrânul, dar și părinții l-au sfătuit cu înțelepciune:

— Copile, copacul ce-i singur în vârful muntelui se clatină de orice vânt. Nu-i nicăieri mai bine ca în locul în care te-ai născut.

N-a ascultat pinul. A rugat-o pe Zâna Pădurii și ea l-a ajutat să ajungă în vârful muntelui.

A venit frigul iernii, cu viscole. Pinul singuratic a simțit că se clatină mai tare ca de obicei, că nu-l mai țin rădăcinile. Deodată, viscolul a răbufnit și pinul s-a prăbușit. A alunecat până la poalele pădurii.

De ce n-a vrut pinul să asculte de sfatul celor dragi?

După Alexandru Mitru

Cuvinte-cheie

- pin
- pădure
- munte
- sfat
- Zâna Pădurii

Vorbim și scriem corect

- n-a ascultat
- nu-i plăcea
- n-a vrut
- nu-i asculta

Lectură și observare

1. **Relatează despre text după harta alăturată.**

2. **Continuă enunțurile:**

- La marginea pădurii creștea…
- Pinul dorea să ajungă…
- Părinții l-au sfătuit…

3. **Stabilește care enunț, conform textului, este adevărat și care este fals.**

a) Pinul privea spre vârful dealului.
b) Pădurea era deasă și plină de mireasmă.
c) Visul pinului era să vadă norii albi.
d) Viscolul puternic a doborât pinul singuratic.

4. **Determină anotimpul în care are loc fiecare acțiune din enunțurile următoare.**

Adia un vânt hoinar. În pădure era răcoare și miros de rășină. Călătorii osteniți se opreau și căutau în ea odihnă. Atunci pădurea cânta, pentru că învia. Pe jos curgeau șuvoaie. Pădurea sta cu rădăcinile bine înfipte în pământ, deasă ca o oștire. Când bătea viscolul, pinii erau acolo ca un zid, și el se pierdea printre ramuri, se potolea.

Unitatea 6 Descriere (II)

1. **Stabilește în ce ordine s-au desfășurat întâmplările de mai jos, conform textului *Pinul singuratic* după Al. Mitru.**

- ☐ Pinul singuratic s-a prăbușit.
- ☐ Zâna Pădurii l-a ajutat să ajungă în vârful muntelui.
- ☐ La marginea pădurii trăia un pin cu familia sa.
- ☐ Ceilalți copaci îl convingeau să rămână cu ei în pădure.
- ☐ Pinul visa să ajungă sus pe munte.

2. **Formulează întrebări pe baza textului, pornind de la cuvintele:** *cine, unde, de ce, cum.*

3. **Alcătuiește câte o propoziție în care cuvintele *noi* și *mai* să aibă alte sensuri decât cele din text.**

4. **Împreună cu un coleg de clasă, povestește despre pinul din text, alegând una dintre situațiile propuse.**

Pinul din pădure
- înălțimea lui;
- culoarea;
- alte 3 însușiri (vezi în text);
- visurile lui;
- atitudinea lui față de frați.

Pinul din vârful muntelui
- înălțimea lui;
- culoarea;
- alte 3 însușiri (vezi în text);
- visurile lui;
- atitudinea lui față de frați.

5. **Descrie o pădure de pini. Poți descrie răspunzând la întrebările de mai jos și/ sau folosind expresiile:**

- Ce mărime, culoare și miros are o pădure de pini?
- Cum este pădurea primăvara?
- Cum este ea vara? Cine o vizitează?
- Cu cine seamănă pădurea toamna? De ce?
- La ce încercări este supusă pădurea iarna? Cum rezistă aceasta?
- Prin ce se deosebește pădurea de pini de o altă pădure?
- Ce foloase aduce ea oamenilor?

6. **Descrie o pădure de pini folosind cât mai multe denumiri de însușiri.**

„pădurea e ca un castel din basme”; „toți pomii sunt în sărbătoare”; „văzduhul miroase a ierburi, a frunze proaspete”; „pomi încărcați de lumină și culoare”; „cărări de soare”; „a pictat cu un _____ (verde, auriu, alb, galben) puternic toată pădurea”; „răsună mii și mii de glasuri”.

Atelier de vorbire

SĂ DISCUTĂM!

Echipa 1 – *Micii scriitori:* Schimbați finalul textului *Pinul singuratic* după Al. Mitru.

Echipa a 2-a – *Isteții:* Creați un dialog din 4-6 replici între un pin și un pițigoi despre încercările (sau greutățile) iernii.

Echipa a 3-a – *Curioșii:* Ce s-ar fi întâmplat cu pinul dacă asculta de sfatul bătrânesc?

Unitatea 7 Propoziţiile după scopul comunicării

1. **Completează propoziţiile cu semnele de punctuaţie potrivite şi arată ce exprimă fiecare.**

- Câte cărţi ai, Mihai ☐
- Nu te teme de acest om ☐
- Astăzi vom pleca în excursie ☐
- Andrei, vino repede ☐
- Ioana, Ana şi Giulia sunt bune prietene ☐
- Nu vrei să vii la mine ☐

2. **Citeşte textul. Ce semne de punctuaţie lipsesc? Explică.**

Gabriela şi Emil sunt în curte. Gabriela spune:

— Nu vrei să ne plimbăm cu bicicleta ☐ Ne simţim foarte bine ☐

— Tu nu vrei să ne jucăm cu mingea ☐ spune Emil ☐ Îmi place foarte mult fotbalul ☐ Să-i chemăm şi pe Cristi ☐ Eduard ☐ Ioana şi Alex şi să formăm echipele ☐

— De acord ☐ Ne vom distra de minune ☐

3. **Transcrie textul de mai sus.**

E BINE SĂ ŞTII:

Propoziţia este o comunicare orală sau scrisă.

La sfârşitul propoziţiei ***care comunică ceva*** se pune întotdeauna punct (.).

La sfârşitul propoziţiei ***care conţine o întrebare*** se pune semnul întrebării (?).

La sfârşitul propoziţiei ***care exprimă o mirare, sentimente de admiraţie, o dorinţă*** se pune semnul exclamării(!).

4. **Citiţi dialogul. Intonaţi corect enunţurile. Înscenaţi dialogul.**

— Bună ziua! Ce faci aici, omule?

— Mă odihnesc, apoi duc lemnul acasă. Dumneavoastră unde mergeţi?

— Îl caut pe Păcală. Vreau să văd dacă mă poate păcăli.

— Eu sunt Păcală, dar am uitat păcălitorul acasă. Dacă îmi daţi trăsura, îl aduc imediat. Până atunci, ţineţi trunchiul bine, să nu cadă.

Boierul se învoi. A aşteptat aşa până a doua zi după-amiază.

Un trecător, aflând ce s-a întâmplat, îi lămuri:

— D-apoi, cucoane, nu-i destulă păcăleală asta, că s-a dus cu trăsură şi cu cai cu tot?

După Ioan Slavici

JOCUL PROPOZIŢIILOR. Scrie o propoziţie în care să comunici ceva despre toamnă; o întrebare adresată doamnei învăţătoare; un salut adresat doamnei bibliotecare; o propoziţie care exprimă o poruncă; o propoziţie care exprimă bucurie; un îndemn către un coleg; o rugăminte către taxatoare (sau şofer); o mulţumire bunicilor.

• **Citește textul.**

Crăiasa Zăpezii

Afară vântul spulbera și învârtejea fulgii de nea.

— Roiesc albinele cele albe! spuse bunicuța.

— Au și ele o regină? întrebă băiatul. Știa că albinele adevărate au o regină a lor.

— Au, răspunse bunicuța. Unde-i roiul mai des, acolo zboară și ea, și e cel mai mare dintre fulgi. Dar niciodată nu rămâne multă vreme pe pământ, căci i se face dor de norul cel negru care-o poartă și se întoarce la el. Apoi vine iar și iar, plutind prin văzduh și uitându-se prin geamuri, după ce le acoperă cu flori de gheață.

— Am văzut, am văzut florile acestea ale ei! strigară copiii.

— Da' Regina fulgilor de nea nu poate da năvală la noi în casă? întrebă cu teamă în glas fetița.

— Las' să încerce! spuse Karl. Am s-o pun pe plita fierbinte și să vezi cum se topește! Nu te teme, Greta.

Într-o seară, Karl s-a uitat prin micul cerculeț de pe geamul înghețat. Afară fulguia și iată că unul dintre fulgi, mai mare decât toți, a început să crească până s-a prefăcut într-o femeie, înfășurată într-un văl foarte subțire, țesut din mii și mii de steluțe de zăpadă. Era nespus de frumoasă, dar era de gheață!

După Hans Christian Andersen

Cuvinte-cheie
- crăiasă
- gheața
- copii

Lectură și explorare

1. **Citește independent textul literar și completează** *Fișa de lectură*.
2. **Numește, ghidat de învățător, personajele principale ale textului. Care sunt personajele secundare? Argumentează.**
3. **Cum crezi, care sunt personajele pozitive ale acestui text? Sunt și personaje negative? Argumentează.**
4. **Caracterizează personajele textului *Crăiasa Zăpezii* de H. Ch. Andersen.**

Karl	*Calități*
	Cum era? Cum arăta?
Greta	*Calități*
	Cum era? Cum arăta?

TEMA CELOR HARNICI. Găsește în cartea de lecturi literare cât mai multe personaje. Grupează-le corespunzător criteriilor:

personaje principale — personaje secundare
personaje pozitive — personaje negative

PORTOFOLIU Notează titlurile a trei povești scrise de Hans Christian Andersen.

Unitatea 9

Preferințe de lectură

1. **Citește enunțurile!**

Vasile

De pe ram, o păsărică
Mă întreabă: – Vasilică,
Ce faci, dragă băieţel?
Lasă cărţile niţel:
Ai uitat? E primăvară,
Ieși să ne jucăm afară!

Eu sunt mică, tu eşti mic –
Vino să zburăm un pic...
— Păsărică,-ţi mulţumesc,
Eu sunt mic, dar... vreau să cresc.
Cartea mi-i de ajutor –
Fără carte, cum să zbor?!

Vasile Romanciuc

2. **Alege o carte pe care vrei s-o prezinți colegilor de clasă.**

- Titlul cărții…
- Autorul…
- Cartea este despre…
- Cartea conține…
- Personajele literare sunt următoarele…
- Cel mai mult apreciez personajul…
- De la el învăț să fiu…
- Cartea m-a învățat: să știu…, să pot…
- Recomand cartea, pentru că…

3. **Desenează pe o foaie coperta unei cărţi îndrăgite. Scrie titlul și autorul. Reprezintă, printr-un desen, un fragment din această carte. Scrie și îndemnul *Citește și tu!***

4. JOCUL *„Buletinul de identitate al personajului”*. **Imaginează-ți, apoi completează pentru fiecare personaj cu informația potrivită. Argumentează.**

- Numele:
- Vârsta:
- Adresa:
- Înălțimea:
- Culoarea ochilor:
- Culoarea părului:

5. EU ȘI CARTEA. **Exprimă-ți părerea.**

Stare emoțională

- M-am bucurat în momentul când…
- M-a pus pe gânduri faptul că…

Eu și personajul

- Mi-a părut ciudat faptul că…
- Am admirat momentul în care personajul…

Ideea cărții

- Cartea citită mă învață să fiu bun, asemenea personajului…, care…
- M-am întrebat de ce…
- După lectura textului, mă gândesc că ar trebui să fac următoarele lucruri…

PROIECT DE GRUP. **Organizați o expoziție de cărți preferate (cărți cu povești, povestiri sau legende) pentru o săptămână.**

ANTRENAMENT DE DICȚIE. **Pronunță clar, corect și din ce în ce mai repede:**

- Bucură-te cum s-a bucurat Bucuroaia de bucuria lui Bucurel când a venit Bucurel bucuros de la București.
- Capra calcă piatra. Piatra crapă capul caprei. Așa să crape piatra cum a crăpat capul caprei.

- **Citește expresiv textul.**

Baba Dochia

Cică trăia odată o babă pe care o chema Dochia. Și avea ea cea mai frumoasă turmă de oi. Dar era atât de zgârcită și de rea, încât îi fugiseră toate slugile. Rămaseră numai un băiețel și o fetiță. S-ar fi dus și ei, sărmanii, dar erau orfani și nu aveau încotro.

Într-o zi, baba îi chemă și îi luă la rost:

— A venit primăvara, de ce nu scoateți oile la păscut?

— Asta încă nu-i primăvară, îndrăzni să răspundă băiețelul. Zilele lui martie sunt înșelătoare. Încă se mai poate întoarce viforul.

— Te pui în poară cu mine? strigă ea. Primăvara a venit! Duceți-vă la pășune!

N-au avut ce face sărmanii copii. Au scos oile din ocol și s-au pornit la drum.

Dar în timpul zilei se lăsă un ger cumplit. Și lui martie, care văzuse cum tremurau copiii de frig, i se făcu milă de ei. Îi trimise să se încălzească la alți păstori, iar el rămase cu turma. După ce o păscu toată ziua, mână oile la casa babei.

Legendă populară

Cuvinte-cheie
- babă
- primăvară
- ger
- turmă

Lectură și explorare

Propoziția este o ***comunicare***. Punctul, semnul exclamării și semnul întrebării sunt ***semne de punctuație***. Propoziția se intonează ținând seama de semnele de punctuație.

1. **Formulează cât mai multe întrebări pe baza textului. Propune-le colegilor să răspundă la ele. Răspunde și tu la întrebările lor.**
2. **Descoperă în text cuvinte cu sens opus pentru:** *urâtă, darnică, cald, a plecat*.
3. **Formează perechi de cuvinte cu aceleași înțelesuri:** *darnică, castaniu, lucesc, bălan, murg, plasă, dalb, generoasă*. **Include într-un enunț una dintre perechile de cuvinte.**
4. **Cum înțelegi sensul expresiilor din text:** *„îi luă la rost”*, *„nu aveau încotro”*?
5. **Ascultă cum povestește colegul tău. Apreciază-l după următoarele criterii.**
   1. Expune coerent și clar fiecare gând. **3.** Potrivește intonația.
   2. Respectă ordinea ideilor.
6. **Povestește textul, continuând enunțurile propuse.**
   a) Trăia cândva o babă … **b)** Într-o zi, baba chemă slugile la ea și … **c)** Un băiat a îndrăznit … **d)** Dar baba… și copiii … **e)** Lui martie i se făcuse … și trimise …, iar el …
7. **Citește textul în șoaptă, cu voce scăzută.**
8. **Încearcă să citești textul de la sfârșit spre început, câte un enunț. Cum ți se pare?**
9. **Spune-ți părerea despre text, continuând gândul:**
   - Textul mă face să …
   - M-am amuzat când …
   - M-a pus pe gânduri …
   - Sunt încântat(ă) de …
   - Este impresionant … prin …
   - Îmi atrage atenția …

- **Citește poeziile.**

Iarna

— Mami, păsărele nu-s,
De ce cade puf de sus?
— Nu e puf, comoara mea,
Iarna cerne fulgi de nea!
— Dar de ce tot cerne, cerne?
— Îngerii se bat cu perne!...

Aureliu Busuioc

Iarna

Iarnă albă de cleștar,
ia mai treci pe la cizmar,
ciubotele noi să-ți faci
și cojocul să-ți îmbraci,
și-o căciulă mare-mare,
opt mănuși și trei fulare,
dacă-așa te-mbodolești,
niciodată nu răcești.

Irina Nechit

1. **Citește poeziile în moduri diferite.**

a) **Citirea jocurilor de cuvinte.** Citește mai rar, apoi mai repede, în cor, dar și individual.

b) **Citirea întârziată.** Permite-i unui elev să citească. Începe să citești după el cu o întârziere de câteva cuvinte (sau 1-2 versuri). Încearcă să-l ajungi.

c) **Citirea de la sfârșit la început.** Citește de la ultimul vers către primul (câte un vers, apoi câte un cuvânt).

d) **Citirea „spectacol”.** Citește în fața clasei cât poți de corect și de expresiv. La sfârșit fă o plecăciune către „spectatori”, iar aceștia te vor aplauda.

e) **Citirea cu ritm.** Citește. La fiecare cuvânt, bate încet cu degetul în bancă.

f) **Citirea cu bătăi din palme.** La sfârșitul propoziției, bate încet din palme.

2. **Cu cine pot să semene casele iarna? Dar copacii? Dar văile?**

3. **Completează expresiile. Creează și tu câteva după modelele prezentate.**

Iarna … precum …; fulgi … aidoma …;
… ca niște cojoace.

ANTRENAMENT DE DICȚIE. **Pronunță clar, corect și din ce în ce mai repede:**

- **FRA FRE FRI FRO FRU FRĂ FRÎ**
  GRA GRE GRI GRO GRU GRĂ GRÎ
- Rața raghița piscuparnița cu cinci puișori negrișori, albișori, toți cu rața raghița piscuparnița.
- E pestriță prepelița pestriță, dar mai pestriță decât prepelița pestriță sunt puii prepeliței pestrițe din neamul prepeliților pestrițe.
- Eu nu-ți spun ceea ce-ți spun, eu îți spun numai să-mi spui ceea ce nu ți-am spus eu.

Vocalele limbii române se pronunță cu gura mai larg deschisă. ***Consoanele*** se pronunță mai apăsat.

• **Citește, în gând, textul integral, apoi cu voce tare.**

Povestea omului de zăpadă

Într-o iarnă friguroasă cu mult omăt, un copil a avut ideea să aşeze trei bulgări mai mari unul peste celălalt.

În joacă, i-a pus apoi bulgărelui mai mic ochi din bucăţi de cărbune şi nas dintr-un morcov. Pe cap, o căciulă de lână roasă de vreme, şi în braţe, în chip de mână, un rest dintr-o mătură veche. Aşa a apărut primul om de nea…

Pe înserat, copilul a intrat în casă, lăsând omuleţul singur în grădina îngheţată. Zâna Iarnă a zărit arătarea din grădină şi, în glumă, s-a gândit să îi dea viaţă.

Când s-a aşternut liniştea, din pădurea din apropiere au început să sosească musafirii nopţii.

Două căprioare înfometate au găsit morcovul omului de zăpadă. În aceeaşi vreme, câteva păsărele au primit câteva fire de lână pentru cuibuşorul lor. Firele de paie din mătură le-a dat unor iepuraşi, iar cărbunii unor pitici ai pădurii.

Spre dimineaţă, Zâna Iarnă l-a observat stând cu totul despuiat. Pentru bunătatea lui, s-a gândit să-i ofere ea un dar special: dragostea tuturor copiilor.

De atunci, omul de zăpadă este un simbol nelipsit al iernii. Când zăpada acoperă în strat pufos pământul, toţi copiii se grăbesc să ridice oameni de zăpadă.

După Hans Christian Andersen

Cuvinte-cheie

- om de zăpadă
- Zâna Iarna
- zăpadă
- simbol al iernii

Lectură și observare

1. **Relatează informații despre text după harta alăturată..**

2. **Formulează întrebări pe baza textului citit, pornind de la cuvintele:** *cine, unde, de ce, cum.*
3. **Identifică în text cuvintele cu același sens pentru următoarele:**
   să construiască, meleag, a meditat, iubire, dezbrăcat, cadou, puhav.
4. **Formulează enunțuri, folosind cuvintele-cheie.**
5. **Explică titlul textului.**
6. **Povestește oral întâmplarea.**

Dulce grai

- **arătare** – *aici*: chip, matahală, namilă, nălucă
- **despuiat** – dezgolit, dezbrăcat

PORTOFOLIU Ilustrează un cuvânt explicat.

Unitatea 13 Descrieri și caracterizări

Atunci când **repovestim** o întâmplare despre care am citit, respectăm următoarele reguli:

- păstrăm ordinea momentelor acțiunii;
- povestim dialogul personajelor;
- folosim cuvinte care sprijină înțelegerea: la început, apoi, mai târziu, după aceea, în final etc.

1. **Stabilește care enunț, conform textului *Povestea omului de zăpadă* după H. Ch. Andersen este adevărat și care este fals.**

a) Copilul a așezat în fața casei trei bulgări mari de zăpadă.
b) Musafirii pădurii au apărut spre dimineață.
c) Zâna Iarnă a observat că dimineața omul de nea era despuiat.
d) Omul de zăpadă a primit un dar special pentru hărnicia sa.

2. **Stabilește în ce ordine s-au desfășurat întâmplările de mai jos, conform textului.**

- Zâna Iarnă, în glumă, a dat viață omului de zăpadă.
- Noaptea, omul de zăpadă a împărțit daruri animalelor din pădure.
- Răsplata pentru bunătate este dragostea copiilor.
- Un copil a făcut un om de nea.

3. **Povestește textul respectând ideile restabilite.**

4. **Selectează din șirul dat trei cuvinte ce îl caracterizează pe omul de nea. Argumentează.**

curios, binevoitor, guraliv, darnic,
mândru, iubit, pofticios

5. **Cum înțelegi sensul expresiilor din text?**

„căciulă de lână roasă de vreme” „s-a gândit să îi dea viață”
„rest dintr-o mătură veche” „simbol nelipsit al iernii”

6. **Creați un dialog oral din 4-6 replici între *Zâna Iarnă* și *Omul de zăpadă*.**

7. **Spune-ți părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul mă face să …
✓ M-am amuzat când …
✓ M-a pus pe gânduri …
✓ Sunt încântat(ă) de …
✓ Este impresionant … prin …
✓ Cel mai mult mi-a plăcut …

Să descriem o persoană înseamnă să prezentăm atât felul în care arată, cât și cum este această persoană (ce însușiri sufletești are).

8. **Alege unul dintre cei trei oameni de zăpadă din imaginile de mai jos. Descrie-l după următorul plan:**

- dimensiunea;
- culoarea;
- forma;
- locul unde se află;
- cu ce este „împodobit”;
- de către cine a fost înălțat;
- dispoziția pe care o creează.

9. **Prezintă colegilor descrierea. Ascultă descrierile colegilor. Încurajează-i.**

Unitatea 14 Cuvintele ce conțin consoana *m* înainte de *b*, *p*.

1. a) **Citește următoarele cuvinte. Ce observi?**

Îmbrăcăminte, compunere, umbrelă, temperatură, împărat, îmblănit, simplu, lampă, timp.

b) **Citește doar cuvintele ce conțin grupul *mb*, apoi pe cele ce conțin grupul *mp*.**

Înainte de literele **b** și **p** se scrie, de obicei, litera **m**. Excepție fac cuvintele provenite din alte limbi.

2. **Desparte în silabe următoarele cuvinte:**

împreună, cumpără, împachetează, bomboane, scump, sâmbătă.

3. **Grupează în coloane diferite cuvintele scrise cu *mp* și cu *mb*:**

umbră, șampon, împărțire, zâmbet, compune, îmbogățit, combină, ambiție, simplu, câmp.

4. **Completează cuvintele cu una din literele *b, p* sau *m*:**

za__bilă, ca__pion, schim__ă, va__pir, tum__ă, î__prăștie, câm__ie, î__potrivă, sim__atic, tro__pă, dece__brie, am__ulanță, î__prejur, u__bră,

5. **Scrie cuvinte cu sens opus celor care urmează. Subliniază grupul *mb* sau *mp*:**

despacheta, însănătoșit, despădurit, completa, vândut, compus, întinerit, despletit, sărăcit, adunat, export.

6. JOCUL ORTOGRAMELOR. **Taie cu o linie forma greșită:**

conpot/compot
schimbător/schinbător
unple/umple

împăiat/înpăiat
dunbravă/dumbravă
plinbare/plimbare

octonbrie/octombrie
împreună/înpreună
important/inportant

7. EVALUARE RECIPROCĂ. **Dictează colegului de bancă 5 dintre cuvintele din exercițiul precedent. Verifică dacă le-a scris corect. Încurajează-l dacă are greșeli. Schimbați-vă apoi rolurile. Creează enunțuri cu cuvintele obținute.**

NU UITA!
Rostește vocalele cu gura mai larg deschisă.

ANTRENAMENT DE DICȚIE. **Pronunță clar, corect și din ce în ce mai repede:**

În tâmplăria unui tâmplar s-a întâmplat o întâmplare. Alt tâmplar, care din întâmplare auzise de întâmplarea întâmplată tâmplarului, s-a dus să vadă ce s-a întâmplat tâmplarului din tâmplărie și din întâmplare s-a lovit cu tâmpla de tâmpla tâmplarului.

Autoevaluare

COMUNICARE	CITIRE	VOCABULAR	SCRIERE	CREAȚIE	COLABORARE	TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 15 Ora de bilanț

Toată noaptea a nins. Orașul e alb. Gerul face obrajii ***roșii***.

— Tăticule, uite colo o mașină care mănâncă zăpadă!

— Mașina ceea curăță strada, Lenuțo. Ca să poată circula transportul.

— Și unde e dusă zăpada, tăticule?

— O cară basculantele în câmp. Zăpada este un fel de înghețată dulce pentru câmpii. Primăvara, câmpia soarbe umezeala zăpezii. Semănăturile se fac verzi și frumoase.

— Tăticule, mașini pentru strâns gerul sunt?

— Nu sunt. Pentru că nu trebuie. Gerul face bine omului. Gerul purifică aerul, te înviorează, îți dă sănătate. Uite ce rumenă și frumoasă te-a făcut gerul!

— Atunci las' să fie ger, tăticule!

Mașina care mănâncă zăpadă de Grigore Vieru

Acum pot ...

1. **...să scriu câte un enunț despre <u>când</u> și <u>unde</u> au loc evenimentele din text.** ..... ***5 p.***

2. **...să răspund complet la întrebări, conform textului.** ..... ***6 p.***

- Ce culoare are orașul?
- Despre ce discutau Lenuța și tatăl ei?
- La ce este bună umezeala zăpezii?

3. **...să scriu din text cuvintele care au același sens cu:** *nea, îmbujorată, camion, drum.* ..... ***4 p.***

4. **...să scriu cui aparțin aceste însușiri, conform textului:** *roșii, dulce, verzi.* ..... ***3 p.***

5. **...să alcătuiesc o propoziție în care cuvântul *roșii* ar avea un alt sens decât cel din text.** ..... ***2 p.***

6. **...să completez spațiile libere, utilizând cuvinte cu sens opus celor evidențiate.** ..... ***4 p.***

Pământul negru a fost acoperit peste noapte cu o plapumă … .
Gerul îl poate face sănătos și pe cel … . Zăpada rece este o plapumă …
pentru câmp. Iarna, bogată în zăpadă, promite o … darnică.

7. a) **...să completez spațiile libere cu cuvinte ce denumesc însușiri:** ..... ***3 p.***

Obraji … aidoma merelor coapte, mâini … ca gheața, haină … precum zăpada.

b) **...să alcătuiesc o propoziție cu o îmbinare obținută.** ..... ***2 p.***

8. **...să completez cuvintele cu literele lipsă.** ..... ***3 p.***

că_pie, î_bujorat, î_zăpezit, că_p, î_viorează, î_sănătoșește, î_prospătate.

9. **...să scriu un text din 3-4 propoziții despre iarnă pe baza imaginii propuse.** ..... ***6 p.***

- ✓ Dă un titlu potrivit textului!
- ✓ Folosește toate semnele de punctuație!
- ✓ Scrie toate cuvintele corect!

Poți utiliza expresiile: *fulgi ușori, pomii împodobiți, zăpada pufoasă; flori de argint; copii bucuroși.*

Apreciază-te ☐ *din totalul de* ***38 p.***

ATELIER DE LECTURĂ. **Citește poezia.**

Sănătate de la toate

De la mere –
Iau putere,
De la cele
Căpșunele –
Se fac dulci
Buzele mele,
De la miezul
De harbuz –
Iau avânt
Și cresc în sus,

C-un zemos –
Mă fac frumos,
Ei, dar poama,
Îmi dau seama –
Ea e dulce
Cum e mama!
Mâncăm fructe
Și legume –
Nu-i nimic mai bun
Pe lume,

O știu bine,
O știu bine
Că au multe vitamine,
Vitaminele, măi frate,
Ne dau multă
Sănătate!

Anca Ciobanu

a) Cum crezi, de ce poeta a dedicat această poezie fructelor și legumelor? Argumentează.

b) Care fructe și legume au fost „lăudate" în poezie?

c) Care sunt argumentele poetei referitoare la consumul de fructe și legume?

ATELIER DE DISCUȚIE.

a) Privește piramida alăturată. Ea reprezintă rolul și necesitatea diverselor produse alimentare consumate de om. Argumentează rolul acestor produse în viața copiilor. Identifică produsele alimentare care mențin sănătatea copiilor.

b) Completează enunțurile propuse, cu referire la menținerea sănătății.

„Aș vrea să fiu pictor ca să…"

„Aș vrea să fiu compozitor ca să…"

„Aș vrea să fiu sculptor ca să…"

„Aș vrea să fiu poet ca să…"

„Aș vrea să fiu învățător ca să…"

ATELIER DE SCRIERE.

a) Completează enunțurile cât mai deosebit.

- Ne-am dori ca fructele noastre care ajung în alte țări să ducă cu sine …
- Legumele noastre vitaminoase ce-i alintă pe cei din afara țării noastre trebuie …
- Produsele lactate prelucrate în Moldova sunt căutate în țările vecine, pentru că …

b) **ACTIVITATE ÎN GRUP.** Cereți ajutorul adulților (al doamnei învățătoare) pentru a scrie un mesaj copiilor care nu se alimentează corect, care nu au grijă de sănătatea lor, celor care nu practică sportul. Nu uitați să notați câteva argumente! Veți fi convingători dacă veți avea un mesaj scris fără greșeli.

Am dreptul la o poveste

Unitatea 1

MOTANUL ÎNCĂLȚAT

URSUL PĂCĂLIT DE VULPE

PUPĂZA DIN TEI

HABARNAM

NIF-NIF

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Cum crezi, de ce copilul are dreptul la o poveste?

Motanul încălțat de Charles Perrault
Formule de salut, de adresare și de mulțumire

Povestire după benzi desenate
Tainele cărții: Cărți pentru copii

Ciobanul și morarul. Poveste populară
Tainele cărții: Agenda de lectură

Textul și imaginile
Ursul Moș Martin de Maria Dorina Pașca

Tainele cărții: Carte cu imagini
Știu să scriu corect: s-a, sa, sau, s-au

• **Citește textul.**

Motanul încălțat

Un morar lăsă ca moștenire celor trei copii pe care-i avea moara, un măgar și un motan. Fiul cel mai mare luă moara, al doilea, măgarul, iar al treilea avu parte de motan.

Mezinul era nemângâiat de averea moștenită și într-o zi spuse:

— Frații mei vor putea duce o viață cinstită lucrând împreună, dar mie, nu-mi rămâne decât să-mi fac manșon din blana motanului.

Motanul, care auzise aceste cuvinte, dar se prefăcea că nu le-a auzit, îi spuse cu un aer potolit și serios:

— Stăpâne, nu fi deloc supărat. Trebuie doar să-mi dai un sac și să-mi comanzi o pereche de cizme și vei vedea că partea care ți-a revenit nu e chiar așa precum crezi.

Când motanul primi cele cerute, își încălță cizmele, își puse sacul de gât și alergă spre un loc unde se găseau o mulțime de iepuri. Ademeni și prinse un iepuraș nătâng. Mândru de prada sa, motanul se duse la rege.

— Iată, sire, un iepure de câmp de la domnul marchiz de Carabas...

Motanul continuă astfel, timp de două sau trei luni, să ducă regelui vânat de la stăpânul său.

După Charles Perrault

Cuvinte-cheie

- morar
- moștenire
- mezinul
- motan
- rege
- stăpân

Vorbim și scriem corect

- iepure
- într-o zi
- într-un lan
- mi-a făcut plăcere
- vi-l prezint

1. Relatează despre text după harta alăturată.

2. Continuă enunțurile.

Un morar a lăsat ca moștenire…
Mezinul era necăjit de…
Motanul i-a cerut stăpânului său…
Motanul i-a dus regelui...

3. Stabilește care enunț, conform textului, este adevărat și care este fals.

a) Frații au împărțit în mod egal averea moștenită.
b) Motanul se prefăcu că nu auzise vorbele stăpânului.
c) Motanul ceru să i se dea o trăsură cu cai.
d) Motanul îi duse regelui un iepure din partea sa.

Lectură și reflecție

1.
a) **Ce dispoziție îți creează lectura?**
b) **Ce a primit mezinul familiei?**
c) **Cum a ajuns motanul la palatul regelui? Ce calități ai descoperit la motan?**
d) **Ce șiretlicuri a folosit motanul ca să-l facă pe rege să creadă că stăpânul său este bogat?**

2.
a) **Citește cu colegii de clasă textul pe roluri.**
b) **Citește fragmentul care corespunde primei imagini. Intitulează imaginea.**
c) **Citește fragmentul care corespunde imaginii a doua. Intitulează imaginea.**
d) **Citește fragmentul care corespunde imaginii a treia. Intitulează imaginea.**

3. JOC DE ROL. **Imaginează-ți că ești unul dintre personaje. Pe care l-ai alege? De ce?**

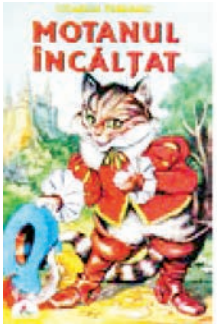
4. **Cum înțelegi proverbul:** *Alături de un prieten adevărat este cu neputință să ajungi la deznădejde***?**

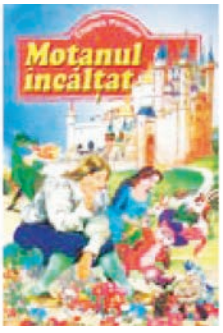

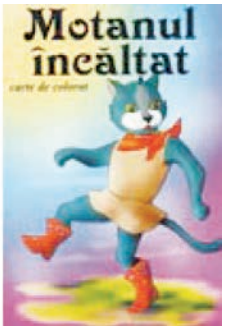
5. **Utilizează dicționarul și explică cuvintele. Puteți coopera. Împărțiți-vă pe echipe ca să căutați mai repede explicațiile.**

- ***Echipa I:*** moștenire, nemângâiat, manșon;
- ***Echipa a II-a:*** marchiz, mărăciniș, tărâțe, susai;
- ***Echipa a III-a:*** vicleniile, nătâng, pradă, sire, potârnichi.

Ai știut că povestea lui Charles Perrault ***Motanul încălțat*** a fost publicată/tipărită de mai multe edituri? Privește mai jos coperțile mai multor ediții ale aceleiași povești. Spune ce moment al poveștii este ilustrat pe copertă. Cum crezi, de ce pictorul cărții a ales tocmai acest fragment pentru ilustrația coperții?

Știai că multe dintre cărțile pe care ți le dorești le poți găsi nu doar în biblioteci și librării, dar și în varianta electronică?

6. **Ai și tu această carte? Cum arată? Prezint-o colegilor tăi.**

7. **Caută cartea electronică *Motanul încălțat* de Charles Perrault.**

Unitatea 5

Formule de salut, de adresare și de mulțumire

1. a) **Observă imaginile. Formulează întrebări, pornind de la cuvintele din jurul steluţei:**

b) **Încearcă să explici proverbul de mai jos pe baza textului.**

Peștii se prind cu undița, iar oamenii cu vorba.

2. **Când crezi că ar fi folosit Motanul încălţat următoarele formule de adresare:**

Sărut mâna!, Vă mulţumesc!, Îmi permiteţi să mă așez?.

3. **Discută cu colegii ce formule de adresare, de rugăminte și de mulţumire a folosit Motanul încălţat pentru a câștiga averea pentru stăpânul său.**

Salutul este o manifestare de politețe față de toți oamenii pe care îi cunoaștem și, uneori, față de cei pe care nu îi cunoaștem. ***Salutul*** reprezintă un prim semn al bunei-creșteri, este primul pas pentru a-ţi face noi prieteni, dar și pentru a-i păstra pe cei vechi.

4. **Potrivește pentru fiecare formulă de salut de pe linia de sus câte un răspuns. Poți folosi următoarele formule:** *bine v-am găsit, noroc, numai bine, la revedere, bună să-ţi fie inima*

— Bună dimineața!	Bine ai venit	Rămâi cu bine	Bună seara	Bună ziua	Ne mai vedem
— Salut!					

5. **Selectează din fragmentele următoare formulele de salut, de permisiune, de solicitare.**

a) „— Bună vreme, cumătră. Da’ ce vânt te-a abătut pe-aici?
— Bună să-ţi fie inima, cumetre, cum ţi-i cătătura.”

Capra cu trei iezi de Ion Creangă

b) — Domnule învățător, îmi daţi voie să iau dicţionarul de pe catedră?
— Desigur, dar nu uita să-l restitui!

c) — Victor, îmi aduci, te rog, cartea din bibliotecă?
— Cu drag! Ţi-o aduc imediat.

6. **Înscenează aceste dialoguri.**

• **Citește cu atenție textul. Urmărește cum a sporit peștișorul de aur averea stăpânului său.**

Peștișorul de aur

Pe o insulă mică din mijlocul mării exista un bordei în care trăia un moșneag cu baba lui cam rea de gură. Erau săraci și se hrăneau numai cu peștii prinși din mare, cu un năvod.

Odată, pescarul avu noroc și prinse un peștișor de aur.

Peștișorul îi spuse pescarului:

— Pescarule, dă-mi drumul în mare și îți voi îndeplini orice dorință.

Moșneagului i se făcu milă de el și îl azvârli în mare. Acasă îi povesti pățania nevestei lui, care îl certă pentru că nu a cerut nimic în schimb.

Moșul fugi la țărm.

— Peștișorule de aur, m-a ocărât baba că nu te-am prins. Iertare, dar n-avem nici covată, nici pâine în covată.

— Am înțeles, bătrâne! Du-te acasă și vei găsi covată nouă, plină cu pâine.

După un timp baba l-a ocărât pe moș și l-a trimis să ceară o casă nouă, apoi un palat. Ajunsă împărătească, ea a vrut să fie regina apelor, dar peștișorul îi spuse moșului:

— Asta nu se poate! E prea răutăcioasă și hapsână!

Spunând acestea, peștișorul se afundă în mare și toate darurile minunate dispărură. Moșneagul și baba au rămas din nou săraci.

După Hélène A. Guerber

Vorbim și scriem corect

- înec
- plimbare
- împreună
- au existat
- timp
- încântat

Lectură și exploatare

1. **a)** Citește povestea în moduri diferite: rar, rapid, în cor, în șoaptă, cu ritm.

b) Citește dialogul dintre personaje.

c) Citește expresiv textul pe roluri.

2. **Identifică titlul și autorul textului.**

3. **Numește personajele textului.**

4. **Răspunde la următoarele întrebări:** *Unde are loc acțiunea din text? Spune cine și ce face. Cum era insula? Ce făcu moșneagul cu peștișorul? Ce fel de cerințe avea baba? Cum era baba? Cum era moșul?*

5. **Completează enunțurile și expune-ți părerea despre personajele textului.**

a) M-am bucurat în momentul când…

b) M-a pus pe gânduri faptul…

c) Mi-a părut straniu faptul că…

d) Din text am învățat să fiu…

e) Înțeleg că trebuie să…

f) Sunt de acord că…

g) Accept…

h) Nu accept…

PORTOFOLIU **Creează o bandă cu 3 desene pentru această poveste.**

Unitatea 7 Povestire după benzi desenate

1. **Recunoști povestea? Care este titlul ei? Cine este autorul?**

2. **Privește imaginile și numește personajele.**

3. **Restabilește ordinea imaginilor.**

4. **Verifică dacă ai restabilit corect ordinea imaginilor cu ajutorul cifrei din colțul imaginii.**

5. **Găsește imaginea care corespunde fiecărei întrebări. Răspunde la întrebări în scris.**

Cine a căutat hrana? Ce a văzut vulpea? Ce a făcut țăranul cu vulpea? Cine i-a cerut vulpii pește? Cum era ursul? Unde l-a trimis vulpea pe urs? Cum a înțeles ursul că vulpea l-a păcălit?

6. JOC DE ROL. **Bunica – nepoțica sau bunicul – nepoțelul.**
Formulează întrebări pe baza imaginilor de mai sus către colega ta/colegul tău. Răspunde oral la ele. Apreciază răspunsul colegei/colegului tău.

7. **Prezintă oral ce spune personajul din fiecare imagine.**

8. **Prezentați momentul din poveste sub forma unei scenete.**

— Bună ziua, cumătră vulpe! Ce mult pește mai ai. Dă-mi și mie!
— Dacă vrei pește, du-te la lac ca și mine!
— Învață-mă cum să prind pește!
— Du-te la lac și bagă coada în apă. Stai toată noaptea. Dimineața vei avea mult pește.

9. **Audiați la *Carte sonoră* povestea *Ursul păcălit de vulpe* de Ion Creangă.**
Găsiți imaginile care corespund fragmentului povestit.

TEMA CELOR ISTEȚI. **Creează o bandă de desene asemănătoare pe baza poveștii după următoarele propoziții:**

Țăranul ia vulpea în mâini și constată că nu este vie.	Vulpea aruncă pește din căruță.	Vulpea mănâncă pește.	Ursul stă cu coada în lac.	Ursul rămâne fără coadă.	Ursul aleargă după vulpe.

Cărți pentru copii

- **Îți plac cărțile cu povești? Argumentează.**
- **Citește textul.**

Povești în vis

Înainte de a se culca, Raluca a citit o poveste. Făcea acest lucru în fiecare seară. Noaptea, în vis, se făcea că se plimba alături de o fetiţă cu părul negru ca abanosul pe care mama vitregă o alungase de la palat, şi un vânător o dusese în pădure. Au nimerit la căsuţa celor şapte pitici fauri ai munţilor.

— Ce căsuţă frumoasă!

După ce intrară în căsuţă, dintr-odată se auzi un glas:

— Trei iezi cucuieţi, mamei uşa descuieţi.

— Ce bine că ai venit! Mergem cu tine prin pădure să te ajutăm să-l cauţi pe lup.

Mergând prin pădure, se întâlniră cu o fată voinică şi frumoasă, care căra o ladă veche şi urâtă, şi cu un cocoş, care mergea ţanţoş acasă la moşneag.

Ieşind din pădure, după ce s-au despărţit de capră şi de cocoş, cele două fete s-au întâlnit cu un alai de oameni care duceau într-un car cu boi un om.

— Unde-l duceţi pe acest om?

— La o băltoacă din marginea pădurii, unde să-şi bage coada în apă ca să-şi găsească demâncare.

Raluca s-a trezit. Ce vis ciudat a avut! O puteţi ajuta?

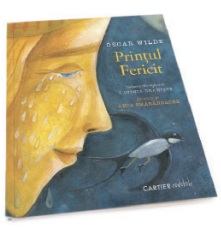
Vorbim şi scriem corect

- dintr-odată
- printr-o pădure
- într-un car
- s-au întâlnit
- s-a trezit

1. a) **Cu ce personaje s-a întâlnit în visul ei Raluca?**
b) **Recunoaşteţi personajele şi autorul poveştii?**
c) **Observă imaginile de pe coperţile cărţilor.**
d) **Ce au acestea în comun?**
e) **Ce este reprezentat pe aceste coperţi?**
f) **Ce personaje din povești ai recunoscut?**

2. **Adu și tu o carte cu povești pe care o vei prezenta colegilor tăi după modelul:**

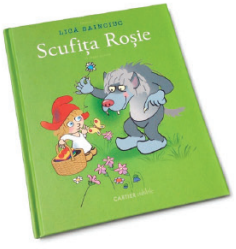
- Titlul cărții…
- Tema cărții: povești despre…
- Autorul cărții…
- Recomand să citiți cartea…

JOC BIBLIOTECA MEA. **Fiecare participant la joc va numi câte o carte pe care o are acasă în biblioteca sa. Ceilalţi participanţi vor ridica mâna, auzind ce carte are colegul de clasă. Scriem la tablă sau pe un poster titlurile. Scriem în caiet 5 titluri de cărți preferate, în ordine alfabetică.**

• **Citește textul.**

Ciobanul și morarul

Un cioban se ducea în fiecare săptămână la un morar să cumpere făină.

Ce le trăsnește lor într-o zi prin cap?

„Mai bine stau la moară decât să alerg pe câmp!”, zicea ciobanul.

„Tot e mai bine să hoinăresc toată ziua!”, se gândea morarul.

S-a făcut morarul cioban și ciobanul morar.

Morarul se duse în ziua întâi cu oile, le păzi toată ziulica și seara, la stână, se culcă cum era învățat. Și adormi iar buștean.

Abia a adormit, și lupul a și venit la oi. Până la ziuă n-a mai rămas nicio oaie.

Ciobanul, cum a venit la moară, s-a rezemat în bâtă lângă piatra morii, care se tot învârtea, dar, sfârșindu-se grăunțele și neștiind s-o oprească, a început să strige ca la oi.

Dar piatra nu se oprea. Văzând ciobanul că nu stă, îi dete cu măciuca de sparse piatra în două. Piatra, învârtindu-se, îi apucă cămașa de la spate și începu a-l învârti.

Cum a scăpat ciobanul de acolo, nu știu. Atâta știu că, la ziuă, s-a ales unul cu oile mâncate de lupi, și celălalt cu moara sfărâmată.

Acum, cui îi place să-și schimbe meșteșugul așa lesne, fără chibzuință, și să pățească precum morarul sau ciobanul, poate să și-l schimbe.

Poveste populară

Vorbim și scriem corect

- piatră
- abia
- ziua
- s-a întâmplat
- s-a ales

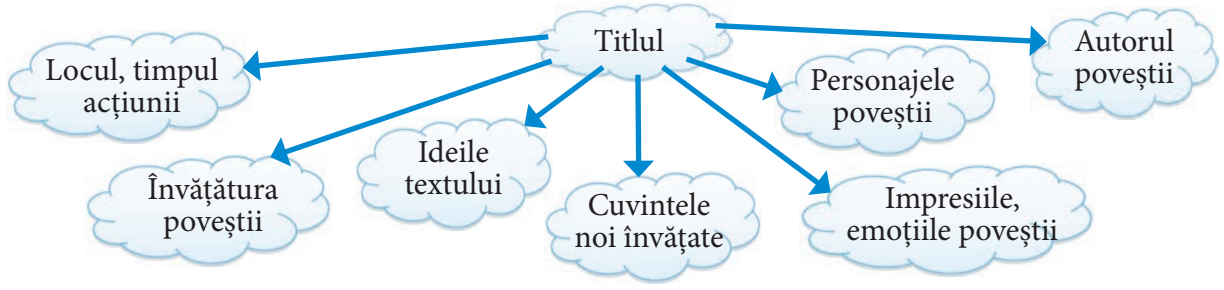
Lectură și observare

1. Împărțiți-vă pe grupe și căutați în dicționar explicațiile cuvintelor *evidențiate cu negru*.

2. Citește fragmentele corespunzătoare ideilor. Povestește textul, dezvoltând ideile.

- Ciobanul strică piatra morarului.
- Morarul și ciobanul au decis să practice fiecare meșteșugul celuilalt.
- Dacă-ți schimbi meseria fără chibzuință, poți suferi.
- Morarul pierdu toate oile ciobanului.

3. Discutați despre text după următoarea hartă:

• **Citește textul.**

Dovleacul și vița

E adevărat că întâmplarea asta s-a petrecut demult. Vița-de-vie se urca pe araci ca și acuma. Dovleacul se târa pe jos, precum îi este obiceiul.

— Ia dă-te jos de-acolo. Mai lasă și pe altul să se urce pe arac!

— Ce vrei, dovleacule? De ce ești supărat? răspunse vița-de-vie.

— Așa, a spus țâfnos dovleacul. De ce să stai întruna pe sus, iar eu să-mi port fructul prin praf? Doar pentru că țăranul n-a vrut să-mi pună și mie un arac?

— Țăranul a știut ce face, a grăit blând vița-de-vie.

S-au tot certat în dimineața aceea de primăvară și nu s-au înțeles.

Mâniat, dovleacul s-a hotărât să urce la fel de sus ca vița-de-vie. Și, cum numai la câțiva pași de acolo se găsea un copac, s-a prins de trunchiul lui și a urcat numai să se vadă sus. A ajuns până în vârful copacului.

Tocmai atuncea trecea pe acolo țăranul:

— Ia uite la dovleacul ăsta! Să-l vedem când o să-i crească fructul…

Și fructul se cocea și creștea tot mai mare și mai greu. Abia se mai ținea. Ce bine ar fi fost pe pământ. Nu se mai chinuia atât.

— Viță-de-vie, ajută-mă să cobor! Am fost un prost… De-o fi să cad, prinde-mă tu între frunze ca să nu mă sfarm.

— Te-aș ajuta, dar n-am putere! răspunse vița, privindu-și strugurii grijulie, să nu-i strivească dovleacul gogoman când o să cadă.

S-a îngreunat dovleacul tot mai mult și, într-o zi, s-a întâmplat ceea ce era de așteptat. Dovleacul a căzut. Coaja s-a spart și sâmburii s-au împrăștiat. Un purcel, care trecea pe-acolo, l-a văzut și l-a mâncat.

Cine l-a pus pe nătăfletul de dovleac să fie așa pizmaș și fără minte?

După Alexandru Mitru

Cuvinte-cheie
- dovleacul
- vița-de-vie
- nătăfletul
- pizmașul
- grijulie

Vorbim și scriem corect
- vița-de-vie
- s-a hotărât
- dă-te jos
- n-am putere
- te-aș ajuta

Lectură și observare

1. Povestește despre dovleac, apoi despre vița-de-vie, răspunzând la întrebări:

a) **Care este titlul textului unde se întâlnește acest personaj?**
b) **Este un personaj principal sau secundar? Real sau fantastic?**
c) **Este un personaj pozitiv sau negativ? Argumentează.**
d) **Care sunt însușirile caracteristice ale acestuia? Cu cine se aseamănă?**
e) **Care faptă a lui ți-a plăcut? Dar care nu? De ce?**
f) **S-a schimbat acesta până la sfârșitul poveștii? Cum?**
g) **Care este atitudinea ta față de acest personaj?**

descurcăreț	*mândru*
îngâmfat	*iubit*
lăudăros	*isteț*
gogoman	*sincer*
răutăcios	*curios*
priceput	*înțelept*
binevoitor	*grijuliu*
guraliv	

2. Povestește despre text utilizând harta de la pagina 98.

Unitatea 11 Evaluare orală

1. **Citește titlurile textelor învățate în acest modul.**

2. **Citește în gând textul din manual al cărui titlu îl ai pe card. Amintește-ți conținutul.**

Card 1
Povestește textul *Motanul încălțat* de Charles Perrault.

Card 2
Povestește textul *Peștișorul de aur* după Hélène A. Guerber.

Card 3
Povestește textul *Ciobanul și morarul* (poveste populară).

Card 4
Povestește textul *Dovleacul și vița* de Alexandru Mitru.

Ca să povestești cu succes textul:

1. Anunță titlul și autorul textului.
2. Redă conținutul textului.
3. Utilizează cuvinte-cheie.
4. Folosește cuvintele noi, expresiile potrivite din text.
5. Expune coerent și clar fiecare gând.

Card 5
Povestește despre personajele textului *Ciobanul și morarul* (poveste populară).

Card 6
Povestește despre personajele textului *Dovleacul și vița* de Alexandru Mitru.

Card 7
Povestește despre personajele textului *Motanul încălțat* de Charles Perrault.

Card 8
Povestește despre personajele textului *Peștișorul de aur* după Hélène A. Guerber.

Ca să prezinți personajul cu succes:

1. Identifică personajul literar.
2. Descrie cum arată acesta.
3. Explică faptele personajului literar.
4. Exprimă opinia proprie despre personaj.

3. **După ce ai prezentat evaluarea orală, poți să lucrezi cu colegii de echipă suplimentar la următoarele sarcini.**

a) **Scrieți pe un poster cele mai îndrăgite texte literare din acest modul.**

b) **Desenați pe acest poster personajele din module.**

c) **Discutați care ar fi personajele preferate ale fiecărui elev, apoi stabiliți trei personaje îndrăgite.**

• **Citește povestea.**

Povestea celor trei purceluși

Au fost odată trei purceluși, trei frați, Nif-Nif, Naf-Naf și Nuf-Nuf. Și, pentru că iarna era foarte aproape, iar purcelușii nu aveau casă, ei s-au gândit să-și facă fiecare câte o căsuță. Nif-Nif și-a construit-o din paie, Nuf-Nuf din scânduri subțiri, Naf-Naf din pietre și lut.

Într-o zi, pe când Nif-Nif stătea și se odihnea în căsuța lui, i s-a întâmplat să îl viziteze lupul. Și nici n-a apucat Nif-Nif să închidă ușa, că fiara a început să sufle. În scurtă vreme, căsuța s-a desfăcut din toate părțile. Așa s-a întâmplat și cu casa lui Nuf-Nuf. Nif-Nif și Nuf-Nuf au fugit la casa lui Naf-Naf. Fratele i-a lăsat să intre. Naf-Naf a priceput că i-a fugărit lupul. A încuiat ușa cu zăvorul.

Lupul a ajuns, a tras aer în piept și a suflat cât a putut de tare. Casa stătea ca o cetate. Încetișor, lupul s-a urcat pe acoperiș. Îndată ce a început să coboare pe coș, Naf-Naf cel isteț a ridicat capacul de pe ceaunul ce fierbea pe foc.

Lupul cel negru s-a prăbușit drept în apa clocotită din ceaun! Cu un urlet înfiorător, lighioana a zburat prin coș, înapoi pe acoperiș, și a plecat în pădure. De acum încolo, Nif-Nif, Nuf-Nuf și Naf-Naf au trăit sub același acoperiș, în bună înțelegere.

După James Orchard Halliwell Phillipps

Cuvinte-cheie
- purceluși
- căsuțe
- lupul
- familie
- pedeapsă

1. Privește imaginile. Citește fragmentul redat de fiecare dintre imaginile propuse.

2. Intitulează fiecare imagine. Numerotează titlurile formulate, în ordinea întâmplării lor în text. Povestește, dezvoltând ideile.

3. Găsește cartea electronică *Povestea celor trei purceluși*. Citește povestea în variantă electronică. Ce detalii ai descoperit?

4. Privește desene animate în internet. Prin ce se deosebesc personajele din imagini de cele din desene animate?

• **Citește textul.**

Ursul Moș Martin

Într-un orășel de munte, pe o străduță liniștită, locuia un vestit croitor. Toate animalele pădurii își comandau hainele la atelierul lui.

Într-o zi, apăru în ușa atelierului ursul. Era tare supărat. Nu se putea prezenta la serbarea pădurii, pentru că n-avea haine. Meșterul croitor îl privi pe deasupra ochelarilor. Oare ce haine să-i facă? Din blană, să fie verzi, să aibă pene?

Greu de făcut! Tocmai atunci apăru pe ușă Rița-Veverița:

— Ce faci, meștere? întrebă ea, spărgând o nucă. Supărat?

— Păi uite. Mă așteaptă ursul pădurii și nu știu ce haină să-i cos pentru serbare.

Doar o clipă făcu Rița-Veverița ochii roată. Parcă ar fi căutat ceva. Luă apoi foarfeca meșterului croitor și ieși grabnic cu el pe ușă. Meșterul privi mirat în urma ei. Oare unde se dusese? Și-i luase și foarfecele! Intrând, Rița-Veverița răsturnă pe masa meșterului tot ce ținea-n lăbuțe și zise:

— Să-i croiești haină de blană moșului. Culoare să-i dai după coaja de nucă, frunza toamnei, peticul de scoarță de copac și-un smoc de păr din coada mea. Și va semăna cu noi, care-l vom ocroti.

Și… luându-și coada la spinare, Rița-Veverița fugi repede la serbarea pădurii. Meșterul se apucă grabnic de lucru. Haina de blană o coloră cu ron-maron, iar la serbarea pădurii, ursul se dovedi cel mai frumos.

După Maria Dorina Pașca

Cuvinte-cheie

- Moș Martin
- Rița-Veverița
- ron-maron
- dintr-un colț
- smoc
- grabnic

Lectură și reflecție

1.

a) **Identifică titlul și autorul textului.**
b) **Numește personajele/eroii textului.**
c) **Unde are loc acțiunea din text?**
d) **Spune cine și ce face.**
e) **Formulează, pentru colegul tău, o întrebare care își are răspunsul în text.**
f) **Citește textul împreună cu un coleg de clasă.**

2.

a) **Citește doar replicile personajelor.**
b) **Citește textul în ștafetă (după ce ai citit un enunț, spune numele unui coleg de clasă).**
c) **Citește doar propozițiile din care aflăm de unde provine culoarea blănii ursului.**
d) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

1. **Citește textul *Ursul Moș Martin* după Maria Dorina Pașca de fiecare dată într-un mod diferit.**

- Citirea în ștafetă. Citește până te oprește învățătorul. Numește cât mai repede un coleg care să citească mai departe.
- Citirea în perechi. Citește în pereche cu un coleg de clasă. Exersați să citiți simultan.
- Ștafeta greșelilor. Citește până când faci prima greșeală. Fiind oprit de ceilalți elevi, numește cine dintre colegi să citească mai departe.
- Citirea în ecou. Citește cu voce tare câte o propoziție, apoi așteaptă până când colegii de clasă vor citi aceeași propoziție în șoaptă.

2. **Intitulează fiecare dintre fragmentele marcate. Scrie fiecare idee sub formă de propoziție.**

3. **Povestește textul, dezvoltând fiecare idee din planul scris de tine.**

4. **Formulează întrebări pe baza textului citit, pornind de la cuvintele:** cine, unde, de ce, cum.

5. **Identifică în text și scrie:**

a) câte 5 cuvinte care denumesc: obiecte, acțiuni și însușiri.

b) cuvintele cu același sens pentru: renumit, necăjit, codru, sărbătoare, bătrânului, iute, uimit, grăbit.

c) cuvintele cu sens opus pentru: ușor, friguroase, gălăgioasă, necunoscut, bucuros, încet, dușmănește.

d) Îmbinări de cuvinte: obiect și însușire, ființă și însușire.

Exemplu: străduță liniștită.

6. **Cum înțelegi sensul expresiilor din text?**

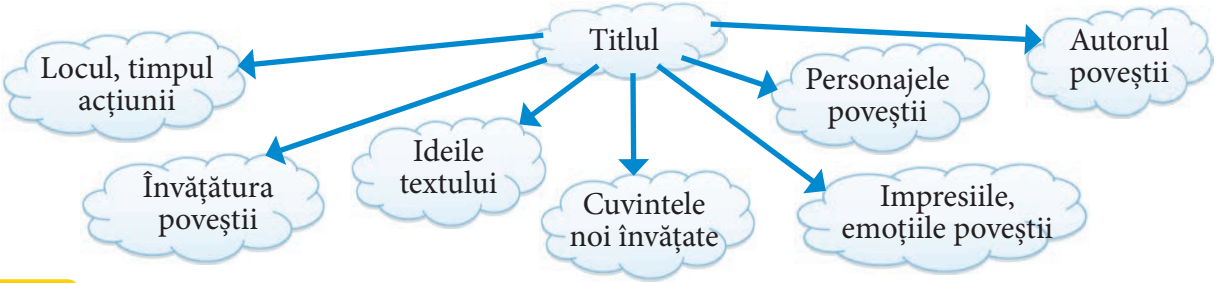
străduță liniștită	*făcu ochii roată*
ieși grabnic	*a croi o haină*

7. **Spune-ți părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul mă face să …	✓ Sunt încântat(ă) de …
✓ M-am amuzat când …	✓ Este impresionant … prin …
✓ M-a pus pe gânduri …	✓ Cel mai mult mi-a plăcut …

8. **Povestiți despre text, utilizând harta de mai jos.**

9. **Creează un dialog din 4-5 replici între *urs* și *veveriță*. Nu uita să folosești formulele de politeță!**

Unitatea 15 Știu să scriu corect: *s-a, sa, sau, s-au*

1. **Observă cuvintele marcate prin culoare. Prin ce se deosebesc acestea?**

La bunica sa, fuguța,
În micuța sa gentuță
S-a dus într-o zi Sănduța.
S-a gândit să ia frăguță.

— Bunicule, păsările călătoare s-au întors deja?
— Încă nu au venit. Ele se întorc în luna martie sau în aprilie.

2. **Explică scrierea lor.**

3. **Alege varianta corectă.**

- cutia sa/s-a
- sa/s-a jucat
- dimineața sau/s-au seara
- s-a/sa supărat
- sa/s-a distrat
- s-au/sau scăldat
- nuci sau/s-au alune
- s-au/sau pregătit
- pelerina sa/s-a

Atunci când exprimă o acțiune, scriem întotdeauna ***s-a*** și ***s-au***, pentru că sunt două cuvinte care se pronunță împreună. Cuvântul ***sa*** poate fi înlocuit cu ***lui*** ori ***ei***. Cuvântul ***sau*** poate fi înlocuit cu ***ori***.

4. a) **Dictează colegului 4-5 cuvinte din exercițiul precedent.**

b) **Alcătuiește propoziții în care să folosești grupurile de cuvinte.**

5. EVALUARE RECIPROCĂ. **Propune colegului/colegei de bancă să aprecieze cum ai scris, folosind reperele:**

- Ai scris/nu ai scris fiecare literă frumos.
- Te-ai străduit/ți-a reușit/nu ți-a reușit să scrii lizibil.
- Ai respectat/nu ai respectat înclinația scrisului.

6. **Scrie forma potrivită, după timpul când are loc acțiunea.**

atunci (altă dată)	acum (astăzi)	atunci (altă dată)
el/ea s-a spălat	• se spală	ei/ele s-au spălat

- se mândrește
- se descurcă
- se întoarce
- se trezește
- se gândește
- se joacă
- se bucură
- se duce

7. **Completează cu *sa/s-a, sau/s-au* pentru a obține propoziții.**

- Iarna … grăbit să cearnă norii.
- Podoaba … strălucește.
- Haina … este prea scurtă.
- Răzvan … pregătit pentru săniuș.
- Afară … făcut lunecuș.
- Dănuț are patru … cinci anișori.
- Sunt vișine … cireșe? a întrebat soră-sa.
- Sunt vișine, dar … copt și cireșele.
- … scuturat o mulțime pe jos.
- Au aceeași culoare ca vișinele … nu?

8. **Dictează-ți două enunțuri din cele de mai sus.**

9. **Caută în cartea de lecturi cât mai multe enunțuri care conțin:** *s-a, sa, sau, s-au.*

Autoevaluare

COMUNICARE | CITIRE | VOCABULAR | SCRIERE | CREAȚIE | COLABORARE | TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 16

Carte cu imagini

1. **Relatează povestea în ordinea corectă a evenimentelor.**

2. **Caută cartea *Fata babei și fata moșneagului* în bibliotecă. Observă imaginile de mai sus.**

3. **Compară cărțile cu diferite ediții.**

4. **Povestește despre personajele poveștii *Fata babei și fata moșneagului* după următorul plan:**

- personajul din poveste
- faptele sale
- cum este personajul?
- ce ne învață acest personaj?

Știai că?

…La vârsta de 30 de ani, Ion Creangă a scris primul *Abecedar* pentru copii?

…Între Ion Creangă și Mihai Eminescu s-a legat o prietenie trainică?

…Ion Creangă a scris și poezii? Noi, ca și mulți alții, îl cunoaștem ca pe un bun scriitor și povestitor.

5. **Citește poezia *Păsărica în timpul iernii*.**

Iarna ninge și îngheață,
Frigul crește tot mereu,
Păsărica cea isteață
Nu mai zice cântul său.
Când afară viscolește,
Ea s-ascunde tremurând
Într-un dos, unde găsește,
Nu-i ca vara, ciripind;
Ci, zburlită și-ntristată,
Flămândă ca vai de ea,
Pe la drum mâncarea-și cată,
Sărmănica păsărea.
Dumnezeu care-a făcut-o
Pe dânsa, ca și pe noi,
O nutrește ș-o-ncălzește,
El o scapă din nevoi!

Ion Creangă

6. **Ce părere ai despre poezie?**

Unitatea 17 Scriitorul Ion Creangă

1. **Pregătește-te împreună cu colegii din echipă pentru concurs.**
2. **Caută informații despre Ion Creangă.**
3. **Extrage cu „mâna oarbă" sarcina echipei la fiecare probă.**
4. **Pregătește-te împreună cu colegii din echipă pentru concurs.**

Concurs: *Îl cunoști pe Ion Creangă?*

Proba I: *Din copilăria lui Ion Creangă*

1. Cum se numeau tata și mama lui Ion Creangă?
2. Cum se numeau bunicul și bunica lui Ion Creangă?
3. Cine a fost primul învățător al lui Ion Creangă la școala din Humulești?
4. Cum îl porecleau fetele din sat pe Ion Creangă?
5. Cine dintre scriitori a fost un prieten foarte bun al povestitorului?
6. Cine l-a îndemnat pe Ion Creangă să scrie?

Ion CREANGĂ s-a născut la 1 martie 1837, în Humulești, județul Botoșani, România, și s-a stins din viață la 31 decembrie 1889, la Iași. A fost un scriitor român, recunoscut datorită măiestriei basmelor, poveștilor și povestirilor sale. Ion Creangă este considerat un foarte bun povestitor, dovadă fiind opera sa autobiografică *Amintiri din copilărie*.

Proba a II-a: *Poveste, poveste...*

1. Cum se numește povestea în care o pasăre a înghițit o cireadă de boi, vaci, viței, încât și-a făcut un pântece cât un munte?
2. Care e titlul poveștii în care animalele știu să cânte (pe la ușă)?
3. Cum se numește povestea în care un animal și-a pierdut coada din cauza naivității?
4. Care e titlul poveștii în care două surori sunt total diferite?

Proba a III-a: *Cine?*

1. Ce fel de ceasornic îl deștepta pe Ion Creangă?
2. Avea salbă de aur la gât și era încălțat cu ciuboțele galbene și cu pinteni la călcâie.
3. Era slută, leneșă, țâfnoasă și rea la inimă. Era împopoțonată și netezită pe cap de parcă o linseseră viței.
4. Era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă.

Proba a IV-a: *Cine vorbește?*

1. „Măi, da' al dracului cocoș îi ăsta. Ei las' că ți-oi da eu ție de cheltuială, măi crestatule și pintenatule."
2. „Ascultă, cumătre: vrei să mănânci pește? Du-te deseară la băltoaca ceea din marginea pădurii, vâră-ți coada-n apă și stai pe loc."
3. „A! ghidi! ghidi! ghiduș ce ești! Aici mi-ai fost? Ia vină-ncoace la nănășelul să te pupe el!"
4. „Na! Na! Ori te ouă, ori te duci de la casa mea."
5. „Fată frumoasă și harnică, îngrijește-mă, că ți-oi prinde și eu bine vreodată în viață."

Unitatea 18 Ora de bilanț

• **Citește textul.**

Odată, un împărat își întrebă fetele cât de mult îl iubesc. Fata cea mare zise că îl iubește ca mierea, iar cea mijlocie, ca zahărul. Împăratul se bucură. O întrebă și pe cea mică. Ea spuse că-l iubește ca sarea în bucate.

Tatăl se încruntă și îi zise:

— Să te duci de la mine cu sarea ta cu tot!

Fata cea mică se hotărî să plece. Merse până ajunse la curtea altui împărat. Spuse că este săracă și caută de lucru. Harnică, bună, modestă, chibzuită, fu îndrăgită de împărăteasă, apoi de fiul de împărat.

La nunta lor fu invitat și tatăl fetei, fără a ști cine este mireasa. Și primi mâncare gătită de ea numai cu zahăr și miere, fără **sare**. Abia atunci împăratul a înțeles … .

Sarea în bucate de Petre Ispirescu

Acum pot …

1. **…să continui enunțurile pe baza textului citit.** ..... **4 p.**

a) Acțiunea are loc (când?), (unde?) … **b)** Personajele poveștii sunt …
c) Autorul acestei povești este …

2. **…să continui enunțul de la sfârșitul textului.** ..... **2 p.**

3. **…să formulez două întrebări pe baza textului.** ..... **4 p.**

4. **…să transcriu din text câte două cuvinte care denumesc: acțiuni, obiecte, însușiri.** ..... **4 p.**

5. **…să stabilesc ordinea ideilor din text, numerotându-le.** ..... **4 p.**

☐ Împăratul a înțeles cât de mult îl iubește fata.
[1] Un împărat avea trei fete.
☐ Tatăl a alungat-o pe fata cea mică.
☐ Fata a fost îndrăgită de fiul unui împărat.
☐ Fata i-a spus tatălui său că-l iubește precum sarea în bucate.

6. **…să scriu <u>două</u> cuvinte din familia de cuvinte pentru** *împărat.* ..... **3 p.**

7. **…să selectez câte trei însușiri potrivite fiecărui personaj din textul dat.** ..... **4 p.**

Împăratul, *grijuliu, răutăcios, mărinimos, leneș, atent, înțelept, nepriceput, bogat;*
fata cea mică, *fericită, înțeleaptă, harnică, tristă, jucăușă, cuminte, modestă.*

8. **…să-mi exprim atitudinea față de personajele textului.** ..... **2 p.**

O simpatizez/nu o simpatizez pe fata împăratului, pentru că …
Îmi place/nu-mi place împăratul, deoarece …

9. **…să creez și să scriu enunțuri cu următoarele cuvinte:** *s-a, sa, s-au, sau.* ..... **4 p.**

10. **…să creez și să scriu un dialog între două personaje din povești (la alegere).** ..... **6 p.**

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **37 p.**

Unitatea 19 Știu! Pot! Aplic!

Într-o zi, după vreo câteva săptămâni de școală în clasa întâi, Horia vine acasă tare abătut.

— Ei, ce-ai învățat azi nou? îl întreabă bunica.

— Am învățat o poveste, zice băiatul. Acuși am să ți-o spun, iar pe urmă mata să-mi spui până mâine-dimineață toate poveștile pe care le știi.

— Dar de ce așa grabă, Horia? se miră bunica. Doar mai sunt zile.

— Zile mai sunt, zice el. Dar, dacă am să știu deodată toate poveștile, am să mă fac și eu pensionar ca mata și n-o să mai umblu la școală.

Să-mi spui toate poveștile… de Aurel Scobioală

1. **Cum crezi, de ce maturii citesc sau spun povești copiilor mici? Argumentează.**

2. **Cere ajutorul bibliotecarei (în cazul în care nu știi) pentru a scrie:**

✓ cât mai multe titluri de povești auzite de la părinți sau bunici;
✓ 5 titluri de povești pe care ai vrea să le citești;
✓ 4 titluri de povești pe care ai vrea să le citești unor copii mai mici ca tine;
✓ 3 titluri de povești pe care le-ai citit singur;
✓ numele a 2 scriitori români care au scris povești;
✓ numele unui scriitor din literatura universală care a scris povești.

3. ***Laboratorul poveștilor.***

a) Alege câteva personaje dintre cele propuse.
Poți alege încă un personaj, care nu este reprezentat.
b) Creează, împreună cu câțiva colegi de clasă, o poveste nouă.
c) Prezint-o colegilor din celelalte grupe.

Modulul VII

Ce e mai scump pe lume

Unitatea 1

ACASĂ TATA FRATE

MAMA CUIB PĂRINTESC

FAMILIA

BUNIC

Puiul isteţ de Spiridon Vangheli
Cuvinte cu sens propriu și cuvinte cu sens figurat

În satul bunicilor de Nicolae Dabija
Cea mai scumpă de pe lume de Nichita Stănescu

Bilețelul
Acasă de Emilia Căldăraru

Tainele cărții: *Acasă* de Dumitru Matcovschi
Ascultăm și înțelegem mesajul

Impresii despre personajul preferat
Grupurile de litere: *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Cum crezi, ce este mai scump pe această lume?
- Povestește colegilor despre familia ta.
- Familia este școala fără vacanţe. De ce oare?
- Pregătește cu colegii tăi un album al clasei în care veţi aduna materiale despre familiile voastre.

• **Citește poezia.**

Puiul isteț

Vine cloșca cu un pui abia ieșit din ou la poarta cocoșului.

Cloșca: Ești acasă, Rigu-Frigu?
Cocoșul: D-apoi cum?
Intră, nu ședea în drum.
Cocoșul: Bună ziua, Cotcodac.
Puișorii ce-ți mai fac?
Cloșca: Mulțumesc, îs sănătoși,
Numai că-s gălăgioși.
Toată ziua: pii, pii, pii –
Îmi vuiește capul, știi.
Iar acesta, iaca na!
S-a legat de fusta mea:
Cică unde-i Rigu-Frigu!
Hai la unchiul Cucurigu!…
Cocoșul: Cum te cheamă?
Puiul: Pui.
Cocoșul: Și ești al cui?
Puiul: Spune-i, mamă.
Cloșca: Spune-i tu dacă te-ntreabă.
Puiul: Rigu-Frigu-Cucurigu.
Am venit cu altă treabă.
Cocoșul: Ce-i, voinice fără pene?
Puiul: Să mă-nveți cântarea, nene…
Cloșca: Aracan, să-ți dea în gând!
Cocoșul: Bun, voinice, eu am când.
Eu îți cânt, tu-ascultă bine
Și repetă după mine:
Cu-cu-ri-guuu!
Puiul: Guuu!
Cocoșul: Fii atent,
Că ai talent!
Cu-cu-ri-guuu!
Puiul: Culiguu!
Cloșca: Mulțumesc, maestre Rigu.
Puiul: Și eu, nene Cucurigu.
Cocoșul: Să mai vină Puiu mâine –
Înc-o lecție rămâne.

Spiridon Vangheli

Lectură și observare

1. a) **Numește titlul, autorul și personajele poeziei.**
b) **Ce dispoziție îți creează lectura?**
c) **Ce calități ai descoperit la pui?**
d) **Găsește o asemănare între imaginea alăturată și versuri.**

2. a) **Citește textul pe roluri împreună cu colegii tăi.**
b) **Identifică versurile în care puiul se adresează învățătorului său.**
c) **Găsește fragmentul în care cloșca îi prezintă pe copiii săi.**

Dulce grai

- **cântarea** – cântecul
- **aracan** – sărman, sărac, *aici*: văleu!
- **maestru** – persoană competentă, talentată; meșter iscusit
- **vuiește** – produce zgomot, face gălăgie, zarvă

JOC DE ROL. Imaginează-ți că ești unul dintre personajele poeziei. Pe care l-ai alege? De ce?

PORTOFOLIU Ilustrează un cuvânt explicat.

Unitatea 3

Cuvinte cu sens propriu, cuvinte cu sens figurat

1. a) **Citește expresiile din cele două coloane. Ce observi?**

pui insistent	școlar insistent
pui vorbăreț	băiat vorbăreț
pui talentat	dansator talentat
cloșcă amabilă	vânzătoare amabilă
cocoș renumit	cântăreț renumit

b) **În care dintre coloane cuvintele colorate au sens propriu, adică obișnuit, și în care au sens figurat, adică neobișnuit?**

c) **Cum crezi, cum ne putem da seama ce sens au cuvintele în diverse enunțuri?**

d) **Creează enunțuri cu expresiile de mai sus.**

2. a) **Potrivește, pe baza textului, acțiunile pentru următoarele ființe:**

Cloșca…
Puiul…
Cocoșul…
Cântecul…

b) **Determină sensul propriu sau figurat pentru expresiile obținute.**

3. a) **Potrivește cât mai multe adjective pentru următoarele cuvinte:**

veveriță …	albină…	cântec…
rândunică…	copac…	bunici…

Exemplu: furnică – mică, neobosită, harnică, grăbită, muncitoare, neagră…

b) **Determină sensul propriu sau figurat pentru expresiile obținute.**

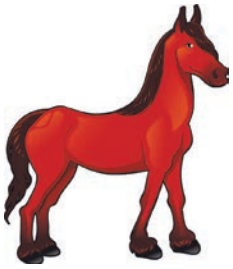
4. a) **Determină sensul propriu sau figurat al cuvintelor evidențiate în expresiile:**

ascuns în basme	bunic **tăcut**
ascuns în buzunar	copac **tăcut**

b) **Alcătuiește câte un enunț cu fiecare dintre ele.**

ACTIVITATE ÎN GRUP. Priviți imaginile. Scrieți, timp de trei minute, cât mai multe expresii cu sens propriu, dar și cu sens figurat. Citiți expresiile obținute.

ACTIVITATE ÎN PERECHI. Căutați în cartea de lectură cât mai multe expresii cu sens figurat, dar și cu sens propriu. Citiți enunțurile care le conțin.

• **Citește textul.**

În satul bunicilor

În satul bunicilor, cerul se sprijină pe dealuri și văile au așternute de-a lungul râulețelor covorașe verzi. Păsărel vine cu Doinița pe ospețe la țară.

Păsărel e un pici cu doi ochi ca două prune. Are pistrui pe vârful năsucului și un păr mereu ciufulit. Chiar și când nu suflă boare de vântuleț. Uneori e băiatul cel mai cuminte din lume. Altă dată e băiatul cel mai neastâmpărat din lume. Îi plac foarte mult poveștile…

Doinița are doi anișori și jumătate. Ea abia se vede din iarbă. Dar de acum poate alerga singură. Păsărel arde de nerăbdare să-i facă cunoștință cu satul bunicilor. Vara grădinile lui îs roșii de cireșe. De aceea i s-a spus satul Cireși…

— Bună ziua, bunicuță! Bună ziua, bunele! strigă ei din drum.

Bunicii se bucură nespus când îi văd. Copiii prind îndată să se joace cu Motanul-Mustață-Zburlită-Stă-Pe-Plită. Aleargă prin fața casei. Se cațără prin cireși. Zburdă ca doi iezi cât mi ți-i ograda.

Apoi intră în casa bunicilor. După reparație, bunelul a mutat patul în locul unde se afla altădată masa, lângă sobă. Să-i fie cald. Iar masa a așezat-o unde era mai înainte patul.

— Bunele, da' ce, de azi încolo o să dormim pe masă și o să mâncăm pe pat?!

Bunelul zâmbește…

Nicolae Dabija

Cuvinte-cheie

- bunici
- Păsărel
- Doinița
- satul Cireși
- vara

Vorbim și scriem corect

- sprijină
- boare
- altădată
- iarbă
- i s-a spus
- a așezat-o

Lectură și reflecție

1. **Relatează informații despre text după harta alăturată.**

2. **Spune-ți părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul mă face să …
✓ Sunt încântat(ă) de …
✓ M-a pus pe gânduri …
✓ Cel mai mult mi-a plăcut …

3. **Intitulează fiecare dintre fragmentele marcate. Scrie ideile obținute.**

4. **Povestește textul, dezvoltând fiecare idee scrisă de tine.**

5. **Povestește despre bunicii tăi, răspunzând la întrebări:**

a) Cum se numesc și unde trăiesc bunicii tăi? Cu ce se ocupă ei?

b) Îți place să mergi la ei în ospeție? De ce?

c) Cum îți demonstrează ei dragostea lor față de tine? Dar tu față de ei?

d) Cu cine sau cu ce i-ai asemăna?

e) Care este atitudinea ta față de ei? Dar a lor față de tine?

• **Citește poezia.**

Cea mai scumpă de pe lume

— Spune-mi care mamă-anume
Cea mai scumpă e pe lume?

Puii toți au zis de păsări,
Zarzării au zis de zarzări,
Peștișorii, de peștoaică,
Ursuleții, de ursoaică,
Șerpișorii, de șerpoaică,
Tigrișorii, de tigroaică.

Mânjii toți au zis de iepe,
Firul cepei-a zis de cepe,
Nucii toți au zis de nucă,
Cucii toți au zis de cucă,
Toți pisoii, de pisică,
Iară eu, de-a mea mămică.

Orice mamă e anume
Cea mai scumpă de pe lume!

Nichita Stănescu

Lectură și reflecție

1. a) **Numește titlul și autorul poeziei.**
b) **Ce dispoziție îți creează lectura?**
c) **Găsește o asemănare între imaginea alăturată și versuri.**

2. **Citește poezia diferit: mai rar, mai repede, în șoaptă, cu voce tare, cu ritm, cu bătăi din palme.**

Emoții:
• nostalgie
• admirație

3. a) **Ce înseamnă mama pentru tine? Cu ce poți asemui chipul mamei?**
b) **Pentru orice copil, mama lui este cea mai frumoasă ființă din lume. Cum poți explica această afirmație?**
c) **Ce întâmplare din viața ta poți povesti, când ai constatat însușirile sufletești deosebite ale mamei?**
d) *Oriunde merg și orice fac, port în suflet și în gând chipul mamei mele ca pe o icoană sfântă. Ea îmi veghează pașii și mă ferește de ce e rău.* **Ce înțeles poți da acestor afirmații?**
e) **Povestește câteva fapte prin care ți-ai manifestat iubirea și respectul față de mama ta.**
f) **Despre ce este acest text: familie, dreptate, adevăr, bunătate, viață sau libertate?**
g) **Ce lucru bun ne învață acest text?**

PROIECT DE GRUP. ***Cartea noastră cu proverbe***

1. **Alege un proverb. Ilustrează proverbul ales.**
✓ Cum îți așterni, așa dormi.
✓ Câte sate și bordeie, atâtea obiceie.
✓ Un bordei să ai, numai să fie al tău.
✓ Fie pâinea cât de rea, tot mai bună-n țara mea.
✓ Vai de casa cu mulți stăpâni.

2. **Adunați toate imaginile într-o carte.**

3. **Coaseți lucrarea.**

Unitatea 7 Altfel de text: bilețelul

1. **Citește. Spune cum comunică cele două personaje în ambele situații. În care situație personajele comunică oral și în care în scris?**

— Elena, la ce oră termini astăzi lecțiile?

— Mămico, astăzi voi sta ceva mai mult la școală. Avem repetiții. Să nu te îngrijorezi!

Bilețelul cuprinde un scurt mesaj scris, adresat unei persoane apropiate. Bilețelul nu se transmite prin poștă, prin mesaj electronic sau mesaj telefonic (SMS).

2. **Răspunde la întrebările de mai jos:**

a) Când a fost scris mesajul?

b) Cui îi este el adresat? Cine l-a scris?

c) De ce Elena a decis să-i lase mamei un bilețel?

d) Ce informație i-a transmis fata mamei sale?

17 februarie

Dragă mamă,

Vin la ora 16:00 acasă. Ne pregătim de concurs. Suntem cu doamna învățătoare. Nu fi îngrijorată!

Elena

3. **Citește bilețelul. Observă ce conține un bilețel și cum se scrie.**

17 aprilie

Dragă Daniel,

Regret că te-am supărat. Îmi cer scuze! Te rog să accepți să mergem împreună la film.

A ta colegă, Ana

Data

Formula de adresare

Mesajul transmis

Semnătura

Bilețelul poate fi de mai multe feluri: ***de mulțumire, de informare, de solicitare.*** El cuprinde: ***data; formula de adresare; conținutul; semnătura.***

4. **Copiază bilețelul de mai sus.**

5. **Transcrie și completează bilețelul lui Bumbușor adresat prietenului său, Nucșoară.**

2 septembrie

Dragă Bumbușor,
Astăzi este zi… mea de naș… .
Bunica mea, Șo…, a făcut un t… mare, cu nu… . Te inv… .
Poți veni cu fra… tău și cu sora t… .

Al tău prie…,
Nucșoară

6. **Scrie bilețele adresate prietenului tău, prin care să îi transmiți diverse mesaje:**

a) îi mulțumești că te-a ajutat;

b) îl inviți la teatru;

c) îl feliciți pentru o reușită.

7. a) **Scrie bilețele în care să comunici părinților sau bunicilor tăi diverse mesaje:**

Echipa 1: o informație;
Echipa a 2-a: o mulțumire;
Echipa a 3-a: o invitație;
Echipa a 4-a: o rugăminte ș.a.

b) **Prezintă colegilor bilețelele scrise. Apreciați-vă.**

Acasă

Drag mi-e cuibul părintesc
Unde eu trăiesc și cresc
Lângă-ai mei părinți și frați,
Toți prin dragoste legați.
Casa mea și-n somn o știu,
Orice colț pot să-l descriu,
Din balcon
La telefon,
Din antreu sau dormitor
Până la televizor,
Din fotoliile moi
Pân' la coșul cu pisoi,
De la cerga vișinie
Până la bucătărie,
De la masă la cuier,
La dulap și frigider,
De la baie la perdele
Ori la raftul cu ulcele.
Pe covor, ca pe potecă,
Mă duc pân' la bibliotecă.

Cuvinte-cheie
- casă
- mobilă
- părinți
- frați

Doar un pas a mai rămas
Până la bătrânul ceas;
Și-ncă unul, mai micuț,
Pân' la albul meu pătuț.
De pe oriunde m-aș duce,
Drumul tot aici m-aduce;
Tot la cuibul părintesc
Unde drag mi-e să trăiesc,
Fiindcă lumea e frumoasă,
Dar niciunde ca… acasă.

Emilia Căldăraru

Lectură și reflecție

1. a) **Ce emoții îți trezește lectura acestei poezii?**
b) **Ce descrie poeta în această poezie?**
c) **Găsește versurile ce corespund imaginilor alăturate.**
d) **Citește versurile care ar putea descrie casa ta.**
e) **Citește fragmentul care te-a impresionat cel mai mult.**

2. a) **Pentru fiecare om, anume casa lui este cea mai bună, cea mai scumpă. De ce?**
b) **Prin ce este deosebită casa ta? Cine sunt persoanele care întregesc atmosfera?**
c) **Ce emoții te copleșesc atunci când vorbești despre casa ta?**
d) **Ți-a fost vreodată dor de casa ta? Când? De ce?**
e) **Despre ce este acest text: familie, dreptate, adevăr, bunătate, viață sau libertate?**
f) **Ce lucru bun ne învață acest text?**

3. **Scrie pe caiet cum pot fi, cu sens propriu, dar și cu sens figurat:** *casa, dormitorul, bucătăria, curtea.*

4. **Elaborați o listă de întrebări despre casa părintească. Propuneți întrebările colegilor din alte echipe. Răspundeți la întrebările propuse de colegi.**

Dulce grai

- **cergă** – pătură (de lână) care servește la învelit sau care se așterne pe pat.
- **potecă** – drum îngust de țară, de munte sau de pădure.

Unitatea 9 Ascultăm și înțelegem mesajul

1. **Citește poezia.**

Cuţu latră: „Ham-ham-ham!”,
Calu-aude: „Te înham!”
Supărat grozav, se-agită:
„Las’ că-ţi dau eu o copită!”
Cuţu-aude: „’Ţi dau o pită!”
Și, voios, într-o clipită,
Dă din coadă, amical:
„Nu-s flămând, iubite Cal!”

Vulpea strigă: „A-u-a!
Este-n codru cineva?”
Ursul sare: „Cine m-a
Invitat la cinema?”
Vulpea: „Bună, Moș Martine,
Mi-a fost tare dor de tine!”
Ursul, cum n-aude bine:
„Mulţumesc, nu vreau tartine!”

Mici încurcături de Petru Cărare

- **Ce emoții ți-a trezit lectura acestei poezii?**
- **Cum crezi, personajele acestei poezii au o comunicare eficientă? Argumentează.**
- **Care sunt motivele unei astfel de comunicări?**
- **Când se pot întâmpla asemenea situații?**

2. **Potrivește răspunsurile la întrebări. Citește apoi dialogurile obținute.**

a)

— Spicule din vârf de pai,
Spune câte boabe ai?

— Măi pământ în verde strai,
Spune câți copii tu ai?

— Cerule albastru plai,
Spune câte stele ai?

— Mulţi copii, mulţi copii,
Câte spice în câmpii.

— Multe tare, multe tare,
Câți copii pământul are.

— Multe tare, multe tare,
Câte stele cerul are.

Spicule din vârf de pai
de Grigore Vieru

b)

— Cumătră vulpe, n-ai vrea să-mi împrumuți coada matale?

— Iepuraș drăgălaș, împrumută-mi olecuță coada mătăluță!

— Dragă ciocănitoare, și tu ai nevoie de coadă?

— Păi cum altfel? Coada mă ajută la înotat, cu ea cârmuiesc …

— Nu pot, fără ea m-ar prinde câinii.

— Nici eu nu mă pot lipsi de coadă. Pe ea mă sprijin când mă cațăr în copaci.

Coada ursoaicei de Eugen Jianu

Pentru a răspunde corect la o întrebare, trebuie să ascultăm sau să citim cu atenție întrebarea și să formulăm un răspuns clar. Trebuie să fim toleranți și să repetăm întrebarea dacă am primit un răspuns necorespunzător!

3. **Ascultă un coleg care povestește despre casa/familia sa. Apreciază-ți colegul.**

• **Citește textul de fiecare dată într-un mod diferit.**

Pupăza din tei

Mă trezește mama într-o dimineață din somn cu mare greutate:

— Scoală, leneșule, înainte de răsăritul soarelui! Vrei să-ți cânte pupăza? Îți merge rău toată ziua.

Așa mă păcălea mama cu pupăza care avea cuib într-un tei bătrân și scorburos. Mă trimitea mama la lucrătorii câmpului.

În dimineața aceea i-am pus gând rău păsării. Plec frumușel spre câmp, ascund coșul cu bunătăți lângă tei și prind blestemata de pupăză.

Ca un negustor cinstit și priceput ce eram, dau fuga la târg să vând marfa obținută.

Un moș se preface interesat, ia pupăza și-i dă drumul. Când să mă arăt nemulțumit, îl zăresc pe tata. Mă fac nevăzut ca pupăza și-mi văd liniștit de treburi.

Pu-pu-pu!

Adaptare după *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă

Lectură și reflecție

1. **Numește personajele principale ale textului. Argumentează.**
2. **Cum crezi, care sunt personajele pozitive ale acestui text? Sunt și personaje negative? Argumentează.**
3. JOCUL *„Buletinul de identitate al personajului”*. **A se vedea la pagina 83.**
4. **Completează enunțurile și expune-ți părerea despre personajele textului.**

a) M-am bucurat în momentul când…	Din text am învățat să fiu…
b) M-a pus pe gânduri faptul…	Înțeleg că trebuie să…
c) Mi-a părut ciudat faptul că…	Sunt de acord că…
d) M-am simțit fericit în momentul în care (personajul)…	Accept…
	Nu accept…

5. ACTIVITATE ÎN PERECHI. **Povestirea de la Z la A. Povestește textul de la sfârșit la început. Precizează toate evenimentele importante în ordinea lor inversă.**
6. **Interpretați cântecul** *Pupăza din tei*. **Însoțiți cântecul cu gesturi și mimici.**

7. PROIECT DE GRUP. **Expoziție de desene** *Pupăza din tei*.
   - Reprezintă într-un desen un fragment din textul *Pupăza din tei*.
   - Transcrie fragmentul ce corespunde acestui desen.
   - Nu uita să adaugi titlul textului și numele autorului.
   - Acum, dacă posterul tău este gata, organizează cu colegii expoziția de desene.

Unitatea 11 Vorbim și scriem corect

1. **Citește textul. Ce observi?**

Era odată un puișor neascultătoare. El voia să meargă în pădurea răcoroase, cu toate că mama îi povestise despre vulpea cea nemiloși.

Dar el n-a ascultat și a pornit în graba mari.

Dintr-un tufiș deși ieși o lighioană ciudat. Era vulpea.

— Te-ai speriat, micuțule? Nu-ți fac nimic. Vecinul meu, vulpoiul cel vicleană, vă dușmănește multă. La noapte vrea să vă mănânce. Hai să-i anunțăm pe toate frățiorii tău.

Puișorul a dus-o pe vulpea cea șiret în bătătură. Știi ce-a fost? A fost prăpăd și jale mari!

Puișorul și vulpea de Ion Pas

2. **Citește încă o dată textul. Corectează-l.**

3. a) **Alege îmbinările de cuvinte corecte. Corectează-le pe cele greșite.**

fetiță vesel	nor posomorât	păsări călători
noapte adâncă	case adormiți	basme interesante

b) **Creează enunțuri cu îmbinările de mai sus.**

4. **Identifică cine poate fi:**

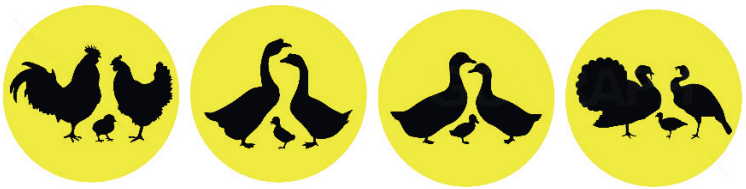
fricos?	fricoasă?	lacom?	lacomă?
șireată?	șiret?	strălucitor?	strălucitoare?
neobosită?	neobosit?	senin?	senină?

5. **Transformă îmbinările conform exemplului:**

Exemplu: nor plumburiu – nori plumburii

pitic hazliu – …	copac înalt – …	cozonac gustos – …
tei bătrân – …	moș înțelept – …	pasăre zburătoare – …

6. ACTIVITATE ÎN PERECHI. **Priviți imaginea de mai jos. Găsiți cât mai multe îmbinări de cuvinte. Creați enunțuri cu ele.**

7. **Completează spațiile punctate cu cuvintele potrivite din paranteză. Schimbă forma lor.**

Omul harnic, … de pâine nu duce dor.
Buturuga … răstoarnă carul … .
Vorba … mult aduce.
Paza … trece primejdia … .
(bun, mic, muncitori, mari, rele, dulci)

8. ACTIVITATE ÎN GRUP. **Creați un text din 4-5 enunțuri cu titlul *Primăvara*, în care să folosiți cât mai multe cuvinte ce exprimă însușiri.**

Unitatea 12 Grupurile de litere *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*

1. **Citește poezia.**

Dragu-mi-i și mult mi-i drag
Să trăiesc pe-acest meleag,
Unde luce soarele
Și șoptesc izvoarele.
Dragu-mi-i să ies în zori
Între spice, între flori.
Să lucrez câmpiile,
S-ascult ciocârliile,
S-ascult ciocârliile,
S-aud bucuriile.
Dragu-mi-i și mult mi-i drag
Să trăiesc pe-acest meleag.

Dragu-mi-i și mult mi-i drag, cântec popular

2. **Selectează din textul poeziei cuvinte ce conţin grupuri de litere. Alcătuiește propoziţii cu aceste cuvinte.**

3. **Scrie câte 5-6 cuvinte care să conțină grupurile de litere** *ce, ci, ge, gi, ghe, ghi, che, chi*, **urmând indicaţiile de mai jos:**

O silabă | Două silabe | Trei silabe

4. **Scrie grupul de litere care lipsește (*che* sau *chi*):**

__ nar, __ mare, ure __, __ tară.

5. **Scrie câteva cuvinte care conțin grupul de litere *ge* sau *gi*:**

__ ne, __ rafă, cule __ re, pa __ nă.

6. **Găsește tu cuvântul potrivit!**

conţine „*ce*”
Dacă nu e cald, e …
Beau din ea … .
Animal din pădure … .
Obiect de podoabă … .

conţine „*ci*”
Dacă nu sunt calde, sunt … .
Animal din pădure … .
Floare de primăvară … .
Cresc în pădure … .

7. **Citește cuvintele. Dictează-le colegului. Scrie-le și tu pe cele pe care ți le dictează colegul. Verificați:** *chipiu, ceară, Gheorghiță, ghete, ridiche, dragi, geam, cinci.*

8. **Ordonează cuvintele pentru a obține o propoziție:** *cinci, mici, Georgică, are, mingi.*

9. **Alcătuiește propoziţii cu cuvintele:** *ghiocei, unchi, neghiniță, cercei.*

10. **Arată toate posibilitățile de despărțire la sfârșit de rând a cuvântului** *chibzuință*.

JOCUL NUMELOR. **Găsiți, timp de 3 minute, cât mai multe nume de persoane, localități, țări, ziare și reviste, străzi și râuri care conțin grupurile de litere *ce* sau *ci*.**

Autoevaluare

COMUNICARE | CITIRE | VOCABULAR | SCRIERE | CREAȚIE | COLABORARE | TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! | *Realizez ghidat!* | *Trebuie să exersez!*

Preferințe de cărți

• **Te invităm, dragă prietene, să citești texte despre familie. Îți propunem și noi un text.**

Acasă

— De unde vin cucoarele? întreabă Dumitrița.
— Din țările calde, zice bunelul.
— Dar de ce vin? întreabă Dumitrița.
— Că și la noi se face cald.
— Și n-au să mai plece înapoi?
— Au să plece la toamnă.
— Dar de ce la toamnă?
— Că toamna se lasă frigurile.
— Și unde vor trăi până la toamnă?
— În cuiburile lor.
— Iar în țările calde tot în cuiburile lor au trăit?
— Tot în cuiburile lor.
— Înseamnă că ele au două cuiburi? întreabă Dumitrița.
— Două cuiburi, zice bunelul.
— Da' cuiburile lor sunt ca niște case?
— Sunt casele lor.
— Înseamnă că ele au două case?
— Două case, zice bunelul.
— Da' noi de ce n-avem două case?
— Noi nu suntem păsări călătoare.
— Dacă am fi păsări, am avea două case și am trăi ba în una, ba în alta, zice Dumitrița.
— Da' parcă tu ai vrea să lași casa noastră și să te muți în altă casă?
— N-aș vrea, că în altă parte n-ar fi Nistrul.
— Nici eu n-aș vrea.
— Așa-i că-i mai bine să ai numai o casă?
— Mai bine.
— Da' de ce-i mai bine?
— Că omu-i ca pomul, zice bunelul, se ține de pământ cu rădăcinile…
— Da unde-s rădăcinile omului?
— Acolo unde-s mama și tata, bunelul și bunica, străbunelul și străbunica…
— Acasă? întreabă Dumitrița.
— Acasă, zice bunelul.

Dumitru Matcovschi

1. **Găsește în reviste sau ziare texte despre casa părintească, familie.**
2. **Prezintă revista sau ziarul din care ai citit colegilor tăi.**
3. **Găsește asemănări între textul *Acasă* și cel găsit de tine.**
4. a) **Transcrie pe o foaie A4 un text sau o poezie despre casă sau familie. Ilustrează-o.**
   b) **Prindeți toate foile. Astfel veți obține o revistă. Intitulați-o.**

Unitatea 14 Ora de bilanț

O familie tânără de rândunele nu are destulă experienţă pentru a-şi construi cuibuşorul. S-ar părea că rândunelul şi rândunica fac totul cum se cuvine, deodată însă cuibul lor se prăbuşeşte. Vai! Ce necaz pe capul tinerei familii! Câtă jale! Doar au muncit cincisprezece zile pentru a-l vedea ridicat!

Între timp, rândunelele vecine observă nenorocirea. Ele se adună să-i mângâie pe tinerii întristaţi. Stau cât stau şi, la un moment dat, toate se împrăştie. Caută iute glod, fire de iarbă, puf. Lucrează atât de repede, încât, peste două zile, tânăra familie primeşte în dar un cuibuşor nou şi, desigur, trainic.

Acum pot ...

1. **...să răspund la întrebările propuse pe baza textului.** ..... **6 p.**

a) Ce-şi construia familia tânără de rândunele?

b) Ce s-a întâmplat cu cuibul lor?

c) Cine le-a construit un cuib nou în două zile?

2. **...să formulez un titlu potrivit textului.** ..... **1 p.**

3. **...să formulez învățătura textului, continuând enunțul de mai jos.** ..... **2 p.**

De la rândunici putem învăța…

4. **...să găsesc în text cuvintele cu același sens pentru următoarele:** ..... **5 p.**

se năruiește, vreme, mâhniţi, tradiţie, cadou.

5. **...să găsesc în text cuvintele cu sens opus pentru următoarele:** ..... **5 p.**

bătrână, vechi, încet, slab, fericiţi.

6. **...să completez expresiile propuse.** ..... **4 p.**

harnic ca … sprintenă cum e …

uşor precum … luminos aidoma …

7. **...să alcătuiesc o propoziţie în care cuvântul *dar* ar avea un alt sens decât în text.** ..... **2 p.**

8. **...să stabilesc ce sens (propriu sau figurat) au expresiile subliniate.** ..... **4 p.**

a) Nelu povestește cu drag despre cuibul părintesc. — Sens propriu (obișnuit)

b) În cuibul din streașina casei sunt cinci pui de rândunică. — Sens propriu (obișnuit)

c) Vecinii rândunelelor se adună să-i mângâie pe tinerii întristaţi. — Sens figurat (neobișnuit)

d) Mama l-a mângâiat pe Sandu pe cap drept recunoștință. — Sens figurat (neobișnuit)

9. **...să modific expresiile conform modelului (familie tânără – familii tinere):** ..... **4 p.**

cuib prăbuşit, tânăr întristat, cuib nou, casă trainică

10. **...să continui textul propus cu 2-3 enunțuri.** ..... **4 p.**

Familia de rândunici

Peste patru săptămâni, în cuibul rândunicilor au apărut patru pui mici…

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **37 p.**

Știu! Pot! Aplic!

Privește atent imaginea.

- ✓ Ce pregătesc membrii familiei?
- ✓ Ce face fiecare dintre ei?
- ✓ De ce crezi că au decis să gătească împreună?
- ✓ Crezi că au o sărbătoare? Care?

ACTIVITATE ÎN ECHIPĂ. Citiți rețetele de mai jos. Prezentați, cât mai original, unul dintre aceste torturi povestind despre ingredientele folosite, modul în care a fost preparat. Nu uitați să vorbiți despre: gustul, forma, dimensiunea, prețul și localul de unde acesta poate fi procurat.

Tort *De sărbătoare*

Ingrediente:

Pentru blat: 6 ouă, 12 linguri de zahăr, 6 linguri de apă, 12 linguri de făină, 1 praf de copt, 1 plic de zahăr vanilat, un praf de sare, 100 g de ciocolată amăruie;

Pentru cremă și ornat: 1-2 borcane de vișine fără sâmburi, 100g de ciocolată amăruie, 500 ml de frișcă, 3 linguri de zahăr, 2 plicuri de praf întăritor de frișcă.

Tort *Piticul ghiduș*

Ingrediente:

Pentru blat: 9 ouă, 225 g de zahăr, 1 plic și jumătate (60 g) de budincă de ciocolată, 30 g de cacao, 150 g de făină, 1 linguriță și jumătate de praf de copt;

Pentru musă de ciocolată: 300 ml de frișcă lichidă, 300 g de ciocolată cu lapte sau amăruie;

Pentru cremă de ciocolată albă: 300 g de ciocolată albă, 100 g de unt nesărat, 9 linguri de frișcă lichidă;

Pentru glazură: 200 g de ciocolată, 200 ml de frișcă.

ACTIVITATE INDIVIDUALĂ.

- ✓ Prezintă colegilor, după câteva minute de pregătire, felul de bucate pe care-l preferi, fie să-l mănânci, fie să-l propui oaspeților tăi, fie să-l prepari.
- ✓ Poți folosi o coală de hârtie pentru a-l prezenta.

Repere de prezentare

- Imaginea (desen sau fotografie)
- Rețeta (ingredientele folosite)
- Modul de preparare, de servire
- Ocazia pentru prepararea/servirea acestuia

Modulul VIII

După asemănarea lor

Unitatea 1

Despre învăţătorul Ion Creangă de Jean Bart
Cuvinte cu sens asemănător; cuvinte cu sens opus

La școală cu frunze de nuc de Titus Știrbu
Altfel de text: felicitarea

Tainele cărții: *Altfel de cărți*
Compunere după benzi desenate

Pedeapsa de Erlend Loe
Propozițiile. Felurile lor

Puișorii de Grigore Vieru
Compunere după ilustrații

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Examinează imaginea. Numește cât mai multe obiecte pe care le vezi.
- Cine crezi că sunt personajele din imagine?
- Despre ce îți vorbește această imagine?
- Ce ar putea învăța copilul de la părinte, de la adult?
- Cum crezi, un adult ar putea să învețe de la un copil?

Despre învățătorul Ion Creangă

Când l-am cunoscut, în copilărie, eu nu eram decât un școlar mititel în clasa a II-a primară, în vârstă de 8 ani. Creangă era în pragul bătrâneții. Totuși îmi aduc destul de bine aminte de el.

Cu ce dragoste, cu ce căldură își îndeplinea el nobila misiune de luminător! Ținea la scrisul limbii curate românești. Și făcea cu noi în clasă probă pentru bucățile ce le tipărea mai pe urmă în celebra carte „Învățătorul copiilor".

Blând, comunicativ, domnul Creangă nu ne strunea, ca ceilalți dascăli, în fața cărora ședeam smirnă.

Uneori, afară, privea la jocurile noastre și ne învăța cum trebuie să batem mingea…

Într-o zi s-a urcat în sanie cu copiii, ca să ne înveţe el pe noi cum trebuie cârmuită sania la cotitură… Îmi aduc aminte cu ce drag ne scoteam căciulile din cap când îl întâlneam pe stradă. Domnul Creangă răspundea voios la salutul nostru, scoţând din cap pălăria lui sură și mare cât roata carului.

După Jean Bart

Cuvinte-cheie
- Domnul Creangă
- „Învățătorul copiilor"
- jocuri

Lectură și reflecție

1. a) **Cine este personajul principal al textului?**
b) **Ce vârstă are personajul?**
c) **Ce lucruri bune ne învață acest text?**

2. **Spune-ți părerea despre învățătorul Ion Creangă, continuând enunțurile.**
- *Apreciez…*
- *Îmi place că…*
- *Menționez că…*
- *Am învățat să/că…*

3. **Scrie cu ajutorul dicționarului cuvinte cu sens apropiat cuvintelor:**

nobila, celebra, a cârmui.

4. **Stabilește corespondențe între coloane:**

pragul bătrâneții	a sta nemișcat
misiune de luminător	era în vârstă
ședeam smirnă	rol de a instrui, a educa
nu ne strunea	a nu domina

5. **Transcrie ultimul alineat din text. Găsește și subliniază comparația.**

6. **Improvizează cu colegul de bancă o conversație telefonică între un elev și un învățător.**

7. **Descrie în trei-patru enunțuri învățătorul tău/învățătoarea ta.**

Unitatea 3 Altfel de text: articolul de ziar

1. a) **Observă imaginea. Descrie situaţia. Ce ar putea discuta elevul cu învăţătoarea?**

b) **Scrie un dialog.**

2. a) **Citește textul extras dintr-un ziar de mai jos.**

Știi că?

Pe vremea copilăriei lui Ion Creangă, scriitorul din Humulești, copiii învățau în chilia de la poarta bisericii. Erau adunați în această „școală” prin grija neobositului părinte Ioan și a dascălului, bădița Vasile. În afară de învățătură, copiii aveau parte și de pedepse: până și Smărăndița, fata preotului, deși era ageră la minte și cea mai silitoare școlăriță, a fost aspru pedepsită pentru că nu-și putea stăpâni râsul în fața părintelui. Cu toată spaima pe care o trăiau la școală în momentele pedepselor, băieții și fetele nu și-au uitat obiceiul și au continuat să facă năstrușnicii. În lipsa părintelui și a dascălului, ei prindeau muște între filele cărților. Când au fost descoperiți, toți școlarii au făcut cunoștință cu „sfântul ierarh Nicolae”, un bici cu care erau loviți după ce fiecare urca pe „calul bălan”.

b) **Completează tabelul cu idei din text.**

Nou	Curios	Interesant

Atelier de vorbire

Echipa 1 – *Povestitorii*

- Povestiți textul cu amănunte.

Echipa a 2-a – *Curioșii*

- Puneți întrebări pe marginea textului și răspundeți la întrebările celorlalte echipe.

Echipa a 3-a – *Isteții*

- Reprezentați prin desene trei cuvinte din text, astfel încât colegii să ghicească ceea ce ați ilustrat.

Unitatea 4 Cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus

1. **Observă imaginile. Scrie câte trei propoziţii despre fiecare. Încearcă să nu repeţi de două ori același cuvânt. Poţi folosi ca sprijin cuvintele din casetele de mai jos.**

Cufăr – geamantan (de lemn) – valiză – ladă

Deliciu – savoare – încântare – plăcere

Eroare – greșeală – inexactitate

2. **Înlocuiește cuvintele marcate din prima propoziţie a textului de mai jos cu altele care au înţeles asemănător. Scrie propoziţia.**

Împăratul ***dori*** să o vadă pe ***fata*** cea ***isteaţă***.

Porunci să vină la împărăţie nici îmbrăcată, nici dezbrăcată, nici călare, nici pe jos, nici pe drum, nici pe cărare.

Fata se acoperi cu o plasă și, tot îmboldind ţapul care umbla nici pe potecă, nici pe cale, ajunse la curţile împărătești.

În acest timp, împăratul întâmpină fata dând drumul câinilor. Curtea se umplu de larma lor.

Fata săracului cea isteaţă, după Petre Ispirescu

Folosirea acestor cuvinte ne ajută să evităm ***repetiţiile*** supărătoare.

3. **Scrie cuvinte care au sens asemănător cu:** *porunci, să vină, împărăţie, curte, larmă.*

4. **Găsește cuvinte care au sens opus față de:** *umblă, ajunse, să vină, se umplu, jos.*

5. **Citește proverbele. Găsește cuvintele cu sens opus.**

a) Buturuga mică răstoarnă carul mare.

b) Rădăcina învățăturii e amară, dar roadele ei sunt dulci.

c) Decât codaș la oraș, mai bine-n satul tău fruntaș.

d) Cine face și desface are toată ziua ce face.

6. **Dictează-ți și scrie unul dintre proverbele de mai sus.**

Unitatea 5 Altfel de text: felicitarea

1. **Observă felicitările din desenul alăturat. Spune tot ce vezi pe ele.**

2. **Citește textul felicitărilor. Observă:**

- formula de adresare
- formula de încheiere
- destinatarul
- expeditorul
- urarea
- cu ce ocazie este felicitarea

Dragă
Doamnă Învățătoare,

Cu ocazia sărbătorilor de primăvară, vă doresc să aveți parte de multe surprize frumoase din partea celor dragi. Să fiți mereu la fel de gingașă și frumoasă precum sunteți!

Cu ales respect,
elevul Damian Drăgan

Violeta,
nepoțica mea dragă!

Îți urez să ai un început bun în noul an școlar. Să ai parte de multă înțelepciune, noroc, să fii harnică și să fii cea mai bună elevă!

Cu toată dragostea,
bunicul Vasile

3. a) **Alcătuiește și tu o felicitare, folosind expresiile de mai jos.**

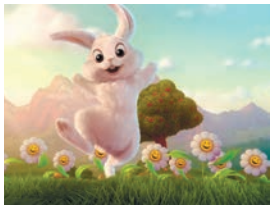
Formula de adresare	— Scumpa mea/Scumpul meu, Draga mea/Dragul meu, Stimate/Stimată.
Ocazia	— Crăciunul, sărbătorile pascale, încheierea anului școlar, ziua de naștere etc.
Urarea	— Să ai parte de multe bucurii; Să ne fii sănătos/sănătoasă; Să te bucuri din plin pentru…; Să fii fericit/fericită.
Formula de încheiere	— al tău prieten/a ta prietenă, a ta colegă/al tău coleg, învățătoarea ta/învățătorul tău, tatăl tău/mama ta, al tău fiu/a ta fiică, al tău bunic/a ta bunică

b) **Prezintă oral felicitarea alcătuită de tine.**

Felicitarea este o scrisoare de dimensiuni reduse, prin care adresăm unei persoane: urări de sănătate și fericire cu ocazia unor sărbători tradiționale, aniversări sau a unor evenimente importante din viață.

Felicitarea se poate scrie pe o ilustrată special tipărită sau pe o ilustrată confecționată manual.
Ea trebuie să cuprindă: ***textul; formula folosită, semnătura*** și ***data.***

4. a) **Privește atent imaginile. Spune pentru ce ocazii ai alege felicitările de mai jos. Compune o urare potrivită pentru fiecare.**

b) **Scrie urarea care ți-a părut cea mai frumoasă.**

5. **Citește textul felicitării alăturate. Ce ți se pare neobișnuit? Cine este destinatara? Dar expeditorul?**

Iubita mea Kiti,
Te felicit cu ocazia împlinirii unui anișor.
Îți dăruiesc un șoricel ca să te joci cu el tot anul.
Să fii mereu veselă.
A ta prietenă, Clara.

• **Citește textul.**

La școală cu frunze de nuc

Căruța se opri în fața unei case vechi din Cernăuți. Harabagiul dispăru pe ușă. Mihai sări și el din căruță, cercetând cu priviri curioase clădirile înalte din jur.

În curând fu poftit să intre și el. Într-una din sălile de clasă, cu bănci mai vechi și mai noi, îl întâmpină un bărbat necunoscut, binevoitor. Era domnul profesor, care-l cercetă îndelung: un omuleț mic și îndesat, cu părul negru pieptănat de la frunte spre ceafă, cu fruntea lată, fața lungăreață, pomeții obrajilor ușor ridicați, ochii nu mari, dar vii, ce ținea la piept o creangă de nuc cu frunze tivite.

— Și zici că te cheamă…

— Mihai.

— Știi să citești… Cine te-a învățat?

— Niște țărani… prieteni. Alte buchi le-am aflat de la preotul din sat.

Și Mihai îi povesti domnului profesor despre preotul bătrân care locuia lângă biserică, cum răsfoise toate cărțile cu legături de piele, vechi, roase – cărți de învățătură bisericească… I-a povestit apoi despre faptele de vitejie ale lui Ștefan cel Mare, legenda despre Dochia și cojoacele ei…

După mai multe întrebări, domnul profesor zise:

— Odată ce cunoști literele, știi bine să citești, te înscriem la școala primară direct în clasa a treia…

În anul următor, viitorul poet Mihai Eminescu se afla printre cei mai buni elevi la învățătură – avea un singur „bine”, la latină, și termina cursul primar ieșind al cincilea între cei 82 de copii înscriși în clasa a patra.

Titus Știrbu

Cuvinte-cheie
- Mihai Eminescu
- Cernăuți
- Domnul profesor
- școala primară

Lectură și explorare

1. a) **Găsește în text unde a învățat Mihai.**
b) **Cum s-a remarcat elevul Mihai?**
c) **Cum crezi, de ce și-a luat Mihai de acasă o creangă de nuc atunci când s-a pornit spre Cernăuți?**
d) **Ce ți se pare curios în text?**

2. **Spune-ți părerea despre text, continuând gândul:**

✓ Textul mă face să …
✓ Sunt încântat(ă) de …
✓ M-a impresionat …
✓ Este greu de înțeles …
✓ M-a pus pe gânduri …
✓ Cel mai mult mi-a plăcut …

3. **Transcrie din text enunțurile care conțin nume de persoane sau de localități.**

4. **Transcrie din cartea de lecturi alte 4-5 enunțuri ce conțin nume. Subliniază-le.**

5. **Observă cum se scrie primul cuvânt din fiecare propoziție. Transcrie 3 enunțuri.**

6. **Află mai multe despre orașul Cernăuți. Poți să te informezi din enciclopedii sau din internet.**

Unitatea 7 Cuvintele din propoziție

1. **Citește propozițiile. La ce întrebări răspund cuvintele evidențiate din propoziții?**

În fiecare propoziție sunt cuvinte care răspund la întrebările *Ce face? Ce a făcut? Ce va face?*

Căruța se oprește în fața unei case.
Harabagiul a intrat pe ușă.
Băiatul curios **a citit** multe cărți bisericești.
Mihai va învăța foarte bine la școală.

Cuvintele care răspund la întrebările *Cine?* sau *Ce?* arată despre cine sau despre ce se vorbește în propoziție.

Cuvintele evidențiate sunt ***cele mai importante cuvinte din propoziție***. Fără ele propoziția nu are sens. Celelalte cuvinte dezvoltă propoziția.

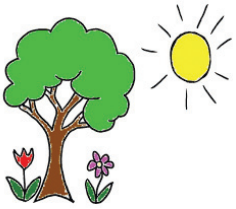
2. **Creează, pe baza imaginilor, propoziții după întrebările propuse. Dezvoltă propozițiile obținute.**

- Cine? Ce face?
- Cine? Ce a făcut?
- *Ce? Ce face?*

	Ce?	*Ce au făcut?*	*Ce?*	*Ce au făcut?*
Exemplu:	Merele	s-au copt.	Merele din grădina bunicilor	s-au copt deja.

3. **Citește propozițiile. Au sens? Completează propozițiile cu cuvintele potrivite.**

… rece și deasă bate în geam.
Pe stradă … grăbiți … spre case.
Peste tot, … … flori albe.
… blând … pământul și florile.
… … jocurile în aer liber.
… călătoare … din alte țări.

păsările	merg
ploaia	bate
primăvara	mângâie
copiilor	vin
soarele	a semănat
copiii	le plac

4. **Ordonează cuvintele din fiecare casetă. Scrie-le. Colorează cele mai importante cuvinte din propoziție.**

citește, mama

copilul, cina, ia

poveste, o, bunica, spune

dinozauri, citește, despre, sora, mea

mea, merg, familia, cu, teatru, la, eu

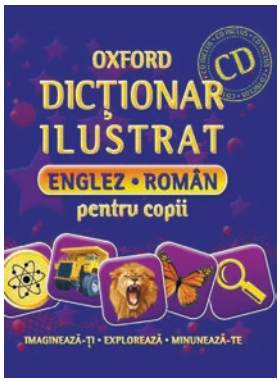
meu, vizionează, fratele, film, un

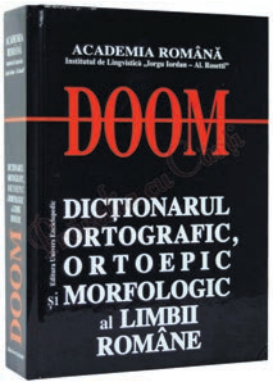
ascultă, duiosul, al, nepotul, glas, naiului

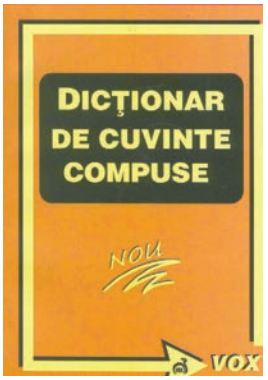
Unitatea 8

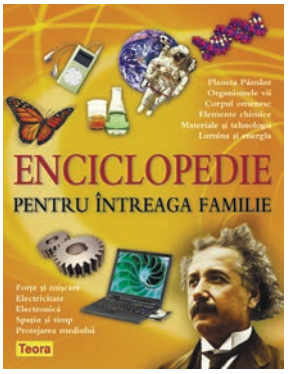
Altfel de cărți

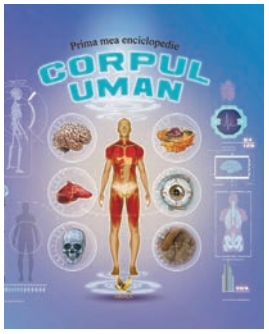
1. Privește cărțile din imaginile de mai jos.

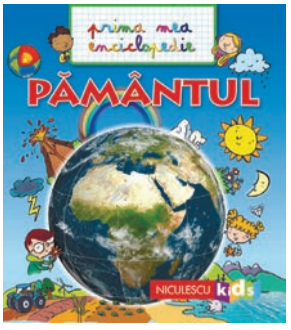

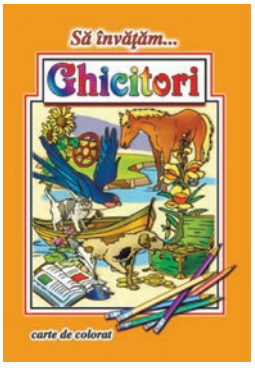

2. Găsește ce este comun pentru toate aceste cărți.

3. Prin ce se deosebesc ele?

4. Cum poți grupa aceste cărți?

5. Unde poți găsi astfel de cărți? În ce situații folosești fiecare dintre cărțile de mai sus?

6. Scrie denumiri de enciclopedii, dicționare, cărți cu ghicitori și cărți cu frământări de limbă pe care le ai acasă în biblioteca ta sau în biblioteca clasei.

7. a) Citește și tu! Desenează pe foaia primită coperta unei enciclopedii. Scrie titlul. Scrie și îndemnul *Citește și tu!* Prezintă cartea.

b) Folosiți desenele obținute pentru a organiza o galerie.

8. Formați grupuri. Alegeți unul dintre proiectele de mai jos. Realizați în grupuri câte o carte.

PROIECT DE GRUP.

Cartea noastră cu ghicitori

1. Alegeți câteva ghicitori. Ilustrați răspunsurile.
2. Adunați toate imaginile într-o carte.
3. Prindeți împreună foile lucrării.
4. Prezentați cartea obținută.

PROIECT DE GRUP.

Cartea noastră cu frământări de limbă

1. Alegeți câteva frământări de limbă. Ilustrați-le.
2. Adunați toate imaginile într-o carte.
3. Prindeți împreună foile lucrării
4. Prezentați cartea obținută.

Unitatea 9 Propoziția

1. **Găsește întrebările potrivite pentru răspunsurile date, după model:**

Model: *Păsările ciripesc. Ce fac păsările?*

- Cine ciripește?
- A înverzit codrul.
- Andrei aleargă.
- Elevii cântă.
- Adie un vânticel.
- Sună clopoțelul.

2. **Compară propozițiile de mai jos cu cele de la exercițiul 1.**

- Păsările ciripesc vesel în crâng.
- În aceste zile a înverzit codrul.
- Andrei aleargă fericit.
- Elevii cântă frumos.
- Adie un vânticel de primăvară.
- Sună vesel clopoțelul.

3. **Găsește întrebări potrivite pentru răspunsurile date în exercițiul 2, după model:**

Păsările ciripesc vesel în crâng.

Ce fac păsările? Cine ciripește? Cum ciripesc păsările? Unde ciripesc păsările?

4. **Cum credeți, de ce propozițiile de la exercițiul 1 sunt simple, iar propozițiile de la exercițiul 2 sunt dezvoltate?**

Să ne amintim ce știm despre propoziție!

Propoziția este o comunicare. La sfârșitul propoziției care comunică o informație, o constatare se pune ***punct (.).*** La sfârșitul propoziției prin care se întreabă ceva se pune **semnul întrebării (?).** La sfârșitul enunțurilor care exprimă o exclamare se scrie **semnul exclamării (!).**

5. **Alege o imagine care îți place mai mult. Scrie câte o propoziție corespunzătoare care să înceapă cu:** *unde, cum, când, cine.* **Ce semne de punctuație folosești la sfârșitul lor?**

6. **Mai jos sunt exemple de exclamări. Scrie ce exprimă fiecare propoziție.**

O zi bună!	**rugăminte**
Vorbește mai încet, te rog!	**mirare**
Charlie, adu jucăria!	**sfat**
Vai, ce minunat e peisajul!	**poruncă**
La mulți ani!	**îndemn**
Sabina, e periculos!	**urare**
Consumați în fiecare zi fructe și legume!	**salut**

Unitatea 10 Evaluare orală

- **Ce poezii știi? Le poți recita? Hai să verificăm!**

1. **Extrage de pe catedra învățătorului unul dintre cardurile propuse. Pe card vei găsi titlul și autorul unei poezii învățate de tine la școală. Recită această poezie în fața colegilor.**

Pentru un succes sigur:
1. Anunță titlul și autorul poeziei!
2. Recită toate versurile!
3. Rostește corect și clar cuvintele!
4. Recită expresiv!

Card 1 | Card 2 | Card 3

2. **Citește poeziile.**

Zâna florilor

Primăvară, zâna mea cu flori,
Mi-ai bătut cu zorii la fereastră,
În rochiță fluturând albastră
Ca un cer de-a pururi fără nori.

Iar în ia mândră mi-ai adus
Fluturași încondeiați cu soare.
Zâna mea în strai de sărbătoare,
Bucuros „Bine-ai venit!” ți-am spus.

Andrei Ciurunga

Zâna Primăvară și suita ei

Mi-a șoptit de dimineață
O frumoasă păsărică
Cum că zâna Primăvară
Vine iar cu-a sa suită.
Ghiocei și viorele,
Păpădii, chiar și lalele,
Narcise și toporași,
Zambile și liliac.
Multe flori, multe culori
Cu parfum îmbătător.

Adina Lazăr

a) **Ce anotimp descriu autorii?**

b) **Scrie pe o foaie câteva expresii din aceste poezii care ți-au plăcut.**

TEMA CELOR ISTEȚI. **Creează oral o descriere din 5-7 propoziții. Folosește expresiile extrase pentru a o descrie pe Zâna Primăvară. Prezint-o.**

Pentru o descriere reușită:
1. Potrivește titlul!
2. Respectă părțile textului: introducere, cuprins, încheiere!
3. Respectă numărul propus de propoziții!
4. Folosește expresiile și cuvintele selectate!
5. Evită repetările de cuvinte!
6. Vorbește cursiv!

Pedeapsa

Bunicul a sădit un măr în cel mai îndepărtat capăt al livezii. Au trecut ani buni și pomul a început să dea rod. Era un pom darnic.

Într-o dimineață, bunicul a găsit pomul cu crengile mai groase zăcând neputincioase la pământ. S-a dus la școala de meserii. Peste câtva timp, în fața bunicului stăteau trei băieți. Bunicul și directorul școlii au hotărât că băieții trebuie să răspundă pentru cele întâmplate. Un puiet nou de măr costa foarte mult. Urma ca băieții să restituie banii în rate, în fiecare săptămână, și asta ar fi durat toată toamna, toată iarna și jumătate de primăvară. Băieții urmau să plătească despăgubirea din banii lor de buzunar, pentru că erau de baștină de departe.

Vorbim și scriem corect

- i-a înmânat
- într-o dimineață
- într-un târziu
- s-au îndreptat

În fiecare sâmbătă, băieții veneau la bunic și vărsau monedele în palma lui lată.

Ultima oară, ei au venit gătiți în costume de sărbătoare. Pentru dânșii era o zi solemnă. Băieții au fost invitați la masă, și datoria fusese acoperită. I-au strâns bucuroși mâna bunicului. Li se luase o piatră de pe inimă.

Când s-au pregătit să plece, bunicul s-a apropiat și i-a înmânat fiecăruia câte un plic. Băieții au încremenit și în ochii lor au înflorit lacrimile.

Bunicul le-a întors toți banii!

Interesant, ce or fi făcând ei acum? Probabil, au și ei familii și livezi de meri.

După Erlend Loe

Lectură și reflecție

1. a) **Numește titlul, autorul și personajele textului.**
b) **Unde și când are loc acțiunea din text?**
c) **În care alte texte ai aflat despre vrednicia sau înțelepciunea oamenilor în vârstă?**
d) **Ce părere ai referitor la decizia luată de bunic în legătură cu despăgubirea?**

2. a) **De ce în ochii băieților au înflorit lacrimi când au primit plicurile?**
b) **Cum crezi, de ce bunicul a decis să le întoarcă băieților banii?**
c) **Care este învățătura textului? Ce au înțeles băieții din această situație?**

3. **Explicați sensul expresiilor evidențiate.**

TEMA CAMPIONILOR.

a) **Despre ce este acest text: familie, dreptate, adevăr, bunătate, viață sau libertate? Argumentează.**
b) **Ce lucruri bune ne învață acest text?**
c) **Care dintre proverbele de mai jos se potrivește textului?**

✓ Stimează pe alții dacă vrei să fii stimat. ✓ Cinstea se câștigă prin fapte bune.

d) **Explicați sensul expresiilor evidențiate.**
e) **Spune-ți părerea despre învățătorul bunic, apoi despre băieți, continuând enunțurile.**

- Apreciez…
- Îmi place că…
- Menționez că…
- Am învățat să/că…

Unitatea 12 Lectura textului

• **Citește poezia.**

Puișorii

— Pui golași, cum stați în cuib voi,
Fără plăpumioare?
— Ne-nvelim cu ale mamei
Calde aripioare!

— Dar când mama nu-i acasă
Și ploița cerne?
— Ne-nvelim atunci cu frunza
Ramurii materne.

— Dacă n-o să vină mama
Și-o să cadă frunza?
— Cum nu o să vină mama?
Cum să cadă frunza?

Grigore Vieru

Lectură și reflecție

1. a) **Care este titlul poeziei? Cine a scris această poezie?**
b) **De ce credeți că are poezia acest titlu?**
c) **Explică expresiile:** „pui golași”, „ramura maternă”.
d) **De ce s-a folosit linia de dialog în poezie?**
e) **Cine comunică?**
f) **Citiți poezia pe roluri.**

2. **Alege trăsăturile care se potrivesc puișorilor:**

– lipsiți de apărare	– mici	– golași
– înfometați	– drăgălași	– ascultători
– plăpânzi	– curajoși	– naivi

3. **Ce emoții trăiește fiecare dintre personajele textului? Argumentează.**
bucurie, admirație, recunoștință, încântare, încredere, simpatie, satisfacție, frică, îngrijorare, supărare, tristețe, furie, anxietate

4. **Dezmiardă cuvintele:**

plapuma – …	pom – …	aripa – …
ramura – …	cuib – …	casa – …

5. **Completează dupa model:**
Model: pomi – pomii
• băieți – … • frați – … • brazi – … • colegi – … • cai – …

6. **Memorează poezia.**

7. **Dictează-ți una dintre strofele poeziei.**

EVALUARE RECIPROCĂ. **Propune unui coleg să verifice dacă ai aranjat corect textul în pagina caietului. Fă același lucru și tu. Menționează ceea ce a făcut el corect. Încurajează-l acolo unde mai trebuie să exerseze.**

Unitatea 13 Propozițiile. Felul lor

1. **Găsește asemănările și deosebirile dintre propozițiile din cele două coloane.**

Bunicul a sădit un măr.
Pomul a dat roade.
Era un pom foarte darnic.
Merele erau dulci.

Bunicul nu a sădit un măr.
Pomul nu a dat roade.
Nu era un pom foarte darnic.
Merele nu erau dulci.

Propoziții afirmative

Propoziții negative

Vin bunicii.
Noi așteptăm.
Andrei a cumpărat.
Noi ne-am bucurat.

Astăzi vin bunicii de la țară.
Noi îi așteptăm în gară.
Andrei, fratele meu, a cumpărat flori.
Noi ne-am bucurat de sosirea bunicilor.

Propoziții simple

Propoziții dezvoltate

2. **Modifică pentru a obține propoziții negative. Se schimbă sensul lor?**

✓ Cartea de povești se află pe noptieră.
✓ Motanul linsese toată smântâna din oală.
✓ În înaltul cerului răsuna cântecul ciocârliei.
✓ Spre apus, floarea-soarelui se apleacă ușor.
✓ Soarele stă pe cer toată ziua.
✓ Sub razele soarelui, apa clipocea ușurel.

3. **Găsește în manual sau în cartea de lectură propoziții negative. Transformă-le în propoziții afirmative.**

4. **Dezvoltă propozițiile de mai jos.**

- Lupul se arătă.
- Apare soarele.
- Pădurea înverzește.
- Cerul este senin.
- Se auzea sunetul.
- Se aud cântece.

5. **Găsiți în manual sau în cartea de lectură propoziții simple. Dezvoltați-le.**

6. **Alegeți una dintre imaginile propuse. Creați, pe baza imaginii alese, cât mai multe propoziții afirmative, negative, simple și dezvoltate. Fiți atenți la prezentările colegilor!**

Unitatea 14 Compunere după ilustrații

Motanul pedepsit

• **Observă imaginile din banda cu desene.**

— Vai, ce a fost asta?

— Nu ți-a fost milă?

— Ce noroc! Voi avea un prânz copios!

1. **Numește toate cuvintele ce denumesc obiecte și însușiri.**
2. **Fii atent/atentă la acțiunile personajelor. Numește toate cuvintele ce exprimă acțiuni.**
3. **Citește cuvintele personajelor. Găsește imaginea potrivită pentru fiecare replică.**
4. **Răspunde la întrebări pentru a crea un text.**

Introducere

1. Ce anotimp este? Cum este natura? Unde are loc acțiunea?

Cuprins

2. Cum este cerul? Ce parte a zilei observăm în imagine?

3. Cine participă la întâmplarea din imagine? Unde se află personajele? Ce fac ele? Ce se hotărăște să facă unul dintre personaje? Îi reușește? Cum se simt personajele?

Încheiere

4. Ce atitudine ai față de personaje? Ce înveți din întâmplarea prezentată?

5. **Povestește întâmplarea după imagini. Ca să povestești cu succes o întâmplare…**
   a) **Alege un subiect: vacanța, familia, lumea animalelor etc.**
   b) **Alcătuiește enunțuri scurte și clare! Nu te pierde în amănunte (detalii)!**
   c) **Folosește doar cuvinte pe care le cunoști.**
   d) **Nu te grăbi!**
6. **Formulează câte două-trei propoziții pentru fiecare imagine de mai sus. Scrie aceste propoziții. Pune un titlu potrivit întâmplării.**
7. **Citește enunțurile realizate de colegul de bancă. Sunt identice cu ale tale? De ce?**

TEMA CELOR HARNICI. Povestește o întâmplare frumoasă la care ai participat sau ai fost martor. Ghidează-te de întrebările următoare:

Când a avut loc întâmplarea? Unde a avut loc întâmplarea?
Cine a participat la întâmplare? De ce s-a declanșat acțiunea?
Cum s-a desfășurat întâmplarea? Cum s-a sfârșit întâmplarea?
Ce ai învățat din această întâmplare?

Autoevaluare

COMUNICARE | CITIRE | VOCABULAR | SCRIERE | CREAȚIE | COLABORARE | TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 15 Ora de bilanț

Odată, am fost la o întâlnire împreună cu Igor Vieru într-un sat din preajma Chișinăului. Întâlnirea, care a avut loc la școală, o țin minte și azi. Mai ales că era acolo un băiat ce ne dădea de furcă la amândoi: pe mine mă băga în pictură, pe Igor în literatură. La urmă îl întreabă:

— E greu să te faci poet?

— Meșteșugul de poet îl poți deprinde, i-a răspuns Igor Vieru, dar nu acela e poet care face rime. Poezia e în sufletul omului. Dacă un șofer vede că a răsărit peste noapte o floare în mijlocul drumului și el o înconjoară cu mașina, omul acesta e poet!

Sala aplaudă. Igor Vieru a știut să răspundă înțelept la o întrebare unde se încurcă și unii scriitori.

E greu să fii poet? de Spiridon Vangheli

1. **...să scriu în câte un enunț unde și când au avut loc evenimentele din text, dar și cine sunt personajele textului.** ..... **4 p.**

2. **...să scriu pe baza textului trei întrebări cu început dat.** ..... **6 p.**

Cine...? *Când...?* *De ce...?*

3. **...să găsesc în text cuvinte cu sens opus pentru:** depărtare, a uita, răspunde. ..... **3 p.**

4. **...să găsesc în text cuvinte care au același sens pentru:** cărare, scriitor, dificil. ..... **3 p.**

5. **...să transcriu din text o propoziție interogativă și una exclamativă.** ..... **4 p.**

6. **...să dezvolt propoziția subliniată în text.** ..... **2 p.**

7. **...să transform propozițiile afirmative de mai jos în propoziții negative și invers.** ..... **3 p.**

a) Spiridon Vangheli nu este scriitor.

b) Igor Vieru nu a știut să răspundă la întrebare.

c) Am fost la o întâlnire împreună cu Igor Vieru.

8. **...să-mi spun părerea despre text, continuând gândurile:** ..... **4 p.**

- Cel mai mult mi-a plăcut ...
- M-a impresionat ...
- Textul mă face să ...
- Este greu de înțeles ...

9. a) **...să alcătuiesc, pe baza imaginii, 3 propoziții după întrebările propuse:** ..... **3 p.**

- Cine/ce? Ce face?
- Cine/ce? Ce a făcut?
- Cine/ce? Ce va/vor face?

b) ...să dezvolt propozițiile obținute. ..... **3 p.**

10. **...să redactez un text din patru enunțuri despre profesia de scriitor sau de pictor, la alegere.** ..... **5 p.**

Apreciază-te ☐ *din totalul de* **40 p.**

Unitatea 16 Știu! Pot! Aplic!

1. **Citește poezia.**

Astăzi, bine ne-am simțit,
Parcul frumos ne-a primit.
Cu miros de tei în floare,
Păsările cântătoare,
Tobogane colorate
Și alei, parcă-s pictate.
Leagăne și călușei,
Trambuline, dacă vrei.
Vaporașul jucăuș
Ne privea pe noi ghiduș…
— N-ați vrea să urcați la bord
Să vă plimb din port în port?
Dacă vreți, poftiți cu noi,
Este loc și pentru voi!

În parc de Mia Bara

2. a) **Cum crezi, care parc, dintre cele două de jos, este descris în poezie? Prin ce se deosebesc ele?**

b) **De cine depinde aspectul parcului din preajma casei sau din apropierea școlii voastre?**

3. **Faceți cunoștință! Tică și Marcela sunt colegi de clasă. Citiți dialogul dintre cei patru din desenul de mai jos. Spuneți ce ați înțeles din acest dialog. Creați un dialog între cei doi colegi din imagine, Tică și Marcela, utilizând următoarele argumente:**

✓ chiar dacă suntem mici, putem și noi contribui la menținerea curățeniei;

✓ urmașii noștri vor avea parte de un mediu curat;

✓ suntem bucuroși că putem separa deșeurile.

4. a) **Dar voi nu aveți în localitatea voastră, lângă casa sau școala voastră, tomberoane pentru separarea deșeurilor?**

b) **Cereți ajutorul adulților (al doamnei învățătoare) pentru a scrie un mesaj administrației școlii, primarului localității sau unei organizații din localitate ca să vă asigure cu astfel de tomberoane.**

c) **Nu uitați să indicați câteva argumente! Veți fi convingători dacă veți avea un mesaj scris fără greșeli.**

Modulul IX

Sfântă e copilăria

Unitatea 1

Citim imaginea

- Scrie 10 cuvinte pe baza imaginii date.
- Alcătuiește propoziții împreună cu colegii de clasă.
- Ce înseamnă „copil”?
- Ai vrea să existe o *țară a copilăriei?*
- Cum ar trebui să fie această țară?
- Dă-i un nume.
- Desenează-o.

VARA

COPIL

CURIOZITATE

FERICIRE

VIS

Păpădia de Ion Agârbiceanu
Gestul și mimica

Altfel de text: *Afișul*
Tainele cărții: Cărți pentru copii

Tema textelor
La căsuța cu zorele de Ion Hadârcă

Câtă vară e-ntr-o pară? de Arcadie Suceveanu
Vara de Nichita Stănescu

Comunicăm altfel: mesajele electronice
Ora de bilanț

• **Citește textul.**

Păpădia

Anicuța privește dusă la minunea din fața ei. În liniștea mare, din covorul cu steluțe de aur se ridică un zumzet ușor. Copila nu știa dacă florile galbene cântă sau micile albine. Acum sunt tot mai multe, aproape nu-i floare fără albină.

Se ridică târziu de pe pajiște și ieși din grădină.

— Ce-ai făcut atâta vreme acolo, copilă? a întrebat bunica.

— M-am uitat la flori și la albine.

— Da, mi-a spus frate-tău că a înflorit păpădia.

Copila simți o dezamăgire amară.

— Și dumneata le zici așa?

— D-apoi cum, dacă ăsta li-i numele. Alt nume nu au, copilă, cum să le zic?

— Să le pui altul mai frumos.

— Păpădie nu-i frumos?

Anicuța clătină din cap.

— Florile-s frumoase, dar numele nu, zise ea supărată.

— Hm! Poate că ai dreptate, dar așa le-au botezat oamenii și eu nu pot să le pun alt nume.

Copila tăcu și intră în casă. În gând, ea le pusese alt nume: luminițe.

După Ion Agârbiceanu

Lectură și explorare

1. **Formulează pe baza textului 3 întrebări cu începutul dat.**

Cum…? Ce…? De ce…?

2. **Găsește un alt titlu potrivit textului.**

3. **Selectează din șirul dat și scrie 3 cuvinte ce o caracterizează pe Anicuța.**

Curioasă, visătoare, încăpățânată, distrată, alintată, insistentă.

4. **Stabilește care dintre enunțurile de mai jos sunt adevărate și care sunt false.**

Anicuța admira albinele și florile din grădină.
Nicu nu știa care este numele adevărat al florilor.
Anicuța s-a mulțumit cu răspunsul bunicuței.
Anicuței i se pare nepotrivit numele florii.

5. **Transformă enunțurile de mai jos din afirmative în negative:**

- Anicuța se uita mirată la zborul albinelor.
- Bunica i-a explicat cu blândețe Anicuței.

6. **Selectează din șirul dat cuvintele cu sens apropiat și perechile de cuvinte cu sens opus.**

Târziu, minune, ieși, dezamăgire, devreme, întristare, magie, intră.

7. **Scrie un enunț în care cuvântul *pui* să poarte alt sens decât cel din text.**

Unitatea 3 Comunicăm altfel: gestul și mimica

Uneori, sunt situații când ***comunicarea verbală*** poate fi sau chiar e necesar să fie înlocuită cu ***gesturi*** și ***mimici***. Utilizarea echilibrată a gesturilor și mimicilor este un semn de bună educație.

1. **Scrie un enunţ numai din cuvintele de mai jos, fără a schimba ordinea lor.**

Anicuţa, o, a întreba, mirată, pe bunica, despre, nume, floare.

2. **Completează enunțul cu cel puțin două cuvinte.**

În grădină se auzeau albinele …

3. **Pe baza textului *Păpădia* după Ion Agârbiceanu, continuă enunțurile cu cel puțin 4 cuvinte.**

- Am admirat momentul în care…
- Ceea ce m-a întristat e faptul că…
- M-am bucurat când…
- Mărturisesc că…
- E frumos să vezi cum…
- M-a pus pe gânduri…
- Mi-aș dori să…

4. **Citiți și imitați.**

a) **Când un elev citește, ceilalți imită cele auzite, folosind gesturile și mimica.**

b) **Când unul dintre colegi imită un fragment, ceilalți citesc enunțul redat.**

5. **Activitate în perechi. Utilizați gesturi sau mimici pentru a reda situațiile de mai jos:**

- sunt de acord/nu sunt de acord;
- înțeleg/nu înțeleg;
- îmi place/nu-mi place;
- vorbești prea tare/prea încet etc.;
- sunt de aceeași părere/sunt de altă părere;
- nu știu/știu;
- vin și eu/eu nu vin;
- nu te aud!
- vreau și eu să spun… .

Unitatea 4 Comunicăm altfel: semne și semnale

- **Explică semnalele pe care le folosesc serviciile reprezentate în imagini.**
- **Cum crezi, de ce este nevoie de a le utiliza?**
- **Cum trebuie să reacționezi când auzi sau vezi anumite semnale fiind în stradă?**

Pompierii

Ambulanța

Trecere de pietoni

Acest indicator se instalează în apropierea unei treceri pentru pietoni. Acesta poate fi precedat și de indicatorul *Presemnalizare trecere pentru pietoni.*

Cu trei ochi,
În trei culori,
E atent la trecători.
El ți-arată fără grai
Când să treci
Și când să stai.

Unitatea 5 Cuvinte cu sens propriu și cuvinte cu sens figurat

1. **Ordonează cuvintele în propoziţii. Observă expresiile cu sens figurat.**

a) negre, cerul, vineţii, acoperit, și, s-a, petice, cu;

b) după, ziua, culmi, moare;

c) însângerează, roșu, lanul, macul, catifelat.

2. **Alcătuiește propoziţii despre primăvară folosind expresiile:**

- un vânt potolit;
- miresme de primăvară.
- pădurea împodobită cu straie verzi;

3. **Alcătuiește propoziţii în care să folosești expresiile din prima coloană, apoi înlocuiește-le cu cele din coloana a doua. Ce observi?**

• ca de gheaţă	– rece
• minge de aur	– soare
• fură cu ochii	– se uită
• o linie de foc brăzda cerul	– fulgera

4. **Citește enunțurile din ambele coloane. Ce observi?**

• Vântul bate puternic.	– Vântul ne biciuie obrajii.
• Fulgeră.	– O săgeată luminoasă se vede pe cer.
• Tună.	– În depărtare se aud bubuituri.
• Răsar maci roșii.	– Răsar maci îmbujoraţi.
• Cerul se acoperă cu nori.	– Albastrul limpede se împestriţează cu vălătuci.

5. **Completează spaţiile punctate cu însușiri potrivite, după model:**

- nori ***pufoși, plumburii, vineţii;***
- zăpadă …, …, …;
- copaci …, …, …;
- clipe …, …, …;
- glasuri …, …, … .

6. **Înlocuiţi expresiile cu cuvinte care arată însușiri:**

- bun de gură – vorbăreţ
- luminat la minte – …
- muncitor de frunte – …
- iute de picior – …

7. **Înlocuiţi grupurile de cuvinte subliniate cu un singur cuvânt care arată o acţiune.**

- Mama ***băgă de seamă*** lipsa băiatului.
- Nică ***o luă la sănătoasa*** către Ozana.
- Văzându-se fără haine, ***șterse putina*** într-o clipă.

8. **Construiţi propoziţii cu ajutorul expresiilor:**

• a da de gol	= a demasca
• a da la lumină	= a descoperi, a arăta
• a da gata	= a termina

Cărți pentru copii

• **Te invităm, dragă prietene, să citești.**

— Unde ai pus cei patru bănuți? vru să știe Zâna.

— I-am pierdut! răspunse Pinocchio, dar, de fapt, spusese o minciună gogonată, fiindcă-i avea în buzunar. Nici nu trânti bine minciuna, că nasul, care și așa-i era destul de lung, îi crescu de două degete.

— Și unde i-ai pierdut?

— Acolo, în pădure. La cea de-a doua minciună, nasul îi crescu și mai mult.

— Dacă, într-adevăr, i-ai pierdut acolo, în pădure, spuse Zâna, o să-i căutăm și o să-i găsim: fiindcă tot ce se pierde în pădurea asta se găsește întotdeauna.

— Ah, acum îmi aduc aminte foarte bine, spuse prichindelul de lemn, încurcându-se, că n-am pierdut cei patru gologani, ci i-am înghițit, fără să bag de seamă, în timp ce beam doctoria pe care mi-ai dat-o.

La a treia minciună, nasul i se lungi atât de tare, încât bietul Pinocchio nu se mai putea întoarce în niciun fel. Dacă voia să se întoarcă încoa, își izbea nasul de pat sau de geamurile de la fereastră, dacă se întorcea încolo, și-l izbea de pereți sau de ușă, iar dacă ar fi ridicat puțin capul, ar fi fost primejdie mare să-i scoată ochii Zânei.

Zâna îl privea și nu mai putea de râs.

— De ce râzi? o întrebă prichindelul, zăpăcit cu totul și îngrijorat de nasul acela, care creștea văzând cu ochii.

— Râd de minciuna pe care mi-ai spus-o.

— Dar cum de știi că ți-am spus o minciună?

— Minciunile, dragul meu, se cunosc repede, fiindcă sunt de două feluri: sunt minciuni care au picioare scurte și sunt minciuni care au nasul lung. La tine sunt tocmai din acelea care au nasul lung.

Pinocchio, neștiind unde să se mai ascundă de rușine, încercă să spele putina din odaie, dar nu izbuti. Nasul îi crescuse atât de cumplit, încât nu mai putea să-l scoată pe ușă!…

Minciuna după Carlo Collodi

Cuvinte-cheie

- Pinocchio
- Zâna
- minciună
- abecedar
- nas mare

Dulce grai

- **făgăduială** – promisiune
- **negustor** – om care cumpără și vinde diferite lucruri
- **sacrificiu** – *aici:* renunțare la un lucru pentru a-i face altuia o bucurie

1. **Imaginează-ți că îl întâlnești pe Pinocchio la piață. El discută cu negustorul care vrea să-i cumpere abecedarul. Ce-i spui?**
2. JOC DE ROL. **Prezentați pe roluri, cu cuvintele voastre, dialogul dintre meșterul Geppetto și Pinocchio după ce bătrânul află că păpușica și-a vândut abecedarul.**
3. **Găsește în bibliotecă diferite cărți ce conțin povestea *Pinocchio*. Compară ilustrațiile, mărimea cărților, numărul de pagini, calitatea hârtiei.**
4. **Citește și alte fragmente de poveste.**

Unitatea 7 Altfel de text: afișul

1. **Privește cu atenție *afișele* de mai jos.**

a) **Citește toată informația de pe ele.**

b) **Ce mesaj transmite fiecare afiș?**

c) **Ce crezi că este un afiș?**

d) **Prin ce se deosebește acesta de un text obișnuit?**

e) **Prin ce te poate impresiona un afiș?**

2. **Găsește în *afișele* de mai jos și citește:**

- mesajul sub formă de text scurt;
- ziua;
- locul;
- ora desfășurării evenimentului.

Afișul este o formă de comunicare scrisă prin care se anunță public diverse evenimente. De obicei, el este tipărit și expus în spații publice, la loc vizibil. ***Afișul*** conține, de obicei, o invitație. Ca să fie mai impresionant, se folosesc imagini.

3. **Alege unul dintre afișele de mai sus. Ce ți-a atras atenția în afișul ales? La ce eveniment ai dori să participi?**

4. **Transcrie datele transmise de fiecare dintre afișele de mai sus: mesajul sub formă de text scurt, ziua, locul, ora desfășurării evenimentului.**

TEMA CELOR ISTEȚI. **Creați un afiș despre un eveniment școlar pe care l-ați desfășurat sau îl veți desfășura.**

• **Citește poeziile.**

Paparudă, rudă!

Paparudă, rudă,
Vino de ne udă,
Ca să-nceapă ploaie,
Să curgă șiroaie
Cu găleata-leata
Peste toată zloata;
Unde dă cu maiul,
Să crească mălaiul,
Unde dă cu sapa,
Să curgă ca apa!
Hai, Catrino, să sărim,
Paparudele,
Că știi iarna ce pățim,
Paparudele,
Ca pasărea prin copaci,
Paparudele,
Ploaie multă ca să faci,
Paparudele!

Folclor

Caloiene, Ene!

Cum ne curg lacrimile,
Să curgă și ploile,
Zilele și nopțile,
Să umple șanțurile,
Să crească legumele
Și toate ierburile!

Ene, Ene, Caloiene,
Deschide portițele
Să curgă ploițele,
Că, de când n-a mai plouat,
Arătura s-a uscat.

Folclor

Lectură și observare

1. **Care este tematica poeziilor citite?**
2. **Cum crezi, cine și când le interpretează?**
3. **Caută în internet interpretarea acestor poezii sub formă de cântec.**
4. **Memorează o poezie la alegere. Află mai mult.**
5. **Dramatizează.**

MICROFONUL MAGIC

a) **Realizează un dialog cu colegul de bancă, pornind de la poeziile citite.**

b) **Utilizează formulele de început:**

Cum crezi…?	De ce ți se pare…?
Ce crezi despre…?	Ce părere ai despre…?

c) Inversați rolurile.

ANTRENAMENT DE DICȚIE. Pronunță clar, corect și din ce în ce mai repede:

- A răsărit răsărita la răsăritul soarelui.
- Trăiește Tândală-n tindă, trândav trântorul se-ntinde.

• **Citește poezia.**

La căsuța cu zorele

La căsuța cu zorele,
Nu-mi pasă de vânturi rele,

N-aveam aere de prinți –
Aveam stimă de părinți;

N-aveam aur, nici mătase,
Da-ncăpeam cu toți la masă,

La căsuța cu mușcate,
Mulți fiind, aveam de toate:

Dinți de lapte, nas de ceară,
Zmei ascunși în călimară.

La căsuța cu bujori,
Mărunței și mulțișori,

Legam pinteni la călcâi
Toți ciulinii din câmpii –

Huzuream păziți de rele
La căsuța cu zorele.

... La căsuța din zăpadă
Cu gărduț și cu ogradă

Plină cu iarbă cerească
Și cu mila părintească...

Ion Hadârcă

Lectură și explorare

1.

a) **Cine este autorul poeziei?**
b) **Cum comunică poetul cu cititorul?**
c) **Ce emoții transmit aceste versuri?**
d) **Ce elemente din natură sunt prezentate?**
e) **Citește versurile care conțin denumiri de plante.**
f) **Identifică versurile care redau emoții de dor.**
g) **Prezintă versurile care vorbesc despre copilărie.**
h) **Menționează versurile care te-au impresionat cel mai mult.**

2.

a) **Dacă ai fi prezent în tabloul descris în poezie, ce ai prefera să faci? De ce?**
b) **Care este tema acestei poezii? Alege din cele propuse:** *dragostea, casa părintească, satul.*
c) **Ce învățătură desprinzi din poezie? Alege o variantă.**
d) **Casa părintească este cea mai scumpă avere a unui om.**
e) **Este bine să avem o casă cu zorele.**
f) **Ce înțelegi prin expresia „mila părintească”?**

3. **Află denumirea fiecărei plante ilustrate în imagini, după cuvintele de reper:** *ciulini, zorele, bujori, mușcate.* **Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt.**

4. **Completează căsuțele cu cuvinte potrivite.**

Textul „La căsuța cu zorele” este o ⌂. Autorul unei poezii se numește ⌂. Poezia este scrisă cu rânduri scurte numite ⌂. Primul cuvânt din fiecare vers se scrie, de obicei, cu ⌂. Fiecare vers se scrie cu ⌂. Mai multe versuri alcătuiesc o ⌂. Între strofe se lasă un ⌂.

Cuvinte de sprijin: *poezie, poet, versuri, literă inițială mare, alineat, strofă, spațiu liber.*

5. **Ilustrați expresiile din poezie:** *dinți de lapte, nas de ceară.* **Explicați-le.**

Câtă vară e-ntr-o pară?

Cine știe, bunăoară,
Câtă vară e-ntr-o pară?

Sare-o cioară negricioară
Și imediat declară:
— Să urcăm para-n carr-carr
Și s-o ducem la cântar!
Prinde glas, din râu, nisetrul:
— Hai s-o măsurăm cu metrul
Ori să-i punem… termometrul.
Viespea zumzăie: – Zum, zum,
Cum să aflu? Nu știu cum,

Căci e mare în volum
Și-apoi are și parfum.
Porcul zice: – Eu propun
Să o fierbem în ceaun
Pân' la starea de magiun.
Moș Martin zice senin:
— S-o deșurubăm puțin
Și din pară, așadar,
Să turnăm vara-n… pahar.
Și-apoi, cu puțin noroc,
Să-ncleiem para la loc.

Arcadie Suceveanu

Lectură și explorare

1. **Formulează enunțuri (adevărate sau false) pe baza poeziei. Propune-le colegilor să stabilească valoarea de adevăr (enunț adevărat – bat din palme, enunț fals – nu).**
2. **Explică sensul expresiilor:** *prinde glas, mare în volum, zice senin, cu puțin noroc.*
3. **Creează enunțuri în care cuvintele** *pară, sare, car, mare, vara* **să aibă alte sensuri decât în text.**
4. **Stabilește în coloana a doua sensul expresiilor din prima coloană. Despre ce fel de pară este vorba în fiecare dintre următoarele expresii?**

- *A trece prin foc și pară*
- *A se face foc și pară*
- *Foc și pară*
- *A-i pica para în gură*
- *Când va face plopul pere*
- *A vărsa foc și pară*
- *Roșu ca para focului*
- *A bate (cuiva) perele*

a se supăra, a se mânia foarte tare
înfierbântat, îndârjit, înfuriat
niciodată, nicicând
a fi foarte furios
foarte roșu (de rușine)
a obține ceva fără efort, fără muncă
a dăscăli, a mustrului
a înfrunta orice primejdie

5. SĂ DISCUTĂM!

Stația 1: *Micii scriitori*	Stația a 2-a: *Isteții*	Stația a 3-a: *Curioșii*
• Care alte animale și ce alte instrumente vor folosi pentru a măsura vara? Faceți mai multe propuneri. Dar copiii? În ce măsoară ei vara?	• Găsiți cât mai multe cuvinte în care se „ascund" cuvintele PARĂ și VARĂ. De exemplu: primăVARĂ, comPARĂ.	• Ce poți face cu o pară (sau dintr-o pară)? Găsiți cât mai multe posibilități.

Unitatea 11 Scrierea textului *Vara*

1. **Determină tema poeziei. Ce emoții îți creează textul? Ce expresii ți-au atras atenția? Ce părere ai despre poezie?**

Deși este încă seară,
simt că mâine vine vara
cu lungi gene de mărar
și cu ochii de mușchi,
cu obrajii de caisă
unduindă a narcisă.
Ca o pasăre măiastră
ea va bate la fereastră.
Eu-i deschid. Ea intră-n casă,
tărcată și pepenoasă.

Nichita Stănescu

2. **Citiți pe roluri, în ordinea stabilită de voi în echipă. Completați oral spațiile libere de la ultimele două casete.**

În grădină au înflorit tufele de bujori, trandafiri, garoafe și stânjeneii albaștri. S-au copt cireșele.	A sosit vara! Soarele este fierbinte, și aerul pe câmpii are dulcele miros al fânului proaspăt.	Tocmai de aceea, prima lună de vară se numește cireșar. El este urmat de cuptor și gustar.
Începe să se coacă grâul. La sfârșitul lunii iunie este bun de secerat.	Pretutindeni zboară fluturi și gândăcei. Harnicele albine nu se văd, se aud doar printre copaci.	Furnicile neobosite adună hrană în magaziile lor.
Prin păduri s-au copt fragii și căpșunile.	Păsările își cresc puii mici. Îi învață să zboare.	Ne place nespus de mult vara, pentru că …
		Copiii…

3. **Creează un scurt text despre planurile tale de vară, răspunzând la următoarele întrebări:**

- Ce anotimp sosește?
- Care sunt schimbările din natură? Care îți plac cel mai mult?
- Ce eveniment pentru elevi începe odată cu venirea verii?
- Care sunt dorințele tale pentru vacanța mare?
- Ce ți-au mai propus (sau pregătit) părinții pentru vacanță?
- Ce emoții aduce vara? Dar vacanța?
- Îți place această perioadă? Argumentează.

4. **Observă imaginile. Alcătuiește câte un enunț pentru fiecare dintre ele.**

Unitatea 12 Comunicăm altfel: mesajele electronice

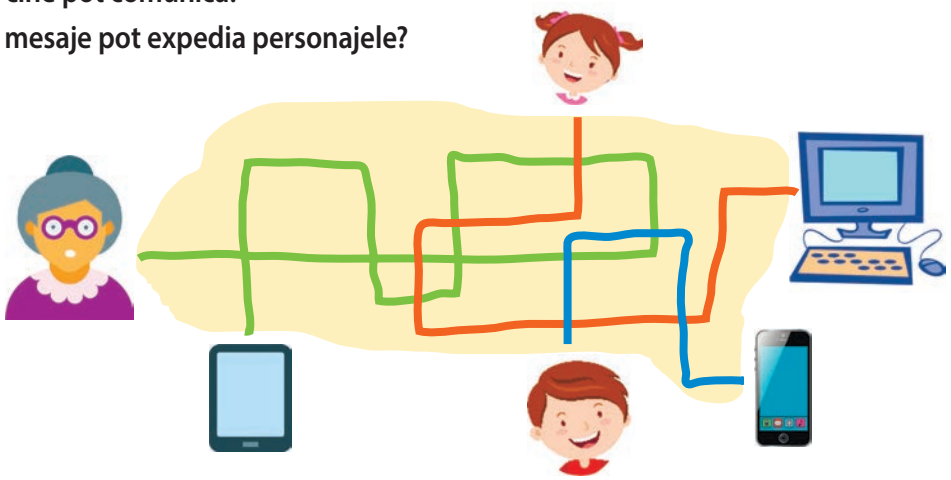
1. **Află cine și cum comunică.**

a) **Scrie denumirea obiectelor din imaginile de mai jos.**

b) **În ce mod pot comunica personajele jocului?**

c) **Cu cine pot comunica?**

d) **Ce mesaje pot expedia personajele?**

Mesajele se pot transmite și electronic, prin e-mail, prin chat, prin **SMS**.

Comunicarea electronică trebuie să fie la fel de politicoasă ca și cea vorbită sau cea scrisă pe suport de hârtie. Fii respectuos/ respectuoasă, folosește corect limba română, fii pozitiv. Scrie mesaje doar la necesitate.

Cuvântul **computer** provine din limba engleză și se pronunță **compiuter.**

2. **Ce modalități de transmitere a unui mesaj mai cunoști?**

3. **Redactează conținutul unui mesaj scurt pe care ai putea să-l transmiți prietenului tău, cu ajutorul unui dispozitiv electronic.**

4. **Citește poezia. Află în ce mod se scria cândva și cum se scrie astăzi.**

Greierul care s-cri-cri-e

Greierul de-odinioară,
Bunul meu coautor,
A fugit din călimară...
Unde? În calculator.

— Azi e altă rânduială,
Zice el, în dezacord,
Azi nu scrie cu cerneală
Nimeni. Toți lucrează-n Word.

***

Voi vorbiți în *greierească*?
E o limbă grea, mă rog...
Cine vrea s-o însușească,
Contactați-ne pe blog:

w.w.w.greierul-care-s-c-cri-cri-e
și-compune-poezie.ro

Arcadie Suceveanu

5. **Găsește explicația pentru următoarele cuvinte:** *calculator, coautor, călimară.*

- Vas mic de metal, de sticlă, de material plastic etc., în care se ține cerneala.
- Persoană care a scris o lucrare, a făcut o invenție împreună cu altele.
- Dispozitiv electronic care prelucrează informații; computer.

6. **În vacanța de vară poți comunica prin mesaje electronice cu prietenii. Discutați în echipă ce mijloace veți folosi și ce reguli de politețe veți respecta. Creați un poster.**

Unitatea 13 Repetăm să nu uităm!

1. **Recunoaște personajul. Scrie cine este.**

2. **Scrie titlul și autorul textului în care-l întâlnim.**

3. **Eu spun multe, tu spui una:**

păpuși …	abecedare …
meșteri …	bătrâni …
piețe …	școli …
negustori …	nasturi …

4. **Să ne amintim!**

— Din ce sunt alcătuite comunicările?
— Ce rol au cuvintele?
— Cum deosebim lucrurile de ființe?

5. **Grupează cuvintele cu același sens. Găsește un cuvânt cu același sens pentru cel rămas.**

Fermecată, codru, pădure, șireată, lină, supărări, vicleană, vrăjită, a căpăta, domoală, necazuri, a obține, aspră.

6. **Găsește câte un cuvânt cu sens opus pentru fiecare dintre cuvintele de mai jos. Scrie câte un enunț în care să folosești fiecare cuvânt găsit. Subliniază în enunț cuvântul găsit de tine.**

Minciună, primejdie, râdea, întreabă, scurte.

7. **Transcrie textul în caiet, plasând corect semnele de punctuație.**

Zâna s-a apropiat de Pinocchio și l-a întrebat ☐ ☐ Ce faci aici ☐ Pinocchio ☐ Copiii cuminți dorm la ora asta ☐ nu-i așa ☐ ☐ Și eu sunt cuminte ☐ spuse el trist ☐ Am vrut doar să-l ajut cu bani pe tata Geppetto ☐

8. **Ordonează ideile de mai jos. Dezvoltă ideile pentru a povesti textul.**

✓ Zâna l-a certat pe Pinocchio că a pierdut banii.
✓ Cei patru bănuți se aflau în buzunar.
✓ La a treia minciună, nasul i se lungi foarte tare încât nu se putea întoarce.
✓ La prima minciună, nasul îi crescu de două degete.
✓ Nasul îi crescuse atât de cumplit, încât nu mai putea să-l scoată pe ușă!…
✓ Pinocchio a spus că a înghițit banii.
✓ Pinocchio a spus că a pierdut cei patru bănuți.
✓ Pinocchio a spus că banii au fost pierduți în pădure.

Autoevaluare

COMUNICARE	CITIRE	VOCABULAR	SCRIERE	CREAȚIE	COLABORARE	TAINELE CĂRȚII

Mă descurc singur! *Realizez ghidat!* *Trebuie să exersez!*

Unitatea 14 Ora de bilanț

• **Citește cu atenție textul de mai jos și realizează itemii ce urmează.**

Vara aurie învăluie pământul cu lumină caldă, cu parfum de floricele și ciripit de păsărele.

În grădină, toate florile zâmbesc și musafirii sosesc necontenit la ele. Buburuza și-a scos copiii la plimbare sub o tufă de cicoare. Pe o tulpiniță de mac urcă o furnicuță spre cerul senin. O frunză **mare** de brusture este umbrelă pentru bondarul gălăgios. Un melc trece pe cărare cu căsuța în spinare. Greierașul leneș doarme lângă un trandafir, dar aici musafir nu este doar el. Pe floarea trandafirului au poposit un fluturaș drăgălaș și o albinuță hărnicuță.

În grădina mea e multă agitație și toate vietățile au câte o ocupație.

Acum pot …

1. …să stabilesc răspunsul corect. ..... **4 p.**

a) Acțiunea are loc *vara; toamna; primăvara.*

b) Furnicuța urcă pe o tulpină de *cicoare; mac; brad.*

c) Greierașul este *trist; leneș; mirat.*

d) Acțiunea are loc *în câmpie; în poieniță; în grădină.*

2. …să notez cu A enunțurile adevărate și cu F enunțurile false. ..... **4 p.**

✓ Vara aurie învăluie pământul cu o lumină caldă. AF

✓ Albinuța și-a scos copiii la plimbare sub o tufă de cicoare. AF

✓ Pe o tulpiniță de liliac urcă o furnicuță spre cerul senin. AF

✓ În grădina mea e liniște și toate vietățile au câte o ocupație. AF

3. …să răspund complet la întrebări, conform textului. ..... **4 p.**

a) Unde doarme greierașul leneș?

b) Cui ține umbră frunza de brusture?

4. …să scriu un titlu potrivit textului. ..... **1 p.**

5. …să transcriu din *text* cuvintele cu înțeles/sens asemănător pentru următoarele: ..... **4 p.**

mireasmă … oaspeții …

muncitoare … au venit …

6. …să găsesc în text și să scriu însușirile pentru: ..... **4 p.**

vara – … fluturaș – …

frunză – … greierașul – …

7. …să scriu 3 cuvinte din text ce denumesc acțiuni. ..... **2 p.**

8. **…să scriu un enunț în care cuvântul *mare* să aibă alt sens decât cel din text.** ..... ***2 p.***

9. **…să alcătuiesc 3 propoziții, pe baza imaginii, care să răspundă la următoarele întrebări:** ..... ***6 p.***

a) Cine? ce face?

b) Cine? ce fac? unde?

c) Câte? cine? ce fel de? ce au făcut?

10. **…să completez spațiile libere, utilizând cuvintele cu sens opus celor dintre paranteze:** ..... ***5 p.***

A sosit și anotimpul (iarna) _____. Soarele (mic) _____ strălucește cu putere. Crângul verde e plin de păsărele (triste) _____. Albinuţele (leneșe) _____ culeg vioi nectarul florilor. Doar (adulții) _____ se odihnesc și savurează plăcerea vacanței.

11. **…să scriu un bileţel mamei pentru a-i spune că am plecat să stropesc florile din grădina bunicii.** ..... ***4 p.***

12. **…să scriu un text din 3-4 propoziții despre unul dintre** trandafirii din grădină**, utilizând expresiile:** *floare grațioasă; petale fine; tulpină lungă și țepoasă; miros îmbătător.* ..... ***6 p.***

Fii atent și:

- ✓ scrie titlul textului compus de tine;
- ✓ folosește expresiile propuse;
- ✓ respectă părțile textului;
- ✓ respectă așezarea textului în pagină;
- ✓ scrie corect toate cuvintele;
- ✓ folosește corect semnele de punctuație.

Apreciază-te ☐ *din totalul de **46** p.*

Unitatea 15 Știu! Pot! Aplic!

• **Citiți textul pe roluri.**

Nu departe de Orhei, drumul trece printr-o pădure mare și deasă. Autobuzul trage la o parte și se oprește lângă un stejar cât toate zilele.

— Să facem un popas în codri, copii, să ne mai dezmorțim și să prindem la inimă, le spune învățătorul.

— În codri?! nu-i vine a crede lui Dănuț. Aceștia-s codrii, cea mai mare pădure din Moldova? Dar sunt și haiduci aici?

Învățătorul zâmbește:

— Haiducii au rămas numai în balade, Dănuț. Dar sunt martorii lor – stejarii seculari. Ei țin minte multe istorii din acele vremuri.

Stănică și Dănuț încearcă să măsoare grosimea stejarului cu brațele, dar, până nu vin încă vreo doi băieți, nu-l pot cuprinde.

— Un stejar ca acesta, cu rădăcinile lui, poate ține la grămadă un deal întreg de pământ, zice învățătorul, tipărind coaja aspră a copacului.

Stănică se mai uită o dată la stejar, la pădurea din jur, chibzuiește ceva în minte și zice:

— Uite acum înțeleg eu de ce codrii noștri sunt atât de întinși – ca să poată ține la grămadă tot pământul Moldovei.

Codrii de Aurel Scobioală

1. **Formați grupuri. Alegeți unul dintre carduri. Realizați sarcinile de pe card.**
2. **Prezentați produsele obținute cât mai original.**

Echipa 1, a 4-a

1. **Scrieți un text din 4-5 enunțuri pentru colegii care vor vizita în curând codrii.**
2. **Scrieți cât mai multe întrebări pe care ați vrea să le adresați ghidului în timpul excursiei.**

Echipa a 2-a, a 5-a

1. **Alegeți 3 obiecte pe care ați vrea să le luați cu voi în excursie. Motivați, în enunțuri dezvoltate, alegerile făcute:** aparat de fotografiat, umbrelă, rucsac, bicicletă, apă potabilă, adidași, pernă, hartă, telefon etc.
2. **Scrieți un text din 5-6 enunțuri pentru o revistă dedicată copiilor, în care să explicați necesitatea păstrării monumentului naturii *Codrii Moldovei*.**

Echipa a 3-a, a 6-a

1. **Descrieți în 3 enunțuri dezvoltate un arbore (un stejar) secular.**
2. **Scrieți un set de reguli pe care trebuie să le respecte orice călător care vizitează Codrii Moldovei.**

Cursa isteților

Jucați-vă în grupe de câte patru. Folosiți patru pioni (nasturi) de culori diferite și un zar.

Fiecare jucător aruncă zarul și înaintează atâtea căsuțe cât este numărul.

Pentru a trece de căsuțele cu sarcini, trebuie să le rezolvi sau să ceri ajutorul altui jucător pentru a găsi răspunsul. Nu ai voie să repeți cuvintele date ca exemplu de colegi.

Câștigă cine ajunge primul la final!

START! 1	2	3	Spune titlul unei povești de Ion Creangă	5
20	Spune două cuvinte cu sens opus	18	17	Recită o strofă dintr-o poezie
Spune ce este un text	22	Spune o ghicitoare	24	25
40	Descrie un proiect din clasă			Prezintă un coleg din clasă
Prezintă-te!	42	Spune trei formule de politețe	44	Roagă un elev să-ți dea informații

Spune de ce este bine să citim	7	Spune ce este o poezie	9	Spune ce personaj de carte îți place
15	Spune două cuvinte cu același sens	13	Spune ce este un vers	De ce este bine să respectăm regulile?
Spune un cuvânt care are mai multe sensuri	27	Explică de ce îți place un anumit anotimp	Spune ce este un text afirmativ	30
35	Spune două cuvinte care rimează	33	Spune titlul unei poezii	31
Descrie un loc drag	47	Prezintă-l pe cel mai bun prieten al tău	49	**BRAVO!** Ai parcurs tot traseul!

Te provoc să citești

Știm că ai îndrăgit lectura. Ca această activitate să fie una pe cât se poate de plăcută, citește, pe rând, cărțile și textele propuse pe carduri. Organizează, împreună cu alți colegi de clasă, ateliere de lectură pe baza celor lecturate.

Card 1

Tudor Arghezi:
- *Prisaca*
- *Cartea cu jucării*

Petru Cărare:
- *Umbrela*

Lavinia Branișteː
- *Melcușorul*

Oscar Wilde:
- *Prințul Fericit*

Card 2

Vasile Romanciuc:
- *Moldova*
- *Ciocârlia*

Aurel Ciocanu:
- *Sus la codru*

Dan Coman:
- *Moara de Frig*

Beatrix Potter:
- *Povestea iepurașului Peter*

Card 3

Ion Creangă:
- *Mere putrede și mere bune*

Constantin Dragomir:
- *Omul harnic*
- *Plăcințele cu bucluc*

Radu Vancu:
- *Regele Piticuț*

J. M. Barrie:
- *Peter Pan*

Card 4

Ion Druță:
- *Mama*

Iulian Filip:
- *Copăcel, copăcel*
- *Rochița leneșă*

Ioana Nicolaie:
- *Călătoria lui Medilo*

Jill Barklem:
- *Copiii lui Poppy*

Card 5

Grigore Vieru:
- *Zilele săptămânii*
- *Câte litere știi?*
- *Câți ani ai?*

Victoria Pătrașcu:
- *Ooooo poveste de iubire*

Frații Grimm:
- *Albă-ca-Zăpada*
- *Frățior și surioară*

Card 6

Mihai Eminescu:
- *Povestea codrului*
- *Frumoasa lumii*

Nicolae Dabija:
- *În satul bunicilor*

Alina Purcaru:
- *Catrina și Marele Domn-Somn*

Charles Perrault:
- *Cenușăreasa*

Card 7

Spiridon Vangheli:
- *Buchile lui Ion Creangă*
- *Scrânciobul lui Guguță*

Arcadie Suceveanu:
- *Bal mascat*

Robert Șerban:
- *Cele patru aripi ale bunicii*

Roald Dahl:
- *Matilda*

Card 8

Folclor:
- *Doi frați*
- *Fata cea harnică*
- *Ulciorul cu galbeni*

Nicolae Esinencu:
- *Bună dimineața*

Florin Lăzărescu:
- *Puiul de balaur, puiul de zmeu și puiul de om*

Joel Chandler Harris:
- *Poveștile unchiului Remus*

Te provoc să citești

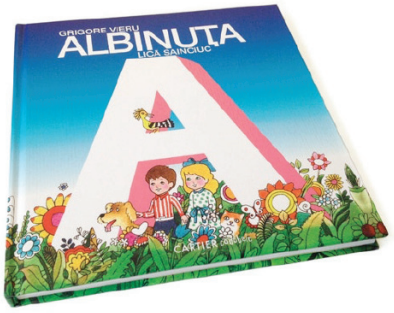
1. **Află mai mult despre scriitorul Grigore Vieru.**

Poetul **Grigore Vieru** s-a născut în satul Pererâta, județul Hotin, pe 14 februarie 1935. A debutat, pe când era încă student la Litere, cu placheta pentru copii *Alarma* (1957); se impune cu volumul *Numele tău* (1968); este autorul celebrei *Albinuța* (1979) și al versurilor pentru cântecele din filmul *Maria-Mirabela* (1981).

2. **Află mai mult.**

Cartea *Albinuţa,* scrisă de poetul Grigore Vieru, a fost şi este cartea copilăriei multor generaţii de oameni. Poeta Cezarina Adamescu a dedicat acestei cărţi o poezie.

Albinuţa

Hai, copile, dă fuguţa
Şi deschide Albinuţa,
Şi-ai să vezi, din ea tresar
Flori cu aripi ca-n ierbar.
Să culegi sfios buchetul
Să se bucure Poetul,
Tatăl ei, ce-a zămislit-o
Şi cu drag ţi-a dăruit-o.
Vei găsi în ea de toate,
Tu primeşte-le, nepoate,
Băieţele ori fetiţă,
Cât ai fi de neghiniţă.
Ca-n palatul de cleştar
Vorbele din ea tresar,
Poezii şi cântecele
Pentru vârste mititele,
Prichindei şi prichinduţe
Privegheaţi de Albinuţe.

3. **Găsește la bibliotecă *Abecedarul* creat de Grigore Vieru. Exprimă-ţi părerea despre această carte. Prezint-o colegilor de clasă.**

4. **Vrei să afli mai mult despre poetul Grigore Vieru? Accesează pagina web dedicată poetului: http://www.grigorevieru.md/**

Te provoc să citești

5. Citește poeziile de mai jos.

Tu, iarbă, tot ai mamă?

Tu, iarbă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înverzești,
De ea îți amintești.

Tu, floare, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când înflorești,
De ea îți amintești.

Tu, steauă, tot ai mamă?
De ai, de bună seamă,
Atunci când te ivești,
De ea îți amintești.

Albina

Zum-zum-zum, cu mare zor,
Unde vreau, acolo zbor.
Nu mă-ntreabă niciun om
Ce caut la el în pom.

Albinuța

— Albinuță mititea,
Semeni cu măicuța mea,
Semeni cu măicuța mea!
— Drept, copile, tot așa
Aleargă și maica ta,
Aleargă și maica ta!

— Albinuță, cum lucrezi?
Colo-n stup nimic nu vezi,
Colo-n stup nimic nu vezi!
— Fagurul și cu mierea
Luminează casa mea!
Luminează casa mea!

Ursulețul

Martinel primi în dar
Un frumos abecedar.
„Învață de mititel
Și ți-a fi mai ușurel!”

Ursulețul se sili
Să-l învețe într-o zi.
Tatăl zise: „Mai încet,
Te mai joacă prin făget.

E destul, aș socoti,
Câte-o literă pe zi.
Știi zicala cu răbdarea?
Cu răbdarea treci și marea!”

Cântecul ochilor

— Unde-ați fost voi, ochișori?
— În pădure, după flori!
Ochișorii le găseau,
Mânuțele le strângeau.

— Unde-ați fost voi, ochișori?
— Mingea am jucat în zori!
Ochișorii o vedeau,
Picioruțele-o loveau.

— Unde-ați fost voi, ochișori?
— După fragii roșiori!
Ochișorii îi căta
Și gurița îi mânca.

— Cum o duceți, ochilor?
— Bine-o ducem, florilor!
De măicuța sărutați,
Cu tăicuța mângâiați!

Te provoc să citești

1. **Află mai mult despre scriitorul Spiridon Vangheli.**

Spiridon Vangheli. Prozator, poet, traducător și editor, Spiridon Vangheli este unul dintre cei mai de vază scriitori de la noi, cunoscut, datorită cărţilor sale pentru copii, pe mai multe meridiane ale lumii. S-a născut la 14 iunie 1932, în satul Grinăuţi, judeţul Bălţi. A absolvit școala primară din satul natal. Clasele următoare le face în orașul Bălți și în comuna Pelinia. A lucrat ca profesor, apoi ca redactor la editurile Cartea Moldovenească și Lumina.

Din scrierile sale: *Soarele, Pe lume, Băieţelul din coliba albastră, Balade, Isprăvile lui Guguță, Ministrul bunelului, Columb în Australia, Guguță – căpitan de corabie, Steaua lui Ciuboţel, Guguță și prietenii săi, Copii în cătușele Siberiei, Carte de citire și gândire* ș.a.

2. **Citește povestirea scrisă de Spiridon Vangheli.**

Ciubotel

Dimineața, când îl vede pe Ciubotel, baba de zăpadă îi face semn să se apropie:

— Ia vezi, bre, moșul nu-i cu capul gol? îi spune baba în limba oamenilor de zăpadă, pe care Ciubotel o știa. Îmi pare că tremura unul astă-noapte…

— Tii! își pune mâinile în cap Ciubotel. Acela e chiar moșul!

Și mătușa îl trece peste zid cu o pălărie veche de-a tatei în sân.

— Îi de la baba ta, i-o potrivește Ciubotel moșului pe cap.

Când se întoarce din sat, băiatul îi pune mătușii ceva dulce în gură.

— Asta-i o bomboană. Ți-a trimis-o moșul pentru pălărie.

Trebuie să vă spun că Ciubotel nu avea în sat nici bunică, nici bunel.

— Hai, fii tu bunicuța mea, vrei? o roagă el într-o zi pe mătușa de zăpadă.

— Moca, noca, ciucu, bu! zice mătușa Dalba, ce în limba oamenilor de zăpadă înseamnă: „Vreau, cum să nu? Atâta nepotel o să am!”.

Nu era zi să nu-i trimită baba ceva moșului: ba o mănușă, ba un toiag, că pe drum e frig și umblă câinii răi pe acolo.

— Bucu, ciucu! Teca, me? întreabă moș Dalbu. Adică: „Da’ baba ce mai face? În ogradă e grea iarnă?”.

— Buli, tuli, toca, moc!

— Da, am înțeles, dă din cap Ciubotel, ca să-i spună pe urmă babei: „Moșul a mai zis că el a aprins luna pe cer, ca să nu-ți fie urât noaptea”.

Când își dă seama mama, mătușa din ogradă e îmbrobodită cu șalul ei… Iar tata, dacă pierdea fularul sau luleaua, le găsea la moșul din drum…

Ghicitori

De n-aș fi eu,
Nimeni nu ar trăi pe lume.
(aerul)

Din flori picuri de dulceaţă
Strânge de cu dimineaţă.
(albina)

Am un copac cu 12 ramuri.
Pe fiecare ramură sunt câte 4 cuiburi
și în fiecare cuib, câte 7 ouă.
Ce e?
(anul, lunile, săptămânile, zilele)

Nimenea nu le întrece:
Una păsările aduce,
Alta – păsările alungă,
Una ni se pare dulce,
Alta ni se pare lungă.
(anotimpurile)

Mititelul plin de ace
Vine pe cărare-ncoace.
Și la mine de îl chem,
Iute el se face ghem.
(ariciul)

Ce dihanie ciudată,
Cu gât lung și gură mare,
A-nghiţit, așa, deodată,
Tot ce-i pulbere-n covoare?
(aspiratorul)

Camera pe groase roate
Duce călători în spate!
În oraș și în afară,
Chiar și în întreaga țară!
(autobuzul)

Trece apa cât de mare
Și te poartă în spinare.
(barca)

Când e plin, zboară,
Când e gol, coboară.
(balonul)

Două roate-n lanţ legate
Duc iute un om în spate!
(bicicleta)

Trece moșul peste gard
și rămâne spânzurat.
(bostanul)

Sus pe coama munţilor,
Munţilor, cărunţilor,
Stă voinicul cel ţepos,
Veșnic verde și frumos.
(bradul)

Sus pe culmi înalte crește.
Lumea-n case îl poftește,
Îi dă daruri să le țină
Și potire de lumină!
(bradul)

E o grădină mândră, semănată
Cu poezii, cu glume și povești,
Dar nu se lasă lesne vizitată
Decât când știi, copile, să citești.
(cartea)

Are foi, și nu e pom,
Îţi vorbește, și nu-i om,
Dă exemple, sfaturi multe
Celor ce vor să le-asculte!
(cartea)

În pământ de-l pui, el crește,
Apoi singur se-nmulțește.
Și de-i fiert sau e prăjit,
La masă-i de toţi dorit.
(cartoful)

Am o grădină din patru pereţi,
împărţită-năuntru în
mai multe părţi, și deasupra-i
pusă o pălărie.
(casa)

Am trup, dar n-am corp;
Am gât, dar n-am cap;
Am mâneci, dar n-am mâini.
(cămașa)

Un prieten credincios,
Fără frică, bătăios.
Hoţul frică de el are
Când îi iese în cărare.
Poţi să spui cum se numește
Cel ce curtea ţi-o păzește?
(câinele)

Câmpul alb, oile negre,
Cine le vede nu le crede,
Cine le paște le cunoaște.
(scrisul)

Merge, dar nu-i vietate,
N-are inimă, dar bate.
Stând pe loc, înaintează
Și arată ce marchează.
(ceasul)